

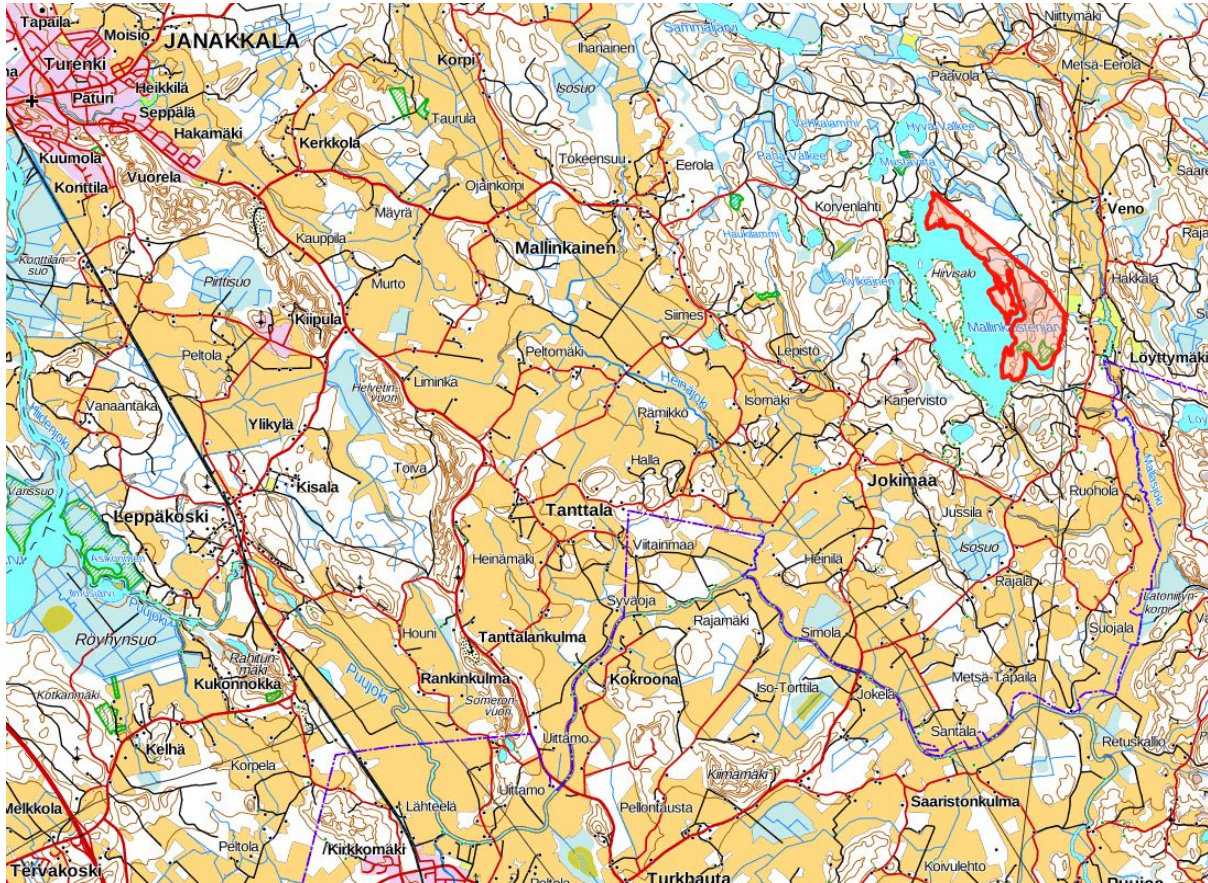
Janakkalan kunta

Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava

28.4.2020, 20.11.2020, 4.5.2022, 28.3.2023

Kaavaselostus

JAN/1075/10.02.04/2020

Kuva 1. Suunnittelualan sijainti rajattu punaisella.

1 PERUS JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Kaavaselostus koskee 28.3.2023 päivättyä ranta-asemakaavakarttaa.

Ranta-asemakaava koskee tilaa RN:o 165-420-1-308.

Ranta-asemakaavalla muodostuu loma-asuntojen korttelialueet 1-4, retkeily- ja ulkoilualueita, venevalkama- ja uimaranta-alue, luonnonsuojelualueita sekä maa- ja metsätalousalueita.

Ranta-asemakaavan on laatinut
Janakkalan kunta, Tekninen toimi, Maankäyttö
Maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko

Teknisen lautakunnan aloituspäätös	11.9.2018 § 148
Ilmoitus kaavan vireilletulosta	7.12.2018
Kaavaluonnos nähtävänä	28.5.–3.7.2020
Kaavaehdotus nähtävänä	17.12.2020–29.1.2021
Uusi kaavaehdotus nähtävänä	2.6.–9.7.2022
Valtuuston hyväksymispäätös	-

SISÄLLYSLUETTELO

1 PERUS JA TUNNISTETIEDOT	1
1.1 Tunnistetiedot	1
1.2 Kaava-alueen sijainti	3
1.3 Kaavan tarkoitus	3
2 TIIVISTELMÄ	3
2.1 Kaavaprosessin vaiheet	3
2.2 Ranta-asemakaava	3
3 LÄHTÖKOHDAT	3
3.1 Selvitys suunnittelun alueen oloista	3
3.1.1 Alueen yleiskuvaus	3
3.1.2 Luonnonympäristö	4
3.1.3 Virkistys ja virkistyspalvelut	21
3.1.4 Rakennettu ympäristö	23
3.1.5 Maanomistus	24
3.1.6 Vaikutusalue	24
3.2 Suunnittelutilanne	24
3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset	24
4 RANTA-ASEMAKAAVAN MITOITUSPERUSTEET	28
5 RANTA-ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	31
5.1 Ranta-asemakaavan suunnittelun tarve	31
5.2 Osallistuminen ja yhteistyö	32
5.2.1 Osalliset	33
5.2.2 Vireilletulo	33
5.2.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnos	35
5.2.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen	48
5.2.5 Toinen ehdotusvaiheen nähtävillä olo ja kuuleminen	49
5.3 Ranta-asemakaavan tavoitteet	51
5.3.1 Ranta-asemakaavan suhde ylempiin kaavatasoihin	51
5.3.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	53
6 RANTA-ASEMAKAAVAN KUVAUS	56
6.1 Kaavan rakenne	56
6.1.1 Mitoitus	56
6.2 Aluevaraukset	56
6.2.1 Korttelialueet	56
6.2.2 Muut alueet	58
6.3 Ranta-asemakaavamerkinnot ja -määräykset	60
7 RANTA-ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET	63
7.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	63
7.2 Vaikutukset luonnonympäristöön	63
7.3 Vaikutukset yleiseen virkistyskäyttöön	65
7.4 Sosiaaliset vaikutukset	66
7.5 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	66
7.6 Taloudelliset vaikutukset	67
7.7 Maanomistajien tasapuolinen kohtelu	67
8 RANTA-ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	68
Liitteet	
1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	
2. Neuvotteluiden muistiot	
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut palautteet	
4. Kaavaluonnoksesta saadut palautteet	
5. Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet	
6. Kaavaehdotuksesta 2 saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet	
7. ELY-keskuksen lausunto Mallinkaistenjärven Saporonniemen hakkuusuunnitelmasta	
8. Liitekartta: Mallinkaistenjärven yleiskaavallinen tarkastelu	
9. Asemakaavan seurantalomake	

Alueelle laaditut selvitykset ovat esillä Janakkalan kunnan internet-sivuilla kaavoituksen lähtötietoaineistona.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee kunnan omistaman Välskärinmaan tilan RN:o 165-420-1-308 alueilla itäisen Janakalan Löyttymäen kylällä, n. 14 km Turengista itä-kaakkoon.

1.3 Kaavan tarkoitus

Ranta-asemakaavan tarkoituksena on osoittaa kunnan omistamalle tilalle omarantaisia vapaa-ajan asunonille soveltuvia tontteja. Lisäksi on tavoitteena selventää rantayleiskaavassa yleiseen käyttöön osoitetun laajan virkistys- ja retkeilyaluemerkinnän (VR) laajuutta. Suunnittelualue on suurelta osin tavanomaista metsätalouskäytössä olevaa aluetta, jonka yleinen käyttö perustuu jokamiehenoikeuteen, joten virkistysalueena käytettävän ja hoidettavan alueen rajausta on tarpeen täsmentää. Ranta-asemakaavoituksessa huomioidaan alueen toimivat virkistysrakenteet ja -reitit sekä säilytetään niiden toimintaedellytykset myös jatkossa. Ranta-asemakaavoituksessa huomioidaan ja turvataan myös alueen luonnonarvot ja muut erityiset arvot. Lisäksi alueelle on tavoitteena osoittaa yleiseen käyttöön tarkoitettu venevalkama-alue, erityisesti läheisen Hirvisalon saaren vapaa-ajan asukkaiden kulkua varten.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Vaihe	
Kaavoituspäätös ja OAS, tekninen lautakunta	11.9.2018 § 148
Aloituskäytön viranomaisneuvottelu	25.10.2018
Vireilletulo, OAS nähtävänä	7.12.2018-11.1.2019
Viranomaisten työneuvottelu	31.1.2020
Kaavaluonnos, tekninen lautakunta	19.5.2020 § 90
Kaavaluonnosvaiheen aineistot nähtävänä	28.5.-3.7.2020
Kaavaehdotus, tekninen lautakunta	1.12.2020 § 205
Kaavaehdotus, kunnanhallitus	14.12.2020 § 361
Kaavaehdotusvaiheen aineistot nähtävänä	17.12.2020-29.1.2021
Uusi kaavaehdotus, tekninen lautakunta	17.5.2022 § 97
Uusi kaavaehdotus, kunnanhallitus	23.5.2022 § 168
Kaavaehdotusvaiheen aineistot nähtävänä	2.6.-9.7.2022
Tekninen lautakunta	18.4.2023 § xx
Kunnanhallitus	xx.xx.2023 § xx
Valtuusto	xx.xx.2023 § xx

2.2 Ranta-asemakaava

Ranta-asemakaava koskee tilaa RN:o 165-420-1-308.

Ranta-asemakaavalla muodostuu loma-asuntojen korttelialueet 1-4 (yhteensä 14 rakennuspaikkaa), retkeily- ja ulkoilualueita, venevalkama- ja uimaranta-alue, luonnonsuojelualueita sekä maa- ja metsätalousalueita.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualan oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue käsittää kokonaisuudessaan Välskärinmaan tilan, jonka pinta-ala on noin 141 ha. Tilaan sisältyy noin 7,78 km Mallinkaistenjärven rantaviivaa. Suunnittelualue on nykyisin metsätalouskäytössä sekä retkeilyalueena. Alueella sijaitsee yleisessä käytössä olevia tulentekopaikkoja: Karkkuniemen, Kahilahden, Valskerinlahden ja Saparon laavut. Kaikki laavut sijaitsevat kauniilla paikoilla järven rannalla. Kahilahden alueella on lisäksi hiekkainen uimaranta, nuotiokehä ja pukukoppi. Alueen polut seurailevat monin paikoin järven rantaa. Polkujen varrella on paikoitellen hienoja jyrkkiä kallioita, kuten Valskerinkallio. Suunnittelualan rantametsät ovat pääsääntöisesti iäkkäitä. Kauempana rannasta on harjoitettu metsätaloutta, jonka vuoksi puusto on nuorempaa, ja alueella sijaitsee useita hakkuuaukkoja ja harvennettuja alueita. Myös rantakaistaleella on paikoin harvennettu puustoa.

3.1.2 Luonnonympäristö

Suunnittelualue on virkistyskäyttöön toteutettuja rakennuksia ja rakenteita lukuun ottamatta täysin rakentamaton. Alueen yleisluonne on metsäinen ja paikoitellen kalliainen. Alue sisältää noin 7,78 km Mallinkaistenjärven mutkittelevaa rantaviivaa. Ranta on suurelta osin kovapohjainen ja osin kalliainen. Osa alueen lahdista ovat varsin matalia ja pehmeäpohjaisia. Matalissa lahdissa kasvaa paikoin melko laajojakin ruovikoita rannan lähetyvillä. Pääosa alueen metsistä on havusekametsää kasvavaa kangasmaastoa, jonka lisäksi alueella sijaitsee joitakin jyrkkiä kallioita, soistuneita notkoja ja niissä virtaavia oja tai puroja. Alueen metsät ovat pääasiassa talousmetsiä, mutta varsinkin rannan tuntumassa esiintyy paikoitellen luonnontilaisempia ja iäkkäämpiä metsiköitä. Kauempana rannasta löytyy useita hakkuuaukkoja ja laajoja harvennettuja alueita.

Kuvat 2 ja 3. Alueella tyypillistä iäkkäämpää rantametsää ja kalliosta rantaa alueen pohjoisosissa.

Kuvat 4 ja 5. Paikoitellen esiintyvää tiheämpää näkyvyyttä estävää rannan puustoa sekä taka-alalla matalan lahden kaislikkoa ja alueen talousmetsää.

Janakkalan rantayleiskaavoitusta varten on tehty vuonna 1999 kolme erillistä selvitystä: geologinen inventointi, luontotyyppien ja kasvillisuuden inventointi sekä linnustonselvityksiä. Selvitykset koottiin yhteen luontonselvitykseksi. Selvitysalueena olivat 200-300 m leveät rantavyöhykkeet.

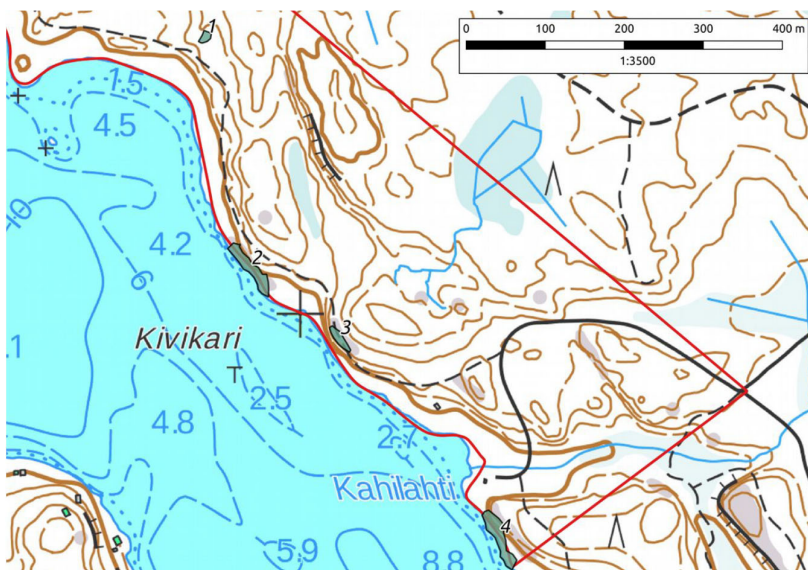
Luontonselvityksessä on esitetty aluerajauksia (L8 a-d) Mallinkaistenjärven kaakkoispuolen Saparolle. Sapiro on Mallinkaistenjärven alapuolella sijaitseva läpivirtausallas. Luonnontilaisuutensa ja vanhojen rantametsien ansiosta alue on pienmaisemakohteena edustava ja luonnonsuojelullisesti arvokas. Itse lampi rantasoineen on paikallisesti arvokas. Etelärannan metsän ja lammen laskupuron arvot ovat maakunnallista tasoa. Lammen koillispuolen saarniesiintymä ja itäpuolinen neva ovat lähiympäristöstä poikkeavia kohteita. Kokonaisuutta voidaan siten pitää vähintään maakunnallisesti merkittävänä. Suunnittelualueen eteläisimmässä osassa sijaitsee lisäksi kolme luonnonsuojelualuetta; saarni- ja lehmuslehtoja.

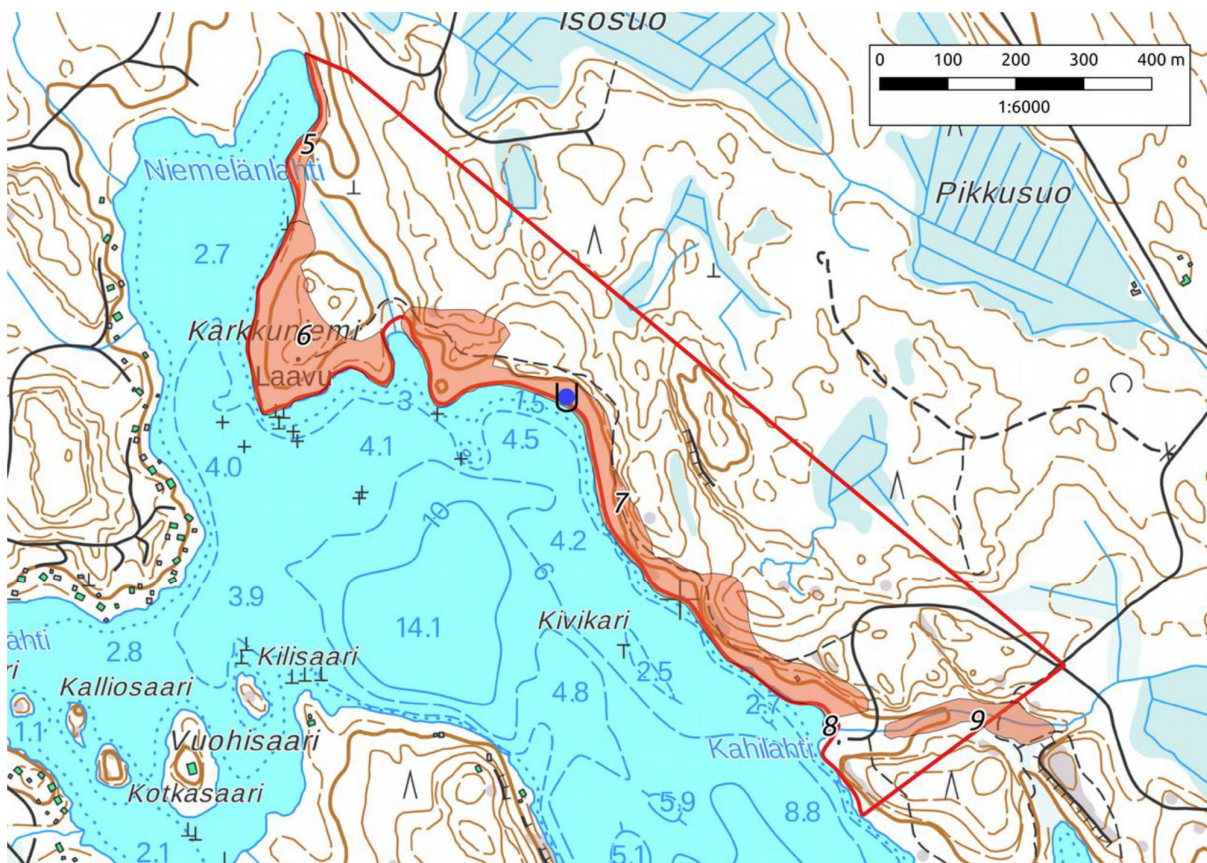
Kuvat 6 ja 7. Vuoden 1999 luontoselvityksessä alueelta rajatut arvokkaat luontokohteet sekä Saparon pohjoispuolella sijaitsevat luonnonsuojelualueet.

Ranta-asemakaavoitusta varten on laadittu vuonna 2018 luontoselvitys (Luontoselvitys Metsänen). Selvitysalueen pinta-ala oli noin 38 ha sijoittuen alueen pohjoisosiin, jonne rakentamisen on suunniteltu sijoittuvan. Selvitys rajautui hieman Kahilahden eteläpuolelle. Selvityksen tarkoituksena oli luonnonsuojelulain, vesilain, metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen sekä muiden mahdollisesti arvokkaiden luontotyyppien (avainbiotoopit) kartoitus. Lisäksi selvityksen tarkoitus oli olemassa olevan luontotiedon kokoaminen alueesta, Euroopan Yhteisön luontodirektiivin IV(a) eläinlajien selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja muiden luonnonvaraisille eläimille ja kasveille tärkeiden alueiden kartoitus sekä muiden luontokohteiden kartoitus, joihin kaavalla saattaa olla vaikutuksia. Tavoitteena oli myös antaa suositukset luontoarvoiltaan rakentamiseen soveltuvista alueista sekä rakentamisen ulkopuolelle jätettävistä alueista.

Luontoselvityksessä ei löydetty luonnonsuojelulain 29§ tarkoittamia tai vesilain mukaisia kohteita. Metsälain erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi alueelta tunnistettiin ja rajattiin kolme pientä rantakalliota (Kuva 8. numerot 2-4) ja yksi pienialainen lehmuksia kasvava lehtolaikku (Kuva 8. nro 1). Selvityksen mukaan alueen rantametsävyö ja Karkkuniemen metsät ovat METSO-ohjelmaan soveltuvia kohteita (Kuva 9). Puusto on iäkästä ja lahoppuutakin on paikoin muodostunut. Alueen yhteisarvoa nostaa se, että rantajakso on säilynyt yhtenäisenä ja on yli 1,5 km pituinen. METSO-ohjelmaan soveltuvat metsät ovat myös pääosin soveltuvia liito-oravalle, sisältäen isoja haapoja. Lisäksi selvitysalueelta löydettiin Kahilahden uimarannan vierestä pieni tervaleppäluhta/-korpi, joka ei täytä luonnonsuojelulain määritelmää. Tervaleppäluhta on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä, ja kohde on säilyttämisen ja huomion arvoinen. Selvitysalueen etelä laidasta havaittiin saniais-korpi, joka on määritelty vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä. Kohteen luonnontila on heikentynyt, mutta se on edelleen huomionarvoinen ja piirteitä on mahdollista ennallistaa.

Kuva 8. Kartta selvitysalueen metsälakikohteista (Luontoselvitys Metsänen).

Kuva 9. METSO-soveliaat ja muut luontokohteet sekä lähde. METSO-soveliaat rantametsävyö ja Karkkuniemen metsä (alueet 5-7) punaisella värillä (METSO luokka I-II). Lähde sinisellä pallolla. Numero 8 pieni tervaleppäluhta-/korpi uimarrannan vieressä, numero 9 etelälaidan saniaiskorpi. (Luontoselvitys Metsänen.)

Kuvat 10 ja 11. Rannan vanhaa kalliomännikköä sekä lähde. (Luontoselvitys Metsänen.)

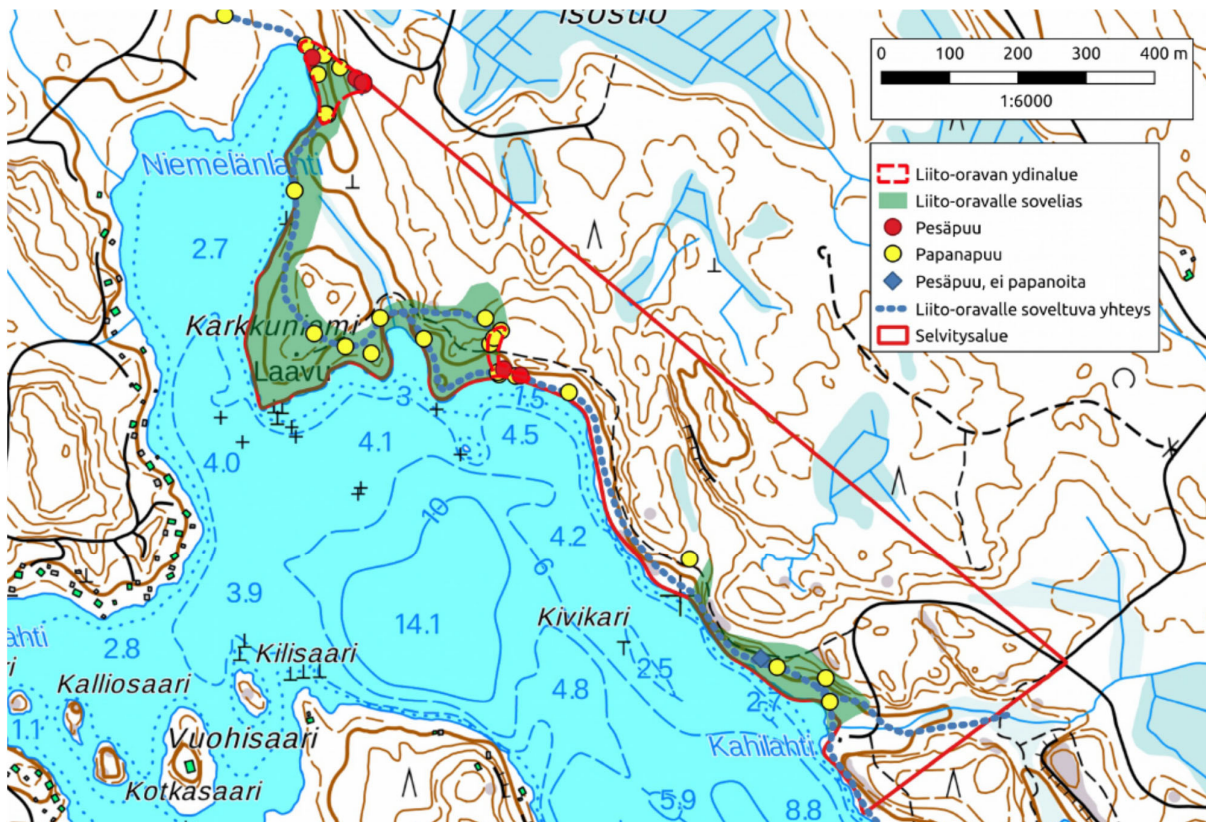
Vuoden 2018 luontoselvityksessä todettiin, että alue on potentiaalinen sekä liito-oravan, lepakoiden että pesimälinnuston kannalta, ja lisäksi havaittiin viitasammakolle potentiaalinen elinympäristö Karkkuniemen itäpuolisessa poukamassa. Liito-oravia, lepakoita ja viitasammakoita tutkittiin tarkemmin vuoden 2019 luontoselvityksessä (Timo Metsänen 21.10.2019).

Vuoden 2018 luontoselvityksen ajankohta ja metodit eivät soveltuneet pesimälinnuston kartoitukseen. Selvitysalueelta tavattiin kuitenkin mm. hömö- ja töyhtötiaisia, jotka ovat viimeisimmässä lintujen uhanalaisuusluokittelussa luokiteltu vaarantuneiksi (VU) lajeiksi. Tiaiset olivat kaikki Karkkuniemessä. Karkkuniemen edustan vesikivien todettiin olevan todennäköisesti hyviä pesimäpaikkoja lokkilinnuille. Järvellä havaittiin myös kuikka ja kalasääski. Alueelta oli lisäksi aiemmin tiedossa oleva havainto pikkusiepostasta. Laji ei ole nykyisin enää luokiteltu uhanalaiseksi, mutta se on vanhan metsän indikaattorilaji. Pesimälinnuston kartoitusta ei ole vuoden 2018 luontoselvityksen perusteella arvioitu tarpeelliseksi, koska valtaosalla Karkkuniemeä maankäyttöön ei ole suunnitteilla merkittäviä muutoksia.

Luontoselvitys 2019

Samalle suunnittelualueen osalle tilattiin luontoselvityksen 2018 suositusten perusteella jatkokartoitukset liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden esiintymisestä. Kartoitusten tavoitteena oli tuottaa alueelta maankäytönsuunnittelua varten riittävät laji- ja luontotiedot. Työ käsitti olemassa olevien lajiaineistojen hankkimisen ja tulkinnan, maastoinventoinnit, lajeille soveltuvien elinympäristöjen kartoittamisen sekä lajien todennäköisten kulkureittien ja ruokailualueiden hahmottelun havaintojen ja elinympäristön perusteella.

Selvitysalueelta löydettiin kaksi liito-oravan ydinalueeksi tulkittua kohdetta, aivan alueen pohjoisosasta ja Karkkuniemen itäpuolelta. Ne ovat mahdollisesti yhtä elinpiiriä. Myös lajille pesimiseen ja suojapaikoiksi soveltuvia kolopuita (käytännössä kolohaapoja) paikannettiin, vaikka niiden alta ei löytynytäkään papanoita. Lisäksi havaintojen ja maastossa tehtyjen arvioiden perusteella lajille hahmoteltiin todennäköisiä kulkuyhteyksiä. Lajille sovelias elinympäristö jatkuu ainakin pohjoiseen. Sopivina kulkuyhteyksinä toimivat myös lajille soveltuvat elinympäristöt.

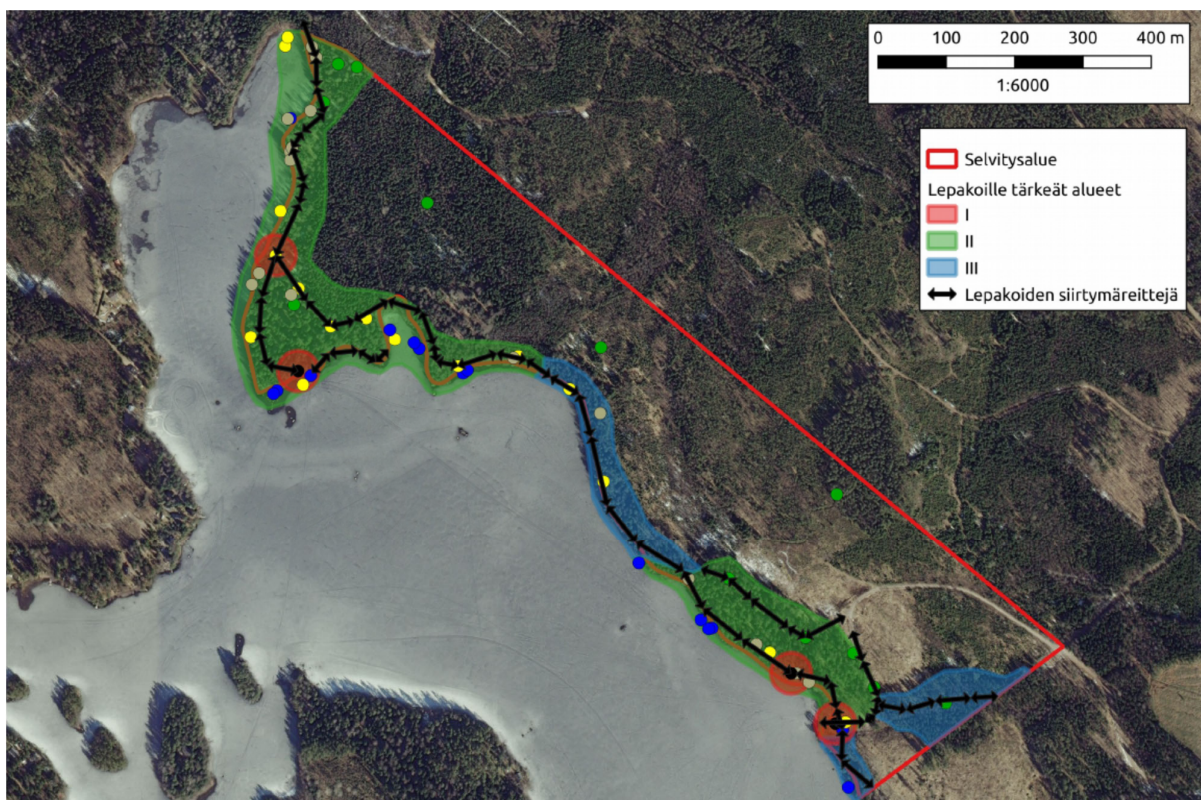

Kuva 12. Liito-oravaselvityksen tulokset.

Alueella ei tehty havaintoja viitasammakosta, eikä lajille myöskään rajattu esiintymiä.

Alueen lepakkokartoituksessa havaittiin 4–5 eri lepakkolajia, pohjanlepakko, pikkulepakko, vesisiippa sekä iso- ja/tai viikisiippa. Uhanalaisuusarvioinnissa vaarantuneeksi (VU) luokitellusta pikkulepakosta oli äänitteitä kahdessa passiividetektorissa (Karkkuniemi ja Kahilahden pohjoispuolen metsä). Alueen lepakkotiheys on kierrosten vaihtelu huomioiden 0,4–0,7 yksilöä/hehtaari, jota pitää voidaan melko tavanomaisena tai kun huomioidaan havaintojen keskittyminen, korkeana. Lepakkohavainnot jakautuivat alueella selvästi painottuen rantametsiin, erityisesti Niemelänlahti–Karkkuniemi alueelle ja Kahilahden alueelle.

Alueelta löydettiin neljä lepakoiden käyttämää päiväpiiloa, joista kolme oli ihmisen tekemiä rakennelmia ja yksi luonnonpiilo (kolopuu). Kohteiden ympärille on piirretty kartalla 30 metrin punainen suojavyöhyke. Lepakoille tunnistettiin ja rajattiin kaksi tärkeää ruokailualueutta ja siirtymä/saalustusreittiä (luokka II) sekä kolme muuten tärkeää aluetta (luokka III). Yksi päiväpiiloista, Kahilahden umpikota, tuhoutui tulipalossa v. 2019.

Kuva 13. Lepakoille tärkeät alueet.

Lepakkokohteiden luokitukset ja luokkien suositukset:

- I-luokkaan kuuluvat lainsuojaamat lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat (yhdyksunnat ja talvehtimispaikat rakennuksissa, louhoksissa, luonnon elementeissä jne.).

Selvityksessä löydetty I-luokan kohteet suositellaan huomioitavan siten, että lepakoiden päivehtiminen ja turvallinen siirtyminen rakennuksille ja kolopuulle on jatkossakin mahdollista. Muiden kuin pohjanlepakon osalta tämä tarkoittaa puuston ja kasvillisuuden muodostamien riittävän leveiden käytävien säilyttämistä rajauksien ulkopuolelta II-luokan alueelta. Kohteiden lähialueet (esitetty 30 metrin puskuri) suositellaan jätettävän luonnontilaisiksi ja kaavaan suositellaan kaavamerkintöjä, jotka eivät salli puiden kaatamista tai muita toimia, jotka voivat heikentää näitä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (esim. lu/S).

Rakennuksissa ei tule tehdä sellaisia remonteja tai muita toimia, jotka voivat heikentää paikkaa lepakoiden kannalta. Varovaisia toimia ja normaaleja rakennuksia ylläpitäviä toimia voidaan suorittaa lepakokoasiantuntijan opastuksella ja selkeästi lisääntymiskauden ulkopuolella syksystä keväeseen ajoittuvalla kaudella. Ympäröivää puustoa ei tule kaataa tai valaista aluetta. Rakennuksien mahdolliselle purkamiselle on varmintä hakea poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta, mikäli purkaminen katsotaan välttämättömäksi. Kahilahden kota oli palanut heinä- ja elokuun kierrosten välillä, joten suositukset eivät enää ole valideja sen osalta.

- II-luokkaan luetaan lepakolle tärkeät ruokailualueet ja siirtymä- ja muuttoreitit sekä mahdolliset kerääntymisalueet keväällä ja syksyllä. Alueilla havaitaan yleensä useampia lajeja ja yksilöitä läpi kauden ja niillä lepakoiden tiheydet ja muu aktiivisuus ovat lähialueita suurempaa.

II-luokan alueille ei pääsääntöisesti suositella rakentamista tai muitakaan toimia, jotka voivat heikentää niiden ominaispiirteitä lepakoiden kannalta. Kolopuita ja muita lepakoiden päivehtimiseen soveltuvia puita (esim. puita, joissa on halkeamia tai repsottavia kaarnoja) ei suositella kaadettavan. Mikäli alueilla on pakko suorittaa metsänkäsitelyä, tulee se tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Nämäkin hakkuut tulisi suorittaa vain talvikaudella ja potentiaaliset puupiilot tulisi tarkastaa lepakoiden (maastokaudella tai pian sen jälkeen), jotta voidaan antaa tarkkoja metsänkäsitelyohjeita. Siirtymäreittien osalta puusto suositellaan säilytettäväksi ja polku- ja tieurat tulisi säilyttää varjoisina. Alueet ja todetut siirtymäreitit tulisi pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella. Yksittäisten ja huolellisesti elinympäristöön sulautuvien rakennuksien ja rakenteiden sijoittaminen alueelle voidaan toteuttaa, mikäli ne eivät kokonaisuutena merkittävästi heikennä alueen käytettävyyttä lepakolle. Näiden rakenteiden tai rakennusten suunnittelussa tulisi ottaa huomioon niiden käytettävyyttä lepakolle.

- III-luokkaan sisältyy alueita jotka ovat hyviä saalistusympäristöjä lepakoille tai niillä on johonkin aikaan vuodesta merkitystä ravinnonsaannille. III-luokan alue voi olla myös siirtymäreitti. Tämänkin luokan alueilla esiintyy hieman keskimääräistä enemmän lepakoita ja ne voidaan luokitella paikallisesti tärkeiksi saalistusalueiksi

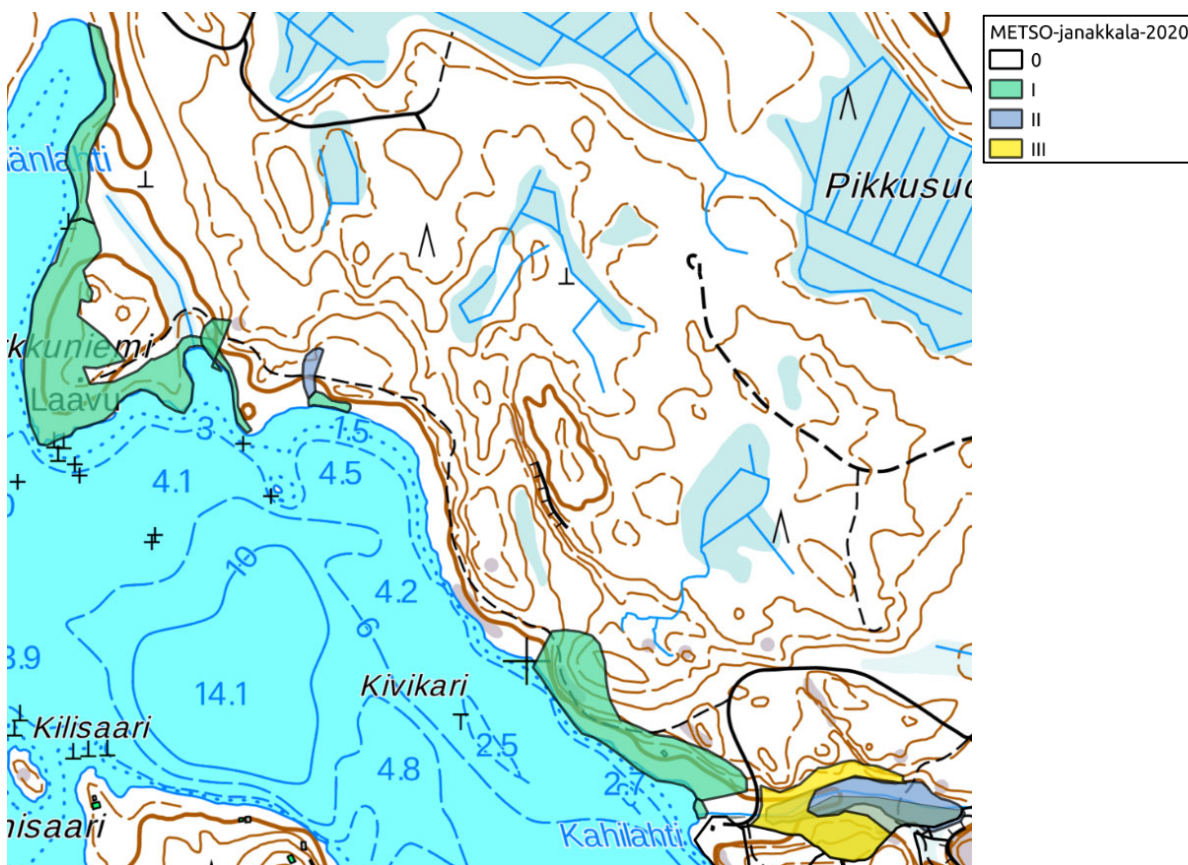
Useille lepakkolajeille tärkeiden saalistusalueiden ulkopuolelle jäi alueita, jotka arvioitiin kuuluvan III-luokkaan. Niillä on kohtalaista merkitystä siipoille. Alueiden puustoa ei suositella hakattavaksi, mutta mikäli puita pitää kaataa, voidaan alueilla suorittaa varovaisia pienaukkohakkuuta. Yksittäisiä isoja puita ei tulisi kaataa. Nämäkin mahdolliset hakkuut tulisi suorittaa vain talvikaudella. Siirtymäreittien osalta puusto suositellaan säilytettäväksi riittävän yhtenäisenä, jotta lepakot pystyvät edelleen suunnistamaan niiden avulla. Alueet ja todetut siirtymäreitit tulisi pitää valaisemattomina talvikauden ulkopuolella. Alueille ei tulisi osoittaa merkittävästi uutta rakentamista.

METSO-ohjelmaan soveliaat alueet

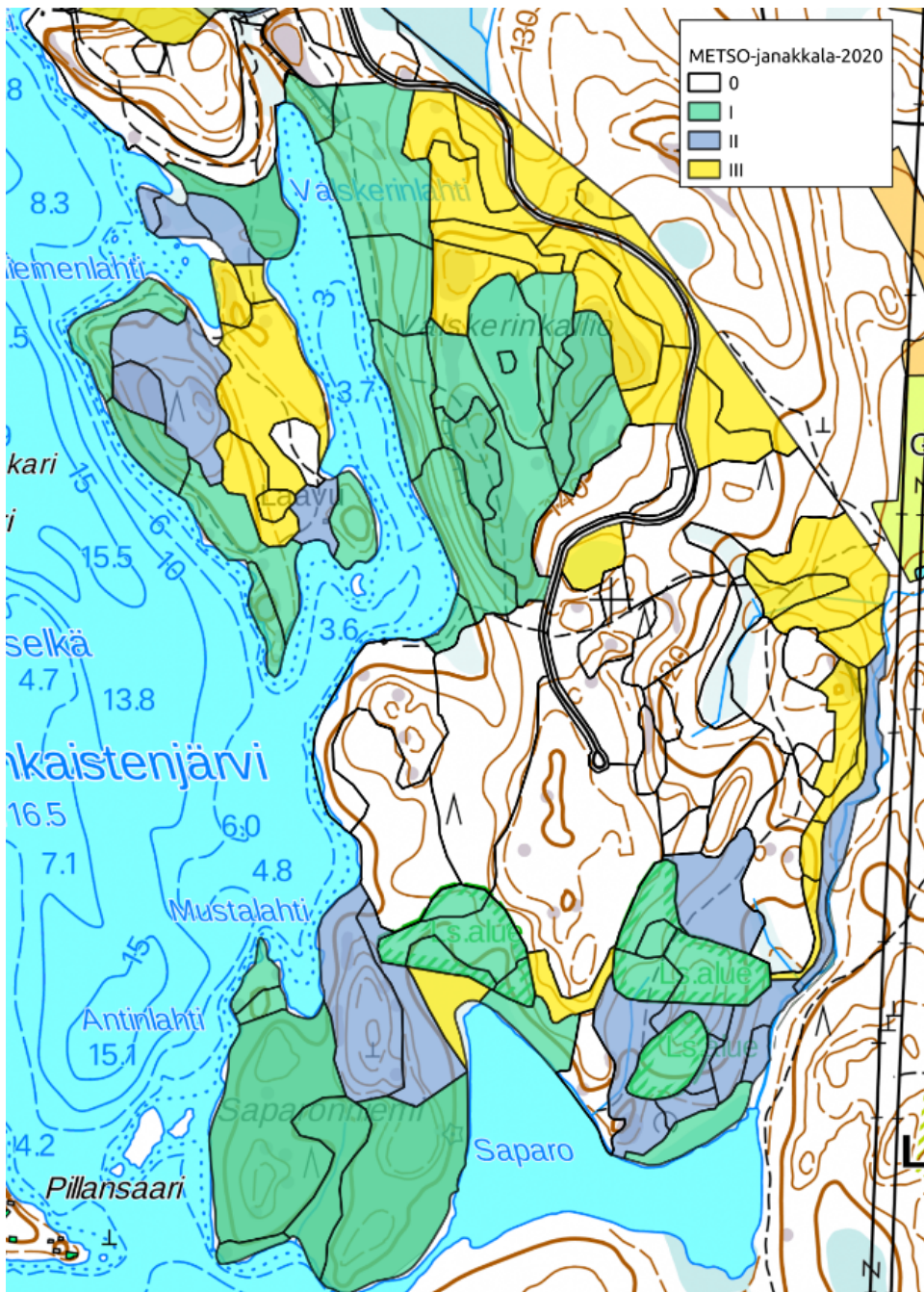
Kunta on teettänyt Luontoselvitys Metsäsellä v. 2020 selvityksen koko suunnittelualueen METSO-soveliaista kohteista. Selvitys oli osa laajempaa kunnan maa-alueisiin kohdistunutta selvitystyötä potentiaalisten METSO-kohteiden osalta. Selvityksen tuloksia hyödynnetään kaavan lähtötietoaineistona sekä mahdollisten uusien suojelualueiden esittämisen perusteena.

Kuvassa 14 on esitetty suunnittelualueen alustavat METSO-rajaukset (13.11.2020, Timo Metsänen). Luontoselvittäjän alustava suositus on huomioida I-luokan kohteet suojelumerkinnällä, jolla arvot turvataan. Niiltä alueilta löytyy todennäköisesti muitakin luontoarvoja tai lajistoa (esim. liito-orava), jos niiltä tehtäisiin varsinainen luontoselvitys ja/tai lajistoselvityksiä. Tähän luokkaan on sisällytetty jo perustetut luonnonsuojelualueet, vaikka osalla niistä oli tehty sellaisia hoitotoimia, joiden johdosta METSO I -kriteerit ei ehkä enää täyty.

II-luokan kohteet, jotka rajautuvat I-luokan alueisiin voisi myös osoittaa suojelumerkinnällä, mutta yhtä lailla myös esim. MY tai luo -merkinnöillä. Näiltäkin kuvioilta löytyisi todennäköisesti huomioitavaa lajistoa. III-luokan kohteet ovat edellisten tukialueita, esim. V tai V/s -tyyppinen merkintä voisi olla hyvä. 0-kohteet eivät ole METSO-kelpoisia ja niiden merkintä voi tapauskohtaisesti olla M tai VR (jos niihin tulee esim. reittejä/polkuja/palvelurakenteita). Myös rantoihin jääneet kapeat hakkaamattomat kaistaleet on syytä huomioida kaavassa todennäköisinä liito-oravan ja lepakoiden siirtymäreittinä. Alueiden luontoarvoja ei voi täysin päätellä METSO-luokkien mukaan, mutta korrelaatio on varmaan melko hyvä. (Timo Metsänen 13.11.2020.)

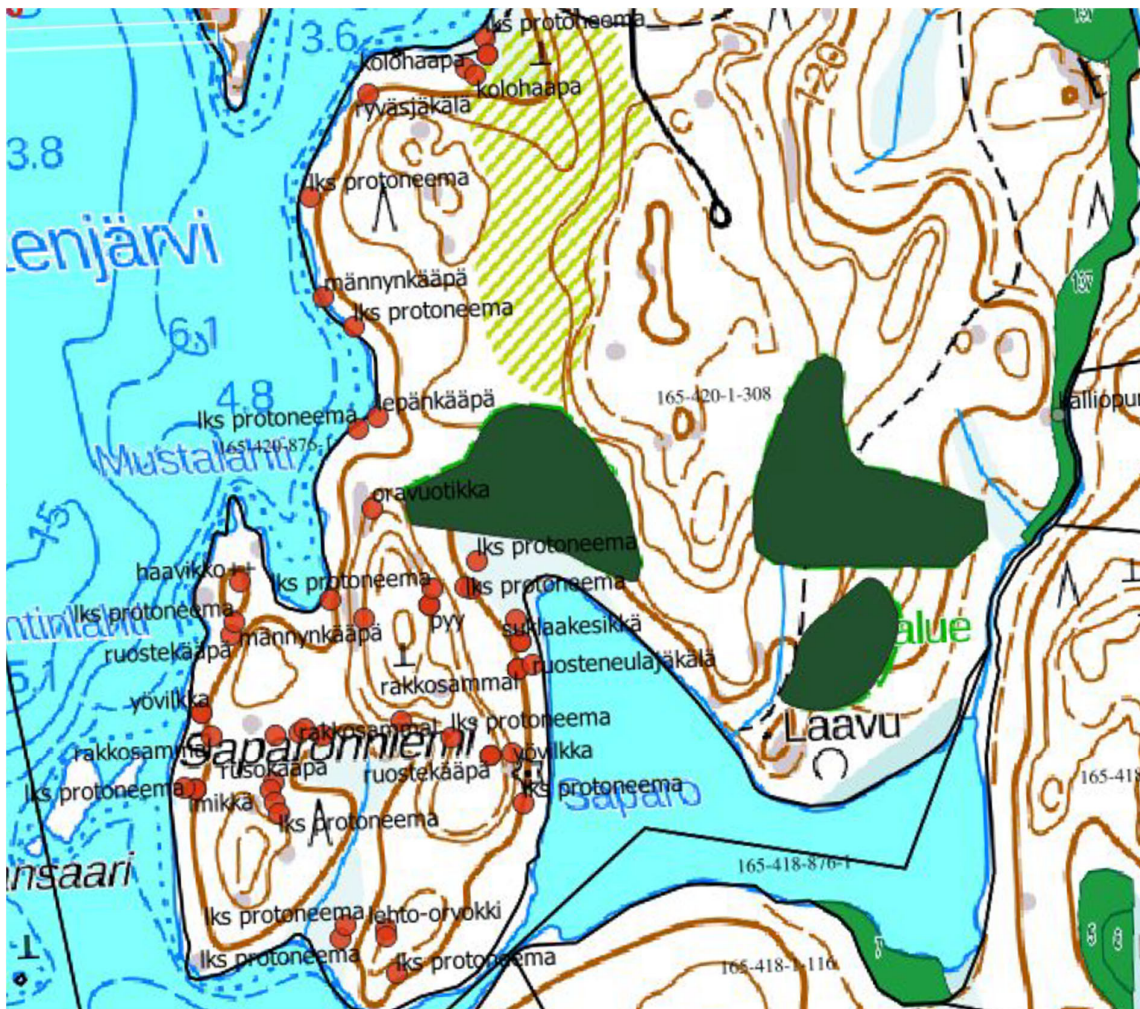

Kuva 14. Suunnittelualueen alustavat METSO-rajaukset, pohjoisosa (13.11.2020, Timo Metsänen).

Kuva 15. Suunnittelualueen alustavat METSO-rajaukset, eteläosa (13.11.2020, Timo Metsänen).

Syksyllä 2022 Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry toimitti Janakkalan kunnalle aineistoja Saparanniemen alueella 17.9.2022 pidetyltä luontokurssilta (Kuva 16) ja elokuussa tehdyistä lepakkohavainnoista. Selvitysten mukaan alueella tehtiin havaintoja metsälain 10 §:n mukaisista erityisistä luontotyypeistä sekä suojeluista direktiivilajeista. Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry järjesti aiheesta tapaamisen kunnantalolla 8.11.2022. Tapaamiseen osallistui kunnan edustajina maankäyttöpäällikkö, vs. tekninen johtaja / ympäristösuunnittelija sekä kunnan metsäomaisuudesta vastaavana viranhaltijana rakennuttaja-valvoja. Tämän jälkeen Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry jätti sovitusti 24.11.2022 kuntalaisaloitteen koskien Mallinkaistenjärven Saparanniemen metsien suunniteltujen hakkuiden perumista ja metsäalueen suojelua. Saparanniemen puukaupoista oli päätetty teknisessä lautakunnassa 22.3.2022 § 62 sekä 27.4.2022 § 86. Kaksivuotinen kauppasopimus oli allekirjoitettu 30.5.2022.

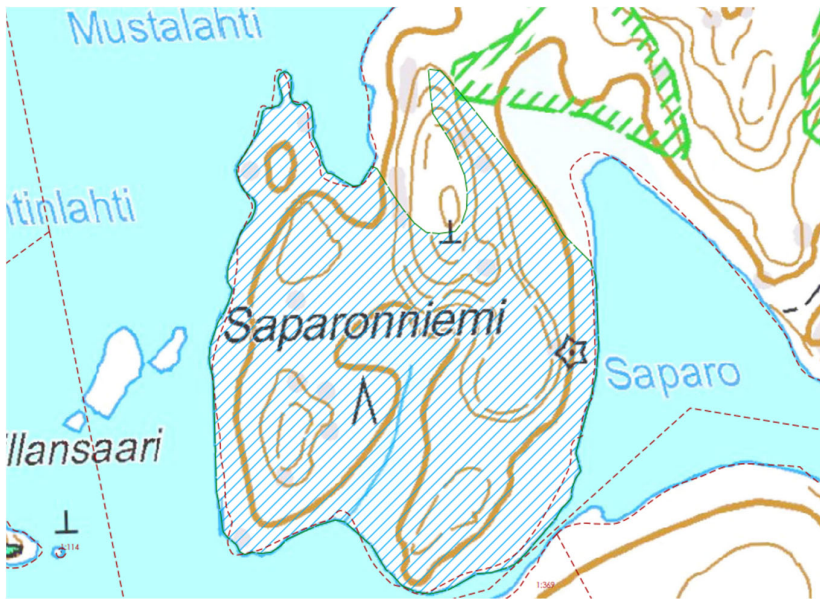

Kuva 16. Kartta Saparonniemen alueella tehdyistä lajihavainnoista (Iks protoneema = lahkaviosammal).

Janakkalan kunnan ympäristönsuojelu pyysi lausuntoa Hämeen ELY-keskukselta kuntalaisaloitteeseen liittyen. Hämeen ELY-keskus toteaa 16.12.2022 päivytyssä lausunnossaan (Liite 7) tukevansa kuntalaisaloitetta ja kehottaa Janakkalan kuntaa alueen suojelemiseen. Lausunnossa todetaan, että kunta on teettänyt alueella selvityksen vapaaehtoisen suojeluun soveltuvista alueista ja koko alue on todettu METSO-ohjelmaan soveltuvaksi ja mikäli kunta alueen luonnon- ja virkistysarvoista huolimatta suunnittelee alueen käyttöä metsätalouteen, tulee alueella teettää ainakin liito-orava- ja lepako- sekä lahkaviosammalselvitykset oikea-aikaisesti. Luonnonsuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tehtävänä on edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan alue tulee säästää luonnonarvoiltaan arvokkaana alueena. Metsän talouskäyttö ei sovi yhteen luonnonarvojen eikä kaavoissa osoitetun virkistyskäytön kanssa ja se on ristiriidassa kunnan tilaaman METSO-selvityksen tulosten kanssa. Vaikka alueella ei vielä tässä vaiheessa suunnitellakaan tehtäviksi päätehakkuita, muuttavat harvennukset alueen luonnetta, olosuhteita ja elinympäristöjä vanhojen metsien lajeille soveltumattomiksi ja alueen luonnonarvot menetetään. Alue toimii myös kunnalle tärkeänä hiilivarastona ja -nieluna, jotka ovat välttämättömiä kunnan hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi.

Kuntalaisaloite on käsitelty teknisessä lautakunnassa 17.1.2023 (§ 13). Tekninen lautakunta päätti, että Saparonniemen hakkuiden tilalle osoitetaan korvaavia harvennuskohteita. Metsäkaupan ostajalle ilmoitettiin, että Saparonniemen alueen harvennushakkuut tulee toistaiseksi keskeyttää ja että kunta etsii korvaavia lohkoja kauppojen kohteeksi. Korvaavat kohteet on valittu.

Hämeen ELY-keskus totesi lausunnossaan 16.12.2022, että "ELY-keskus ja Janakkalan kunta ovat sopineet neljän muun alueen suojelemisesta METSO-ohjelman puitteissa, mutta neuvottelut ovat edelleen kesken, koska asiat eivät ole edenneet kunnassa. Saparonniemen alueen suojelu on ollut tarkoitus toteuttaa näiden alueiden jälkeen. ELY-keskus pyytää kuntaa jatkamaan menettelyjä alueiden suojelun toteuttamiseksi." Tekninen lautakunta käsiteli asiaa kokouksessaan 14.3.2023 (§ 50) ja päätti, että kunta jättää Hämeen ELY-keskukselle METSO-metsiensuojeluhakemuksen, jolla kunta tarjoaa Pukalinkallion, Luuliovuoren, Laurinmäen ja Saparonniemen osa-alueita pysyviksi luonnonsuojelualueiksi siten, että kiinteistöt jäävät kunnan omistukseen. Saparonniemen METSO-alueen rajaus on esitetty alapuolisella kartalla.

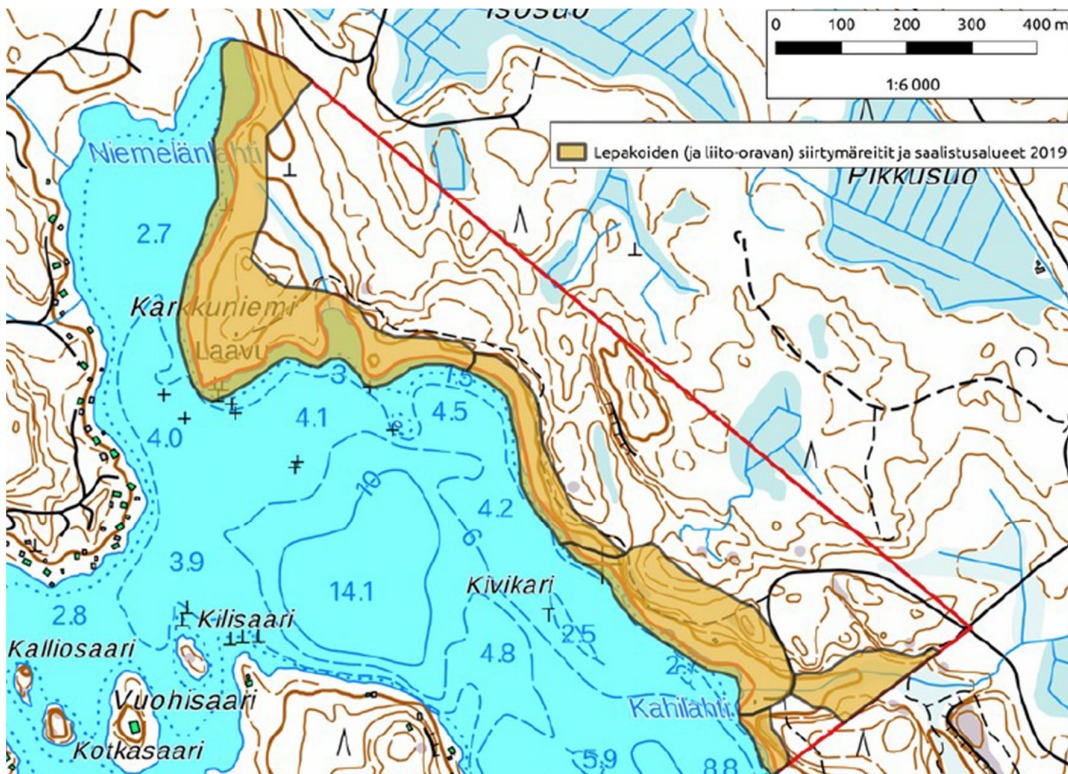

Kuva 17. Karttaote Saparonniemen suojelualue-ehdotuksesta.

V. 2021-2022 tehdyt luontoselvitykset

Kunta pyysi aiempien luontoselvityksien tueksi lausunnon Mallinkaistenjärven luontoarvojen nykytilasta Luontoselvitys Metsäselältä (24.5.2021). Lausunnon tarkoituksena oli kartoittaa alueen luontoarvojen nykytilaa ja ottaa kantaa siihen, ovatko alueella tehdyt hakkuut mahdollisesti heikentäneet aiemmin rajattujen tiukasti suojeltujen lajien esiintymiä tai kulkuyhteyksiä.

Lausunnona todettiin, että alueen tilanne ei ole muuttunut liito-oravien ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tai kulkuyhteyksien osalta oleellisesti kesän 2019 jälkeen. Kesän 2018 tilanteeseen verrattuna hakkuut ovat harventaneet rantapuustoa huomattavasti ja siten heikentäneet liito-oravan ja lepakoiden suojaista kulkuyhteyttä. Kuitenkin hakkuista huolimatta yhteys on vielä todennäköisesti jokseenkin toimiva, vaikkei enää optimaalinen.

Kuva 18. Kartta alueen pohjoisosan lepakko- ja liito-oravahavainnoista v. 2019 ja 2021 (24.5.2021, Timo Metsänen).

Lausunnossa suositeltiin, että uudet papanapuu huomioidaan aluerajauksissa, ja alueen rantavyöhykkeen puustoiset osat huomioidaan siten, että puustoa ei kaadeta enempää ja aluetta ei valaista, jotta lajien kulkuyhteydet voidaan turvata. Näille alueille ei myöskään suositella tehtäväksi puunkaatoja ainakaan 50 vuoteen. Lisäksi alueelle on mahdollisuuksien mukaan suositeltavaa istuttaa- tai antaa luontaisesti nopeakasvuisten puiden (esim. haapa) uudistua, jotta on vuosien saatossa tarjota enemmän suojaa ja uusia siirtymäpuita lepakoille ja liito-oraville.

Vuonna 2022 kunta tilasi Luontoselvitys Metsäselältä vielä Mallinkaistenjärven kirjoverkkoperhos- ja lahokaviosammalselvityksen, jonka raportti valmistui 17.12.2022. Kyseiset lajit sekä hämeen kylmänkukka nousivat esiin kaavaprosessin loppupuolella annetuissa muistutuksissa. Hämeen kylmänkukkasta selvityksessä todetaan, ettei selvitysalueella ole lajille soveliaita kuivia tai kuivahkoja harjuja tai hiekka- ja sorapohjaisia kuivia kankaita. ”Lajin osalta ei ole tarpeen antaa jatkoselvityssuosituksia tai muitakaan suosituksia alueen maankäytön suunnitteluun liittyen.”

”Selvitysalueella oli paikoin runsaasti kirjoverkkoperhosen ravintokasveja kangas- sekä metsämitikkaa. Näin varsinkin niillä selvitysalueen kohdilla, joilla kivennäismaan päällä eloperäisten aineiden peittävyys oli riittävä ja joilla puut hieman varjostivat maan pintaa. Alueella ei havaittu kirjoverkkoperhosen aikuisyksilöitä.”

Mallinkaistenjärven selvitysalueelta löytyi lahokaviosammalten itujväsryhmiä 33 kasvupaikalta (Kuva 19). ”Löydetyt esiintymät keskittyivät alueen pohjoisosaan. Havaituissa esiintymissä lajin pääasiallisena kasvualustana oli kuusi, mutta itujväsryhmä löydettiin myös koivulta ja kiven päällä olleelta karikkeelta. Itiöpesäkeitä ei löydetty.”

Kuva 19. Kartta alueen pohjoisosan lahokaviosammalhavainnoista v. 2022 (Timo Metsänen, 17.12.2022).

Kirjoverkkoperhos- ja lahokaviosammalselvityksen johtopäätökset

”Vaikka lajin erityisesti suojellun lajin status poistui kesällä 2021 luonnonsuojeluasetuksen muutoksessa, on laji edelleen uhanalainen ja luontodirektiivin II-liitteen laji. Luontodirektiivin tavoite on lajien ja luontotyyppien suotuisa suojelun taso, niiden määrällisen ja alueellisen vähenemisen pysäyttäminen. Tästä seuraa, että lajista tarvitaan tietoa, jotta sen suotuisan suojelun tasoa voidaan arvioida. Janakkalasta lajista on Lajitietokeskukseen ilmoitettu kaksi aiempaa havaintoa, jotka ilmeisesti koskevat samaa löytöä. Tieto on vuodelta 2016. Lisäksi lajia on löydetty Tervakosken Pukankalliolta (Metsänen, 2021). Janakkalan alueella lajin suotuisan suojelun tasoa asiaa ei voida vielä luotettavasti arvioida puutteellisen tiedon vuoksi. Todennäköisintä on, että lajia löydettäisiin useilta sopivilta metsäalueilta, mikäli sitä etsittäisiin.

Nykyiset esiintymät on suositeltavaa pyrkiä säästämään. Esiintymien turvaaminen tapahtuu parhaiten siten, että kohteille luodaan suojavyöhykkeet, joilla turvataan esiintymien kostea mikroilmasto ja säilytetään lahoppuusto sekä tuleva lahoppuusto. Käytännössä tämä on helpointa säilyttämällä esiintymien ympäröivä puusto ja pidättäytyä niillä metsätaloustoimista tai muusta vastaavasta toiminnasta, joka voi vaikuttaa negatiivisesti lajiin ja sen tarvitsemaan lahoppuujatkumoon. Sammalasiatuntijan opastuksella voidaan mahdollisesti tehdä pienimuotoisia toimia ja samalla turvata esiintymät. Sopivan suojavyöhykkeen tarkkaa metrimäärää on haastavaa antaa, mutta yleissääntönä voidaan pitää vallitsevan ylispuuston mitta, minimietäisyytenä. Harvemmassa metsässä etäisyyden tulee olla pidempi. Asiantuntija voi myös rajata lajin esiintymille niin sanotun ydinalueen tai ydinalueet.”

Suunnittelualueen eteläosassa sijaitsee kolme luonnonsuojelualuetta, jotka on suojeltu jalopuu- ja lehmusmetsiköiden vuoksi:

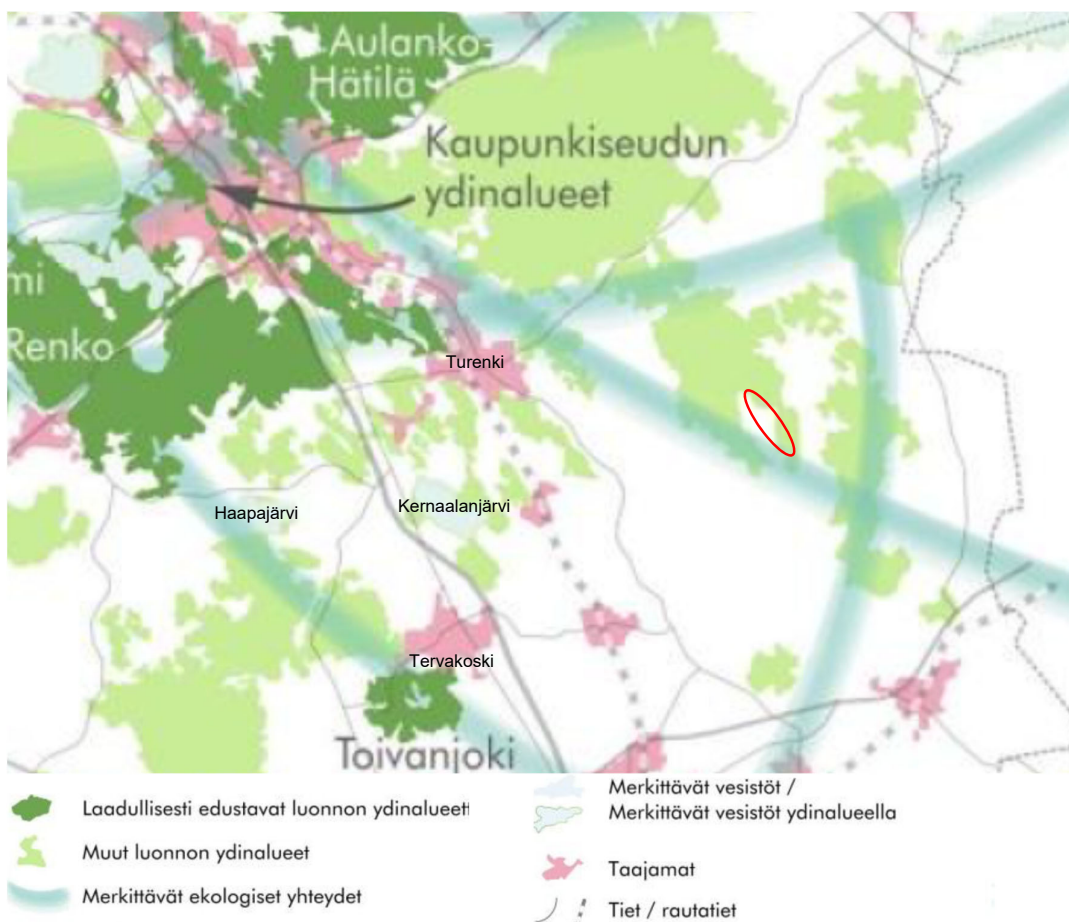
- Saparon lehmusmetsikkö LTA202741 (8118 m²), perustettu 28.11.2006
- Saparonlahden jalopuumetsikkö LTA206319 (2 erillistä aluetta yht. 4,16 ha), perustettu 18.5.2011

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse toteutettuja Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita. Suunnittelualueelta ei tunneta em. kohteiden lisäksi muita luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä. Suunnittelualueelta ei myöskään tunneta Maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohteita.

Maakunnalliset arvot

Suunnittelualue on osa Janakkalan korpiylängöä, joka on harvaan asuttua, enimmäkseen metsätalousvaltaista moreeni- ja harjuselännettä. Alueelle sijoittuu useita melko karuja pienehköjä järviä, pieniä maalaiskyliä ja näiden ympärille sijoittuvia pieniä peltoaukeita. Merkittävimmät luonnonsuojelualueet tällä alueella ovat Janakkalan Suurisuo sekä Kaurastensuo-Kantosuo. Janakkalan korpiylängön itäpuolelta alkaa Päijät-Hämeen maakunta, jossa maiseman rakenne jatkuu samankaltaisena alueen tarjoten ylimaakunnallisia yhteyksiä rauhallisia metsäalueita suosiville lajeille. (Kanta-Hämeen ekologinen verkosto.)

Ekologisen verkoston rakenteellisen tarkastelun tuloksena Kanta-Hämeeseen muodostuu erikokoisia luonnon ydinalueita, jotka ovat laajoja, tyypillisesti maa- ja metsätalous-, suojelu- tai virkistyskäytössä olevia, populaatiodynamiikan kannalta merkittäviä luonnonalueita. Hämeen ekologinen verkosto muodostuu noin 130 luonnon ydinalueesta, joista 22 erillistä aluetta erottuu laadullisesti muita edustavampana. Mallinkaistenjärveä ympäröivät laajat metsäalueet on osoitettu Kanta-Hämeen ekologisen verkoston tarkastelussa muuksi luonnon ydinalueeksi. Järven lounaispuolitse on esitetty merkittävä ekologinen yhteys. Mallinkaistenjärvi ei ole merkittävien maakunnallisten vesistöjen joukossa. Alueen lähistölle ei sijoitu pullonkaula-alueita tai kriittisiä ekologisia yhteyksiä. Janakkalan korpiylängön alueen merkittävämmäksi ekologiseksi alueeksi on mainittu Aulanko-Hättilän ydinalue. (Kanta-Hämeen ekologinen verkosto.)

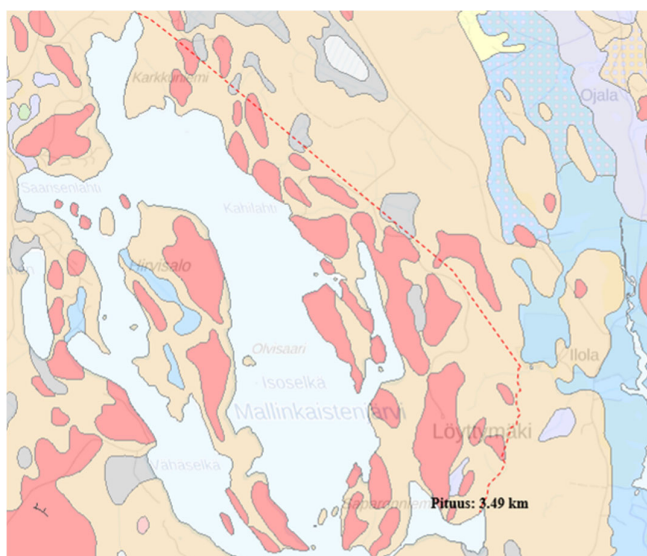

Kuva 20. Kanta-Hämeen ekologisen verkoston ydinalueet ja merkittävät ekologiset yhteydet. Suunnittelualue on ympyröity kuvaan likimääräisesti punaisella. (Kanta-Hämeen ekologinen verkosto.)

Maaperä

Alueen maaperä on pääosin erittäin kantavaa, rakentamiseen hyvin soveltuvaa. Mallinkaistenjärven rannoista osan maalajina on kalliomaa (Ka) ja osan maalaji on hiekkamoreeni (Mr). Suunnittelualueelle sijoittuu lisäksi muutamia pienialaisia laikkuja saraturvetta (Ct).

Kuva 21. Ote alueen maaperäkartasta. Suunnittelualue on rajattu likimääräisesti takamaaston puolelta punaisella katkoviivalla. Kalliomaa on esitetty kartalla punaisella, hiekkamoreeni vaaleanruskealla ja saraturve harmaalla. (GTK:n Maankamara-karttapalvelu).

Pohjavedet

Suunnittelualueella tai sen lähistöllä ei sijaitse pohjavesialueita tai pohjaveden havaintoputkia.

Pintavedet

Suunnittelualue rajautuu Mallinkaistenjärven rantaan. Mallinkaistenjärvi ja suunnittelualue kokonaisuudessaan kuuluvat Mallasjoen valuma-alueeseen (35.825). Mallinkaistenjärvi laskee Saporon itäpäästä lähtevää ojaa pitkin Mallasjokeen. Mallasjoki laskee edelleen Puujokeen, joka laskee lopulta Kernaalanjärven ja Hiidenjoen kautta Vanajaveteen. Alue kuuluu Kokemäenjoen päävesistöalueeseen.

Mallinkaistenjärvi sijaitsee Mallasjoen vesistöalueella (35.825), jonka kokonaispinta-ala on 52,95 km². Mallinkaistenjärven oma valuma-alue on varsin pienikokoinen (11,3 km²) suhteessa järven tilavuuteen, ja siksi veden vaihtuvuus on hidasta. Koska järven viipymä on pitkä, ravinteiden sedimentaatio on tehokasta. Valuma-alue on pääosin metsämaata. Järven itäranta on rakentamatonta, kunnan omistamaa virkistys- ja retkeilymaastoa. Länsirannalla sekä Hirvisalon saaren rannoilla on runsaasti loma-asutusta. Muulla valuma-alueella asutuksen osuus jää hyvin vähäiseksi. Viljelys- ja laidunmaata on valuma-alueella erittäin vähän (0,5 % alueesta). Peruskartan mukaan ainoat viljelysalueet sijaitsevat Saarisenlahden pohjoispuolella. (Mallinkaistenjärven valuma-alueen kuormitus selvitys sekä järven nykytilan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet 2018.)

Mallinkaistenjärvi on keskikokoinen järvi (218,5 ha), jonka keskisyvyys on 5,1 m. Hirvisalon saari jakaa Mallinkaistenjärven pohjois-eteläsuunnassa kahteen selkälakeeseen, Isoselkään ja Vähäselkään. Isoselän selkälakeella sijaitsee järven syvin alue (18,9 m). Vähäselän syvännealue on selvästi matalampi (10,2 m). Myös järven etelä- ja pohjoispäässä sijaitsee syvännealue (11,4 m ja 14,1 m). Mallinkaistenjärvellä on rantaviivaa yhteensä 22,6 km, mikä sisältää saaret. Järvessä on saaria 20 kpl, mutta niistä vain Hirvisalo on yli hehtaarin suuruinen. Saarten rantaviivan yhteispituus on 7,6 kilometriä. (Ympäristöhallinnon Avoin tieto –palvelu.)

Mallinkaistenjärven vedet laskevat järven eteläpäästä pienikokoisen Saporon vesialueen kautta laskuojaa pitkin Mallasjokeen. Mallasjoki yhtyy Puujaan alapuolella Puujokeen. Mallinkaistenjärvi on ympäristöhallinnon järviyypittelyssä määritelty tyyppiin pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet (Vh). Mallinkaistenjärvi on luonteeltaan kirkasvetinen ja melko vähähumuksinen järvi, jonka ravinnepitoisuudet ovat pysyneet lähes poikkeuksetta karujen vesien tasolla. Ekologisessa luokituksessa Mallinkaistenjärvi on luokiteltu erinomaiseen tilaan. Veden kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi ovat fysikaalis-kemiallisen luokittelun perusteella niin ikään erinomaisessa luokassa. (Mallinkaistenjärven valuma-alueen kuormitus selvitys sekä järven nykytilan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet 2018.)

Maisema ja näkymät

Suunnittelualue ei kuulu valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Kanta-Hämeen maakuntakaavan tausta-aineistoksi tehtiin vuonna 2003 Hämeen maakunnallinen maisemaselvitys. Kanta-Hämeen maakuntakaavaan vuonna 2006 merkittyjä maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia on täsmennetty vuonna 2016 tehdyllä Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnilla. Kummassakaan inventoinnissa alue ei kuulu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Alueen merkittävimpiä maisemaelementtejä ovat Mallinkaistenjärven rannat, niemet ja alueen paikoin jyrkät kalliot. Alueen rannoilla maisema on tyypillistä eteläsuomalaisista järvimaisemaa. Rannoilta avautuu pitkiä avaria kaukonäkymiä järvelle niissä kohdin, joissa rannan puusto on harvempaa. Paikoitellen rannan puusto on tiheää ja pusikoitunutta estäen järvimaiseman näkymisen lähes kokonaan. Mallinkaistenjärvelle avautuvat

maisemat ovat eteläsuomalaista järvimaisemaa parhaimmillaan. Suunnittelualueen rantojen kalliot luovat paikoitellen huomattavia yksityiskohtia ja vaihtelua maisemaan. Järvelle avautuvat näkymälinjat ovat monin paikoin varsin pitkiä. Pisimmät näkymät ovat peräti 3 km pitkiä. Järven maisematila rajautuu suunnittelualueelta katsellen vastarantaan sekä Hirvisalon saareen. Vastarannalla sekä Hirvisalossa on tiheästi mökkejä. Paikoitellen mökit ja niiden pihat näkyvät maisemassa, mutta pääsääntöisesti ne maisemoituvat ympäröivään metsään siten, että maisematilaa rajaa lähinnä metsänraja järven rannassa.

Kuvat 22 ja 23. Rantakallioilta avautuvaa järvimaisemaa ja rannan tiheää näkymiä estävää puustoa.

Suunnittelualueen keskiosissa sijaitsee Kahilahden uimaranta. Uimarannalta avautuu tyypillinen järvimaisema. Kahilahdesta lähtee kapea polku kohti pohjoista ja Karkkuniemen laavua. Alkumatkassa polku kulkee rannan melko luonnontilaisessa männikössä, jyrkänteen alapuolella (Kuva 25). Puusto on melko tiheää rannassa, jonka vuoksi järvelle avautuu näkymiä vain paikoitellen. Jyrkänteen jälkeen loivemmalla maastonosalla maisema muuttuu radikaalisti polun ympärillä tehtyjen metsätaloustoimenpiteiden vuoksi. Tämän vuoksi alueelta avautuu avaria ja pitkiä näkymiä järvelle lähes koko harvennetulta alueelta, koska rannan puusto on harvempaa (Kuvat 26-27). Karkkuniemessä puusto muuttuu iäkkäämmäksi kuusikoksi, jonka keskellä polku mutkittelee. Karkkuniemen päässä sijaitsevalle laavulle saavuttaessa avautuu varsin pitkä ja huomionarvoinen kaukonäkymä etelää kohti Isoselkää ja Hirvisaloa. Polku jatkuu Karkkuniemestä pohjoiseen huomattavasti pienempänä kuin aikaisemmin. Myös maisema muuttuu. Rannan puusto on pääosin luonnontilaista ja erittäin tiheää. Näkymiä viereiselle kapealle ja matalalle Niemelänlahdelle ei juuri avaudu. Alueen maisematila on sulkeutunutta tiheään puuston vuoksi.

Kuvat 24 ja 25. Kahilahden uimaranta sekä pohjoisosien järvimaisemaa ja rantakalliota.

Kuvat 26 ja 27. Suunnittelualueen pohjoisosan metsätaloustoimenpiteiden vaikutus rantamaisemaan.

Kuva 28. Metsätaloustoimenpiteiden vaikutus rantamaisemaan kauempaa luoteen suunnalta kuvattuna.

Kahilahdesta etelään lähtee niin ikään retkeilypolku. Polku kulkee ensin Isoselän ja Valskerinlahden välissä sijaitsevan niemen rantoja pitkin. Reitillä sijaitsee myös Valskerinlahden laavu. Niemestä pohjoiseen päin kuljettaessa polku jatkuu Valskerinlahden rantaa pitkin, josta avautuu maisema Valskerinkalliolle. Valskerinkallio on varsin korkea järven vierestä kohoava jyrkkä kallio. Kallion päällä metsä on varsin luonnontilaista. Metsä kallioalueen päällä on karua, pohjana osittain varvikkoa ja osittain kalliolla kasvavaa jäkälikköä. Valskerinkalliolta avautuu itää kohti karua kalliomaisemaa. Länteen Mallinkaistenjärvelle päin katsellessa puolestaan rinne laskee jyrkästi järveä kohden ja paikoitellen iäkkään puuston välistä näkyy kapean Valskerinlahden pintaa. Valskerinkallio on kokonaisuutena maisemaltaan komea ja huomionarvoinen kohde. Kauempana rannasta maisemassa korostuvat erityisesti metsätalouden vaikutukset erilaisten harvennushakkuiden ja hakkuuaukkojen kautta.

Kuvat 29 ja 30. Näkymä Valskerinlahden laavulle ja laavulta järvelle.

Kuvat 31 ja 32. Valskerinkallion jylhää maisemaa virkistysreitillä varrella ja näkymä Valskerinlahden pohjoispuolen metsänhakkuauekelta kohti Valskerinlahtea.

Valskerinkalliolta etelään päin järven rannassa ei kulje selkeää polkua, vaan polku lähtee itään päin, jossa sijaitsee kunnan alueelle rakentama metsäautotie. Alueen puusto on varsin tiheää. Saporonniemellä kasvaa saarnia ja metsälehmäksiä, jotka ovat luonnonsuojelulla suojeltuja. Saporon rannalle on rakennettu uusi laavu syksyllä 2018. Laavulle kulkee polku metsäautotien päästä, luonnonsuojelualueiden lävitse.

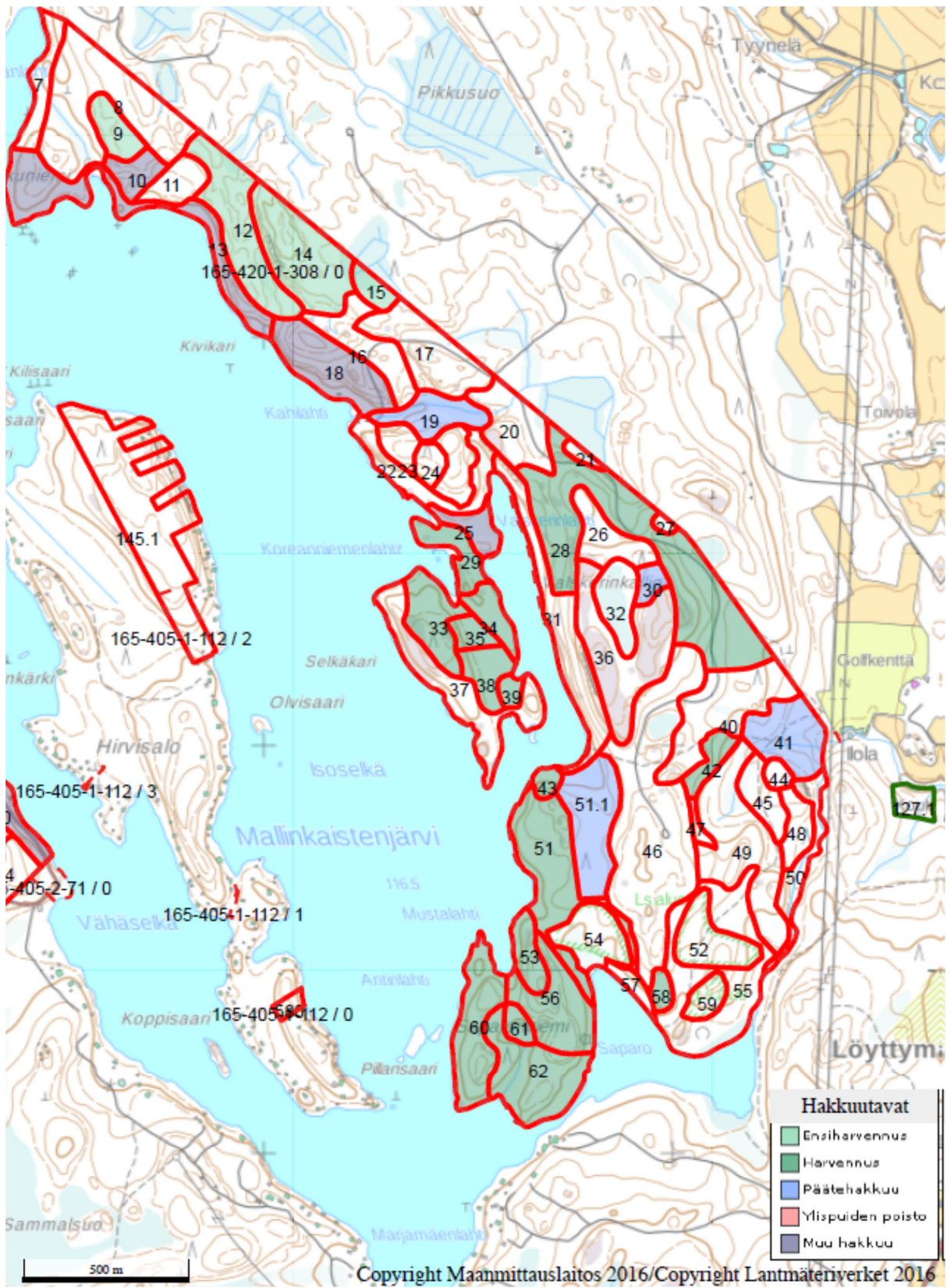

Kuvat 33 ja 34. Saporonniemi on tiheän kasvillisuuden peittämä. Yksi virkistysalueen laavuista on Saporon rannalla.

Metsätalous – Janakkalan kunnan metsäsuunnitelma 2017–2026

Tekninen lautakunta hyväksyi kokouksessaan 22.11.2016 (§ 114) Janakkalan kunnan metsäsuunnitelman vuosiksi 2017–2026. Suunnitelman luonnosvaiheessa pidettiin 14.-15.9.2016 Turengissa ja Tervakoskella asukastilaisuudet. Suunnitelmassa pyritään tasaiseen vuosittaiseen hakkuumäärään ja nettotuloon. Janakkalan kunnan metsien vuosikasvu on noin 6500 kiintokuutiota ja vuosittaiset hakkuumäärät ovat vuosikasvuun pienemmät. Toimenpiteinä alueilla, joilla on virkistys-, maisema- tai luontoarvoja, suositetaan peitteellistä metsätaloutta. Talousmetsien toimenpiteet ovat muuten enimmäkseen tasaikäisen metsikkötalouden mukaisia. Suunnitelma käsittää suunnitelmakaudella (v. 2017-2026) tehtävät hakkuut ja muut metsänhoitotoimenpiteet metsäkuviointain. Metsäsuunnitelmaan voi suunnitelmakaudella tulla luonnonsuojelusta johtuvia huomattavia muutoksia esimerkiksi myrsky-, palo- tai tuholaisvahinkoja.

Välskärinmaan suunnittelun alueen metsät ovat pääasiassa talousmetsiä, mutta varsinkin rannan tuntumassa esiintyy paikoitellen luonnontilaisempia ja iäkkäämpiä metsiköitä. Kauempana rannasta löytyy useita hakkuuaukkoja ja laajoja harvennettuja alueita. Suunnittelun pohjoisosan viimeisimmät kevään 2018 metsänhakuut on tehty teknisen lautakunnan hyväksymän metsätaloussuunnitelman 2017–2026 mukaisesti. Muistutuksessakin esitettyjen metsänhakkuiden puukauppa on tehty 7.3.2018 ja hakkuista suurin osa suoritettiin 7.–23.3.2018. Hakkuuoikeus on ollut 2 vuotta, ja saman kaupan energiapuuharvennukset kuviolla 14 ja osalla kuviosta 12 valmistuivat keväällä 2020. Luontonselvityksistä ei ole ollut tietoa alueella talvella/kevällä 2018 suoritettujen hakkuuiden yhteydessä. (Janakkalan kunnan rakennuttaja-valvojan sähköpostitiedonanto 16.4.2021.)

Kuva 35. Metsäsuunnitelman mukaiset hakkuutavat Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava-alueella.

Kuva 36. Metsäsunnitelman mukaiset metsänhoitotyöt Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava-alueella.

3.1.3 Virkistys ja virkistyspalvelut

Suunnittelualueella Mallinkaistenjärven itärannalla sijaitsee Mallinkaistenjärven virkistysalue. Alueella sijaitsee yhteensä neljä laavaa/kotaa eri kohdissa rantoja. Kahilahden alueella sijaitsee kota ja hiekkapohjainen uimaranta. Kahilahden kodan läheisyydessä olevalla parkkipaikalle pääsee autolla ja Kahilahden kodalta/uimarannalta lähtevät merkityt reitit sekä pohjoiseen että etelään. Alueella kulkee ulkoiluun soveltuvia metsäisiä polkuja, jotka seurailevat pääosin järven rantaa. Suunnittelualueella on nykyisellään noin 7,78 km yhtenäistä pääosin virkistyskäyttöön soveltuvaa ranta-alueetta. Mallinkaistenjärven länsirannalla on pienempi virkistysalue, jossa on kunnan leirikeskus ja uimaranta.

Vesistönä Mallinkaistenjärvi mahdollistaa virkistyskäytön monin tavoin; esimerkiksi uiden, meloen, veneillen tai kalastaen. Osa järven rannoista on niin umpeenkasvaneita joko rannan tai järven puolelta, ettei rannankäyttö tai rantautuminen ole kaikkialla mahdollista.

Suunnittelualue on osoitettu Kanta-Hämeen maakuntakaavassa 2040 virkistys-, retkeily- tai ulkoilualueeksi (V887). Alueen pohjoisosaan on maakuntakaavassa osoitettu selvitysalue (se). Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan ”Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöön tai niiden vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttötarkoituksen tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa”. Maakuntakaavan selvitysalueen suunnitelmääräyksen mukaan ennen alueen käytön ratkaisemista on selvitettävä, millaisin edellytyksin alueen virkistyskäyttömahdollisuudet, ulkoilureittien toteutuminen sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan. Suunnittelualue on osoitettu voimassa olevassa rantayleiskaavassa pääosin virkistys- ja retkeilyalueeksi (VR).

Suunnittelualue ei kuitenkaan ole maakuntakaavassa ja rantayleiskaavassa osoitetussa laajuudessa yleisessä virkistyskäytössä. Suunnittelualueen virkistyskäyttö ja sitä palvelevat rakennukset, rakenteet ja polut keskittyvät Mallinkaistenjärven rannan lähistölle; Karkkuniemeen, Kahilahteen, Valskerinlahden molemmin puolin ja Sapon ympäristöön. Muu osa alueesta on pääosin tavanomaisessa metsätalousoikeudessa. Osaan metsätalousoikeuksia kohdistuu ulkoilu ohjaamistarvetta ja näillä alueilla ulkoilua on ohjattu ulkoilureittien avulla. Osaan metsätalousoikeuksista ei kohdistu yleistä virkistyskäyttöä eikä ulkoilun ohjaamistarvetta. Suunnittelualueen eteläosaan on myös perustettu luonnonsuojelualueita rantayleiskaavan voimaan tulon jälkeen. Maakuntatason suunnitelmassa alueelle esitetty virkistysaluevaraus on maakunnallinen suunnittelutarkkuus huomioiden perusteltu, mutta kunnan rantayleiskaavan virkistys- ja retkeilyaluevaraus on osittain vanhentunut ainakin tehokkaasti metsätalousoikeudessa olevien alueiden ja suojelualueiden osalta.

Ranta-asemakaavoitusta varten on tarkasteltu Mallinkaistenjärven virkistysalueen merkitystä osana Janakkalan kunnan virkistysalueita ja myös laajemmin maakunnallisen virkistyskäytön kannalta. Tarkastelussa on hyödynnetty Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 aineistoja, Hämeen Virkistysalueyhdistyksen aineistoja sekä infogis.fi/hame- aineistoja. Kanta-Hämeen maakuntakaavan alueella sijaitsee maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä virkistysalueita (esim. Evon retkeilyalue, Torronsuon kansallispuisto ja Liesjärven kansallispuisto). Maakuntakaavan alueella on useita pienempiä paikallisesti ja seudullisesti tärkeitä virkistysalueita (esim. Pääjärven virkistysalue Loppi/Hämeenlinna ja Hietasalon virkistysalue Hämeenlinnan Lammin Kuohijärvellä), jotka soveltuvat päiväretkikohteiksi. Pääjärven virkistysalue sijaitsee maakunnallisen Ilvesreitien varrella, mikä tuo kohteelle myös maakunnallista arvoa virkistysalueena. Mallinkaistenjärven virkistysalue soveltuu myös päiväretkikohteeksi. Mallinkaistenjärven virkistysalueelta ei kuitenkaan ole ulkoilureittiyhteyksiä muille virkistysalueille eikä alue sijaitse maakunnallisten ulkoilureittien varrella, mikä vähentää alueen maakunnallista merkitystä. Mallinkaistenjärven virkistysalue on etupäässä Mallinkaistenjärven ranta-asukkaiden ja Janakkalan kuntalaisten virkistyskäytössä, mutta alueella käydään myös lähikunnista. Varsinkin korona-aika toi alueelle uusia kävijöitä. Mallinkaistenjärven virkistysalueen käyttö painottuu Karkkuniemeen, Kahilahteen, Valskerinlahden alueelle ja Sapon ympäristöön, minne on rakennettu virkistyskäyttöä palvelevia laavaa/nuotiopaikkoja. Mallinkaistenjärven ympäri on mahdollista kulkea käyttäen Mallinkaistenjärven itäpuolen virkistysalueen polkuja/tiestöä sekä järven länsipuolisen ranta-alueen tiestöä. Järven länsirannalla ei kuitenkaan ole virallista ulkoilureittiä, joten liikkuminen siellä perustuu jokamiehenoikeuksiin. Mallinkaistenjärven virkistysalueen nykyiset virkistyskäytössä olevat rakenteet ja ulkoilureitit on esitetty liitteessä 8.

Itäisen Janakkalan ja lähiympäristön luontoa hallitsevat komeat pitkät harjut, lukuisat pienet järvet ja lammet sekä joet, joita pitkin on vesiyhteys Hämeenlinnaan ja Vanajanselän kautta Tampereelle saakka. Janakkalassa on monia harjualueita, joilla pääsee kulkemaan pitkiä matkoja polkuverkostojen pitkin. Näistä merkittävimpänä ja pisimpänä reitistönä mainittakoon luoteis-kaakkoisuuntainen harjukso alkaen Turengin Hakamäestä Kiiipulan kautta aina Someronvuorelle ja Hausjärven puolen Kolmilammelle asti. Tällä yhtenäisellä reitistöllä palveluineen on pituus n. 12 km ja reittivaihtoehtoja on monia. Tähän verrattuna Mallinkaistenjärven itärannan polustot sijoittuvat huomattavasti pienemmälle alueelle (pituus n. 3 km). Edellä mainituilla virkistyskohdeilla on etäisyyttä toisistaan vain 8 km.

Mallinkaistenjärvi on retkikohde, jonne pitää pääsääntöisesti lähteä autolla, kun taas monet muut Janakkalan virkistysalueet sijoittuvat keskeisemmille paikoille ja ovat saavutettavissa hyvin jalan. Mallinkaistenjärven polut ovat melko vähäisestä käytöstään johtuen kapeita verrattuna Turengin läheisiin, enemmän käytettyihin

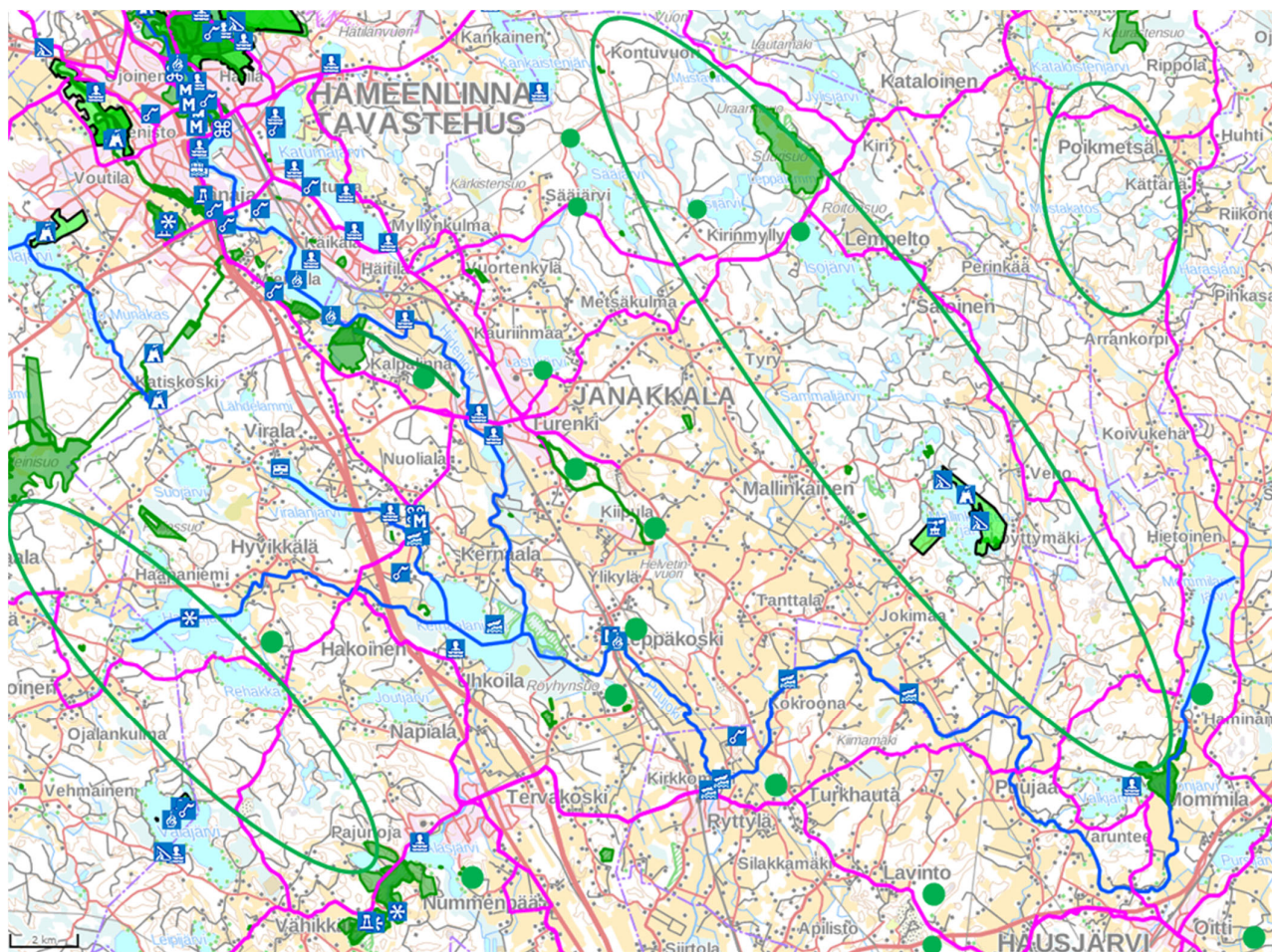
polkuihin. Mallinkaistenjärven polustoilta ei ole myöskään selkeää reittiyhteyttä muualle. Muut itäisen Janakkalan laajat tavanomaiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet mahdollistavat monikäyttöisen, jokamiehenoikeuteen perustuvan liikkumisen luonnossa. Alueet ovat pääsääntöisesti yksityisessä omistuksessa, eikä alueella ole sellaista tahoja, joka toteuttaisi sinne esim. maakuntakaavassa osoitetut ulkoilureitit.

Janakkalan kunnan alueella on useita retkeilykohteita (<https://www.janakkala.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/luontoon/retkenarvoisia-paikkoja/>). Kotia/laavuja ja nuotiopaikkoja löytyy ympäri Janakkalan kunnan aluetta. Osa on metsäisen patikointitaipaleen takana, osa talvisen latureitin varrella, osa uimarannoilla ja joihinkin pääsee autolla viereen (<https://www.janakkala.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/luontoon/laavut-ja-grillikatokset/>). Janakkalassa on 11 kunnan ylläpitämää uimarantaa ja lisäksi kunnan alueella on useita muita kuin kunnan ylläpitämiä uimapaikkoja (<https://www.janakkala.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/liikunta/ulkoliikunta-paikat/uimarannat-ja-paikat/>). Myös naapurikuntien alueella sijaitsee yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvia retki- ja virkistyskohteita. Lisäksi lähiympäristössä ja koko itäisen Janakkalan alueella on myös laajoja yhtenäisiä metsäalueita, jotka soveltuvat hyvin jokamiehenoikeuteen perustuvaan virkistyskäyttöön. Alapuolella on lueteltuna virkistykseen soveltuvia lähiympäristön kohteita.

Janakkalan ja lähialueiden virkistyspalvelut (ja etäisyys suunnittelualueesta):

- Mallinkaistenjärven leirikeskusalue ja veneranta (1 km)
- Mallinkaisten kylän alue ja lukuisat pääosin rakentamattomat pienet lammet ja järvet (n. 3 km)
- Itä-Janakkalan laajat metsäiset ja erämaaiset alueet (1-10 km)
- Suurisuon Natura-alueen luontopolku, pitkospuut ja lintutorni (232 ha, etäisyys 10 km)
- Sääjärven, Kesijärven ja Isojärven pohjapadot (8-14 km)
- Kunnan uimarannat: Rahitunlammi (12 km), Ahilammi ja Liinalammi (14 km)
- Leppäkosken Haukankallio ja viereiset ulkoilualueet polustoineen (11 km)
- Leppäkosken Rahitunmäki, polustot/maisemat/luonnonarvot (12 km)
- Helvetinvuori-Someronvuori, harjajensuojeluohjelma, polustot/maisemat (9 km)
- Turengin Konttilan-Kiipulan reitistöt, jatkumo edelliseen
- Kiipulan frisbeegolfraita, ulkoilureitit ja virkistyspalvelut (10 km)
- Lastujärvi ja Kyterinharjun-Lintuvuoren kuntopolut sekä ladut (13 km)
- Turengin Vuortenkyllän luonnonsuojelualueet ja polustot (15 km)
- Kalpalinna-Raimansuo-Palvaanlinna, polustot/maisemat/luonnonarvot (16 km)
- Janakkalan kirkonkylän Laurinmäki, Määkynmäki ja Rappukallio (16 km)
- Tervakoski, Alasjärvi ja Luulionvuori; polustot/ladut ja palvelut (18 km)
- Tervakoski, Toivanjoen seutu, maakunnallisesti arvokas luonnon ydinalue (22 km)
- Läntinen Janakkala Tervakoskelta Rengon kautta Hattulaan, laajat yht. metsäalueet (20 km)
- Ryttylä, Ykslammin uimaranta, frisbeegolfraita ja polustot (13 km)
- Hausjärvi, Lavinto-Miehonkallio, polustot/reitistöt (11 km)
- Hausjärvi, Valkjärvi-Ansionjärvi, leirikeskus/polustot/luonnonarvot (9 km)
- Hausjärvi, Salpausselän harjualueen laajat ulkoilumaastot (16 km)
- Mommilanjärvi, Puujoki, Hiidenjoki, melonta- ja veneilyreitistöt (6-15 km)
- Hämeenlinnan monet laadullisesti edustavat luonnon ja virkistyskäytön ydinalueet: Aulanko, Ahvenisto, Hattelmala, Alajärvi-Iso-Munakas-Katiskoski

Kuvassa 37 on osoitettu lähialueiden monien virkistysreitistöjen ja palvelujen sijainnit. Voidaan arvioida, että Mallinkaistenjärven itärannan alue ei ole virkistyskäytön kannalta käyttäjämäärällisesti lähialueen merkittävimpiä kohteita. Laadullisesti alue on hyvä kehittyvine palveluineen erityisesti alueen eteläosasta, joskaan ei kuitenkaan ainutlaatuinen. Tavoitteena on kehittää kaava-alueen eteläosan polustoja ja reittejä toimivammaksi kokonaisuudeksi. Toimenpiteet ja alueen eri käyttötarkoitukset eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan yhteensovitettavissa laajalla alueella. Kaava-alue säilyy toimenpiteistä ja kaavoituksesta huolimatta valtaosaltaan yleisessä virkistyskäytössä. Tulentekopaikat alkavat olla tänä päivänä melko yleisiä muillakin polustoilla. Janakkalan kunta on kehittänyt viimeksi Turengin pohjoispuoleisen Lastujärven alueen virkistyspalveluita, jonne rakentui frisbeeradan viereen uimaranta oheispalveluineen ja kota, sekä Ahilammin rantaan rakentui kodan lisäksi melojien laituri ja esteetön laiturialue. Niin ikään uusi urheilukenttä on päätetty sijoittaa Turengin Hakamäen entiselle soranottoalueelle, mikä osaltaan oheistoimintoihin laajentaa ja parantaa myös luontoliikunta- ja virkistyspalveluiden tarjontaa asutuksen välittömässä läheisyydessä. Kiipulasäätiön alati kehittyvät virkistyspalvelut sijoittuvat samalle Konttila-Kiipula –harjuksolle, ja alueen virkistyspalveluita voidaan osittain kehittää myös yhteistyössä kunnan kanssa.

Kuva 37. Tarkastelu lähiseudun virkistysalueista ja -palveluista (infogis.fi/hame, Hämeen Virkistysalueyhdistys).

Seudun pyöräilyreitit on esitetty kuvassa vaaleanpunaisiin viivoihin, retkeilyreitit vihreisiin ja melontareitit sinisiin viivoihin. Vihreät väritetyt alueet kuvaavat suojelu- ja virkistysalueita, vihreät pallot muita luonto-/virkistyskohteita ja vihreät aluerajukset laajoja yhtenäisiä ja pääosin rakentamattomia metsäalueita.

Mallinkaistenjärven suojeluyhdistys on esittänyt ranta-asemakaavan valmistelun yhteydessä, että kaavoituksessa huomioitaisiin kaava-alueen vastarannan Hirvisalon saarella sijaitsevien loma-asukkaiden kulkeminen saareen ja takaisin mantereelle kaavoittamalla Kahilahden rantaan vene- ja autopaikkoja. Järvellä on sallittu vain tarpeellinen moottoriveneliikenne ja liikennöintiä vähennetään huomattavasti, kun järvelle osoitetaan toinenkin veneidenpitopaikka länsirannan Mallinkaisten rantatien vierustalon lisäksi.

3.1.4 Rakennettu ympäristö

Yhdyskuntarakenne ja taajamakuva

Suunnittelualue on pääosin rakentamaton metsä- ja kallioaluetta, joka on metsätalous- ja virkistyskäytössä. Suunnittelualueen ainoat rakennukset ovat retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevia rakenteita. Karkkuniemessä, Kahilahdessa, Valskerinlahdella ja Sapon rannoilla sijaitsevat yleisessä käytössä olevat laavut. Laavut sijaitsevat luonnonkauniilla paikoilla järven rannalla. Kahilahden alueella sijaitsee lisäksi hiekkapohjainen uimaranta, puuvarasto, nuotiokehä ja pukukoppi. Muuta rakennuskantaa alueella ei nykyisellään sijaitse.

Kuvat 38-40. Karkkuniemen, Kahilahden ja Valskerinlahden laavut.

Kulttuuriympäristö ja arkeologia

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Alueella tai sen lähistöllä ei sijaitse myöskään Janakkalan rakennusinventoinnin (Ahola, T. 2005) kohteita.

Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailta rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä (Museoviraston muinaisjäänösrekisteri 8.7.2019). Alueella on toteutettu myös muinaisjäänösinventointi vuonna 2018. Inventoinnissa alueelta ei havaittu muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi arvioitavia arkeologisia jäännöksiä.

Väestö, kaupalliset palvelut ja työpaikat

Suunnittelualueella ei nykyisin sijaitse asutusta tai palveluita lukuun ottamatta alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Suunnittelualue tukeutuu palveluiden osalta Turenkiin tai Hausjärven Ryttylään, joihin kertyy suunnittelualueelta matkaa noin 25 ja 15 km.

Liikenne

Suunnittelualueelle kuljetaan Löyttymäentieltä (13 857) erkanevalta Saureenintieltä alkavia metsäautoteitä pitkin. Suunnittelualue on hyvin saavutettavissa nykyisinkin ja melko lähellä maantietä (Löyttymäentie), joskin pienemmät tiet ovat välillä hieman huonossa kunnossa.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Suunnittelualueen eteläosassa sijaitsee kolme luonnonsuojelualuetta, jotka on käsitelty aiemmin kaavaselvityksen kohdassa 3.1.2 luonnonympäristö. Alueella tehtyjen luontokartoitusten perusteella alueelta tunnetaan lisäksi mm. metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, direktiivilajien (lepakot, liito-orava) elinympäristöjä sekä METSO-ohjelmaan soveliaita alueita.

Suunnittelualueella ei sijaitse merkittäviä ympäristöhäiriöiden lähteitä, eikä sieltä myöskään tunneta mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita.

3.1.5. Maanomistus

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan Janakkalan kunnan omistuksessa.

3.1.6 Vaikutusalue

Suunnittelualueen välittömään vaikutusalueeseen kuuluvat suunnittelualueen lisäksi naapuritilojen alueet sekä järven pohjoisosan Niemelänlahden rantakiinteistöjen alueet. Välilliset vaikutukset kohdistuvat koko Mallinkaistenjärven alueelle.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

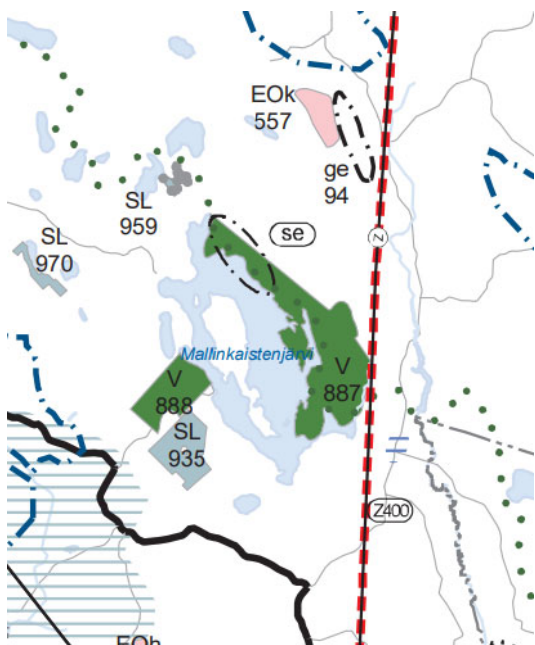
Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tavoitteiden uudistamisella pyritään vastaamaan alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Suunnittelualueelle ei ole asetettu alueellisesti kohdennettuja erityisiä valtakunnallisia tavoitteita.

Uudistetut alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen. Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava koskee seuraavaa valtakunnallista tavoitetta:

1. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä.

Maakuntakaavoitus

Kuva 41. Ote maakuntakaava 2040:stä.

Hämeen maakuntavaltuusto päätti 23.11.2015 käynnistää maakuntakaavan kokonaisuudistuksen ja maakuntakaava 2040 laatimisen. Maakuntakaava 2040 on laadittu kokonaiskaavana. Voimaan tullessaan se korvaa Kanta-Hämeen nykyisen maakuntakaavan ja voimassa olevat vaihemaakuntakaavat.

Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 on tullut voimaan 21.10.2021.

Maakuntakaavassa suunnittelualaue on osoitettu virkistys-, retkeily- tai ulkoilualueena (V 887); Mallinkaistenjärven alue, merkittävä retkeilyn ja luontovirkistysalue. Alueen lävitse kulkee ulkoilureitti.

V-alueiden suunnittelumääräys: Alue on tarkoitettu yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytysten säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomioita ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Suunnittelualan pohjoisosa on osoitettu maakuntakaavassa se -merkinnällä selvitysalueeksi. Merkinnällä on osoitettu alueita, joiden käyttöön tai niiden vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttötarkaisun tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa.

Mallinkaistenjärven selvitysalueen suunnittelumääräys: Ennen alueen käytön ratkaisemista on selvitettävä, millä edellytyksin alueen virkistyskäyttömahdollisuudet, ulkoilureittien toteutuminen sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan. Määräys on voimassa enintään viisi vuotta maakuntakaavan voimaantuloa. Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 selostus kuvaa V-alueita seuraavasti:

VIRKISTYS-, RETKEILY- TAI ULKOILUALUE Virkistys-, retkeily- tai ulkoilualuemerkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä vapaa-ajan, retkeilyn ja luontomatkailun sekä viherväyliä kannalta tärkeitä alueita. Merkinnällä osoitetaan myös seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeät alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia tai lomarakennuspaikkoja.

Suunnittelumääräys: Alue on tarkoitettu yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytysten säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomioita ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kaavaratkaisun kuvaus ja perustelut: Maakunnallisia ja seudullisia virkistysalueita varataan riittävä määrä maakunnan asukkaiden tarpeisiin ulkoilualueina taajamavyöhykkeiltä ja retkeilyalueina vetovoimaisilta luontoluonnoista. Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien virkistys- ja luontomatkailualuekokonaisuuksien monipuoliseen kehittämiseen varaudutaan erityisesti Hämeen järviylängöllä sekä Evon ja Hauhon reitistön alueella. Virkistystoimintoja kehittämällä edistetään luonto- ja kulttuurimatkailua sekä tuetaan matkailukeskusten ja -alueiden verkottumista sekä vapaa-ajan vyöhykkeiden kehittämistä toimivina palvelukokonaisuuksina. Virkistysalueita toteuttamalla edistetään myös rantojen- ja muun luonnonsuojelun tavoitteita, luonnon monimuotoisuutta ja täydennetään luonnonsuojelualueverkkoa. Maakuntakaavaratkaisulla turvataan virkistyskäytön kannalta yhtenäisiä luontoluonnoita, vapaa-ajan käytön vyöhykkeiden kehittämistä, reitistöjen muodostamia verkostoja ja niiden kytkeytymistä virkistys- matkailu- ja asumistoimintoihin. Taajamien ulkopuolisina virkistysalueina on osoitettu hyviä ulkoilualueita ja ranta-alueita.

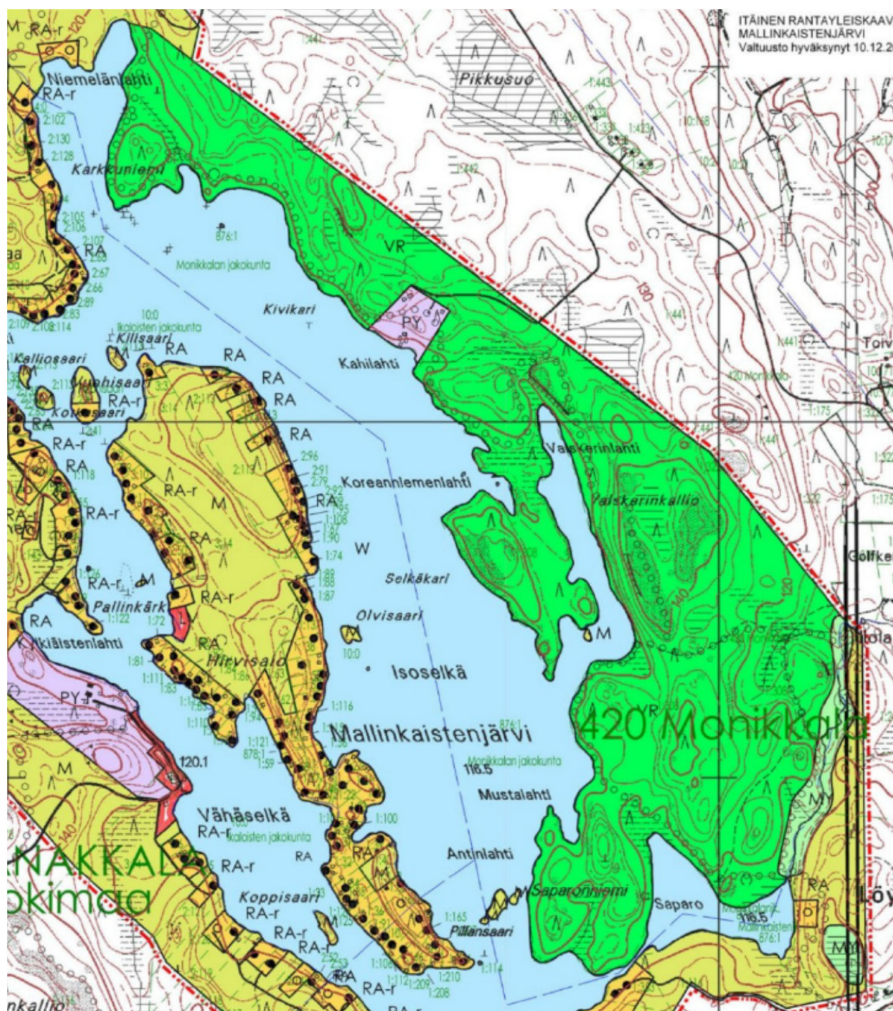
Ohjausvaikutus ja toteutus: Virkistysalueilla on yleensä sallittua vain yleistä ulkoilua ja urheilua palveleva rakentaminen sekä tavanomainen maa- ja metsätalousrakentaminen. Virkistysalueilla voidaan pääsääntöisesti uudisrakentamisen katsoa vaikeuttavan maakuntakaavan toteuttamista. Näidenkin rakennusten osalta on huomiota kiinnitettävä siihen, ettei alueen luonnonympäristöä ja ulkoilukäyttömahdollisuuksia heikennetä. Rakennusten peruskorjaus ja myös olemassa olevien rakennuspaikkojen vähäinen täydennysrakentaminen voi yleensä tapahtua alueen tulevaa käyttötarkoitusta vaikeuttamatta. Virkistysaluevaraus ei sinänsä rajoita metsätaloustoimenpiteitä. Näillä alueilla yleiseen maisemanhoitoon tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota. Maakuntakaavan haja-asutusalueiden V-alueet on luokiteltu ns. seudullisiksi virkistysalueiksi, joiden toteuttamista varten Kanta-Hämeen kunnat ovat perustaneet Hämeen virkistysalueyhdistyksen 1990.

Arvioidut vaikutukset: Virkistysalueet lisäävät asuinympäristöjen viihtyisyyttä ja monipuolisuutta sekä tarjoavat asukkailla mahdollisuuden fyysisen ja henkisen kunnon ylläpitämiseen. Yleiset virkistysalueet lisäävät tasa-arvoa. Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on mahdollista ottaa huomioon eri väestöryhmien toiveet ja vaatimukset. Virkistysalueet muodostavat ulkoilureitistöjen palvelupisteitä ja tukikohtia ja luovat mahdollisuuksia alueen ulkopuolisten metsien ja vesistöjen laajemmalle käytölle reitistöjä hyödyntäen tai jokamiehenoikeuteen perustuen. Paikalliselle väestölle saattaa virkistysalueiden synnyttämä lisääntyvä kulkeminen aiheuttaa haittoja. Toisaalta reitistöjärjestelyt vähentävät asukkaisiin ja maanomistajiin kohdistuvia haittoja. Reitistöjärjestelyt voivat tukea maaseudun ja kyläyhteisöjen kehittämistä.

Virkistysalueiden ja reitistöjen toteutus, hankinta ja ylläpito aiheuttaa kunnille ja jossain tapauksissa myös valtiolle kustannuksia. Valtion retkeilyalueilla tai kansallispuistoihin liittyen kustannuksista vastaa valtio. Ulkoilu tukee kansanterveyttä ja ylläpitää fyysistä ja henkistä hyvinvointia, minkä vuoksi aluetarjonnalla on myönteinen väillinen vaikutus kuntien yritysten, kotitalouksien ja valtion talouteen. Virkistysalueet ja reitistöt muodostavat kokonaisuuden, jolla voi olla huomattavaa positiivista vaikutusta matkailuelinkeinolle ja maaseudun kehittämiseen. Reitistöt säästävät luontoa muualla. Virkistysalueilla on huomattava merkitys luonnon monimuotoisuutta, luonnonmaisemia ja rantojen suojelua turvaavina kohteina. Taajamarakenteessa virkistysalueet voivat muodostaa elämistölle tärkeitä viherkäytäviä. Alueen toteuttaminen muuttaa aina luontosuhteita rakentamisen kautta. Hoito- ja käyttösuunnitteluun pohjautuva toteutus kuitenkin säästää alueita tarpeettomalta kulutukselta ja määrittelee luonnon kannalta tärkeät hoitovyöhykkeet ja toimenpiteet. Virkistysalueiden käyttö ja saavutettavuus edellyttävät liikennejärjestelyjä. Ulkoilureitistöt voivat täydentää kevyenliikenteen verkostoa. Virkistyskäytön keskittäminen siihen varatuille alueille ja reiteille vähentää virkistyskäyttöpaineita muualla. Viheralueet jäsentävät yhdyskuntarakennetta ja muodostavat taaja-alueilla tärkeitä ekologisia verkostoja.

Rantayleiskaava

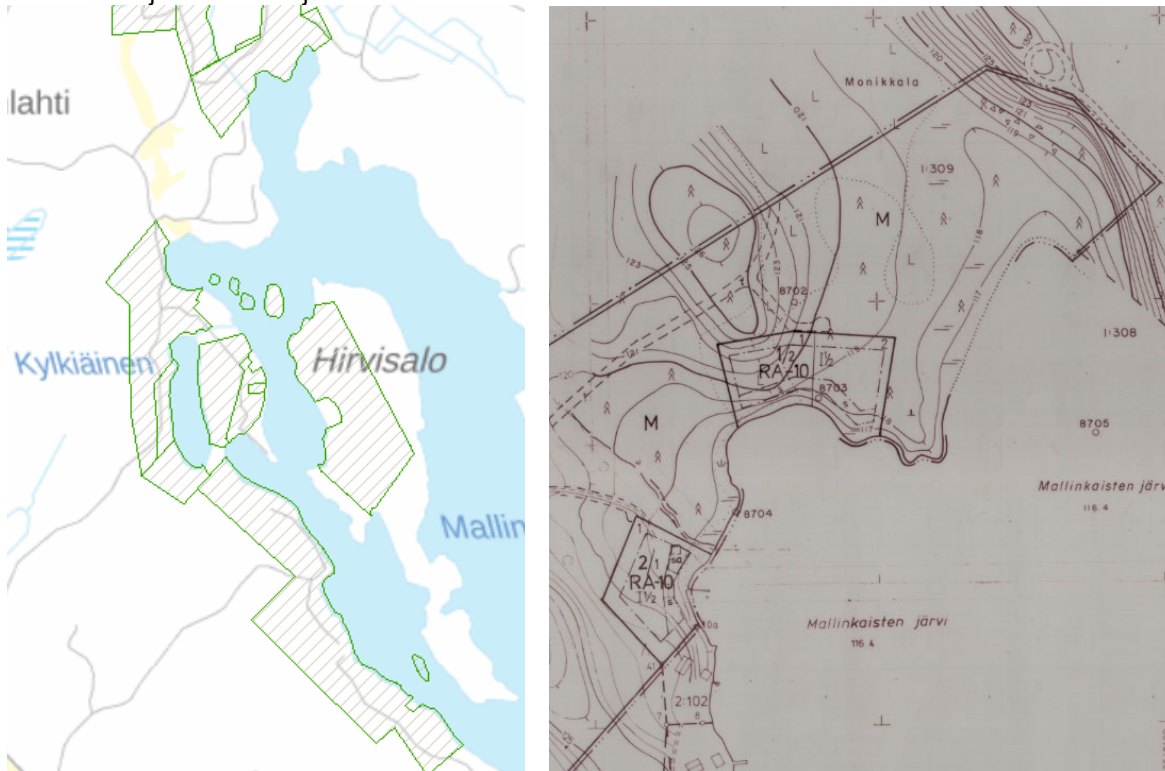
Alueella on voimassa Janakkalan kunnan oikeusvaikutteinen Itäinen rantayleiskaava vuodelta 2003, jossa alue on osoitettu virkistysalueeksi (VR) sekä Kahilahden kohdalta julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Saporeon laskevan ojan varsi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ympäristöarvoja (MY). Alueella kulkee monin paikoin ohjeellinen ulkoilureitti (pallot).

Kuva 42. Ote itäisestä rantayleiskaavasta.

Ranta-asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa ranta-asemakaavaa. Alue rajautuu pohjoisosastaan v. 1998 hyväksytyyn Mallinkainen–Mustavirta -rantakaavaan. Siinä lähimmät lomarakennuspaikat (RA) on osoitettu Niemenlahteen, kuten rantayleiskaavassakin on kuvattu. Mallinkaistenjärven länsiosiin on myös tehty ranta-asemakaavoja sekä kaavojen muutoksia.

Kuva 43 ja 44. Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavoitettut alueet ja ote Mallinkainen–Mustavirta -rantakaavasta.

Rakennusjärjestys

Janakkalan kunnan rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.6.2014. Rakennusjärjestyksen uudistaminen on laitettu vireille keväällä 2021 ja rakennusjärjestyksen ehdotus on ollut nähtävillä 8.12.2022–7.1.2023.

Pohjakartta

Kaavoitusta varten on laadittu 1:2000 -mittakaavainen ranta-asemakaavan pohjakartta, jonka kunnan maankäyttöinsinööri on hyväksynyt vuonna 2019. Pohjakartta on laadittu ETRS-GK25 -tasokoordinaatistossa ja N2000-korkeus-järjestelmässä.

Rakennuskielto

Alueella ei ole voimassa rakennuskieltoa. Maakuntakaavan virkistysalueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Olemassa oleva selvitysaineisto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset

- Museovirasto; Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY-inventointi 2009)
- Rakennettu Häme – Maakunnallisesti arvokas rakennusperintö. Hämeen liitto 2003.
- Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Hämeen liitto 2019.
- Rakennusinventointi – Janakkala. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 92/2005. Teija Ahola 2005.
- Museovirasto; Muinaisjäännösrekisteri.
- Hämeen liiton julkaisu V:84, 2007; Kanta-Hämeen muinaisrannat.

Luonnonympäristö ja maisema

- Ympäristöministeriö; Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö 1993.
- Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2011. Ehdotus Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Hämeen ELY-keskus, Koski, K. 2011.
- Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2016. Hämeen liitto, Koski, K. & Hirvonen, A. 2016.

- Ympäristöministeriön julkaisu 2011: Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat.
- Janakkalan luonto, Siitonen ja Ranta 1994.
- Janakkalan yleiskaavan tarkistus. Ranta-alueiden luontoinventointi. Häyhä ym. 1999.
- Mallinkaistenjärven valuma-alueen kuormitus selvitys sekä järven nykytilan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet. KVVY Tutkimus Oy, Paakkinen, M. 2018. Tutkimusraportti nro 906/18.
- Maakuntakaavan aineistot mm. Kanta-Hämeen ekologinen verkosto (2016)
- Ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelu
- Janakkala Saporonniemi: luontohavainnot hakattaviksi suunnitelluissa metsissä. Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry, syksy 2022.

Ranta-asemakaavaa varten laaditut selvitykset

- Janakkalan Mallinkaistenjärven luontoselvitys 2018. Luontoselvitys Metsänen / Timo Metsänen, 9.10.2018.
- Muinaisjäänneinventointi 2018. Mikroliitti Oy, 21.12.2018.
- Janakkalan Mallinkaistenjärven liito-orava-, viitasammakko- ja lepakkokartoitus 2019. Luontoselvitys Metsänen / Timo Metsänen, 21.10.2019.
- Emätilatarkastelu ja rakennusoikeuslaskelmat perustuen Janakkalan kunnan itäisen rantayleiskaavan emätilaselvitykseen ja mitoituslaskelmiin
- Janakkalan Mallinkaistenjärven METSO-soveliaat kohteet. Luontoselvitys Metsänen / Timo Metsänen, 2020.
- Lausunto Janakkalan Mallinkaistenjärven luontoarvoista 2021. Luontoselvitys Metsänen / Timo Metsänen, 24.5.2021.
- Janakkalan Mallinkaistenjärven kirjoituskoperhos- ja lahokaviosammalselvitykset 2022. Luontoselvitys Metsänen 17.12.2022.

4 RANTA-ASEMAKAAVAN MITOITUSPERUSTEET

Rantarakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain 72§ mukaisesti oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai ranta-asemakaavaa. Kaavoitus perustuu tasapuoliseen mitoituslaskelmaan maanomistajittain, huomioiden mahdolliset ympäristön arvot. Ns. emätilaperiaatteen mukaisesti kullekin kiinteistölle lasketaan ennalta määrätyn mitoitusarvon mukainen rakennuspaikkamäärä rantaviivan pituuteen suhteuttaen.

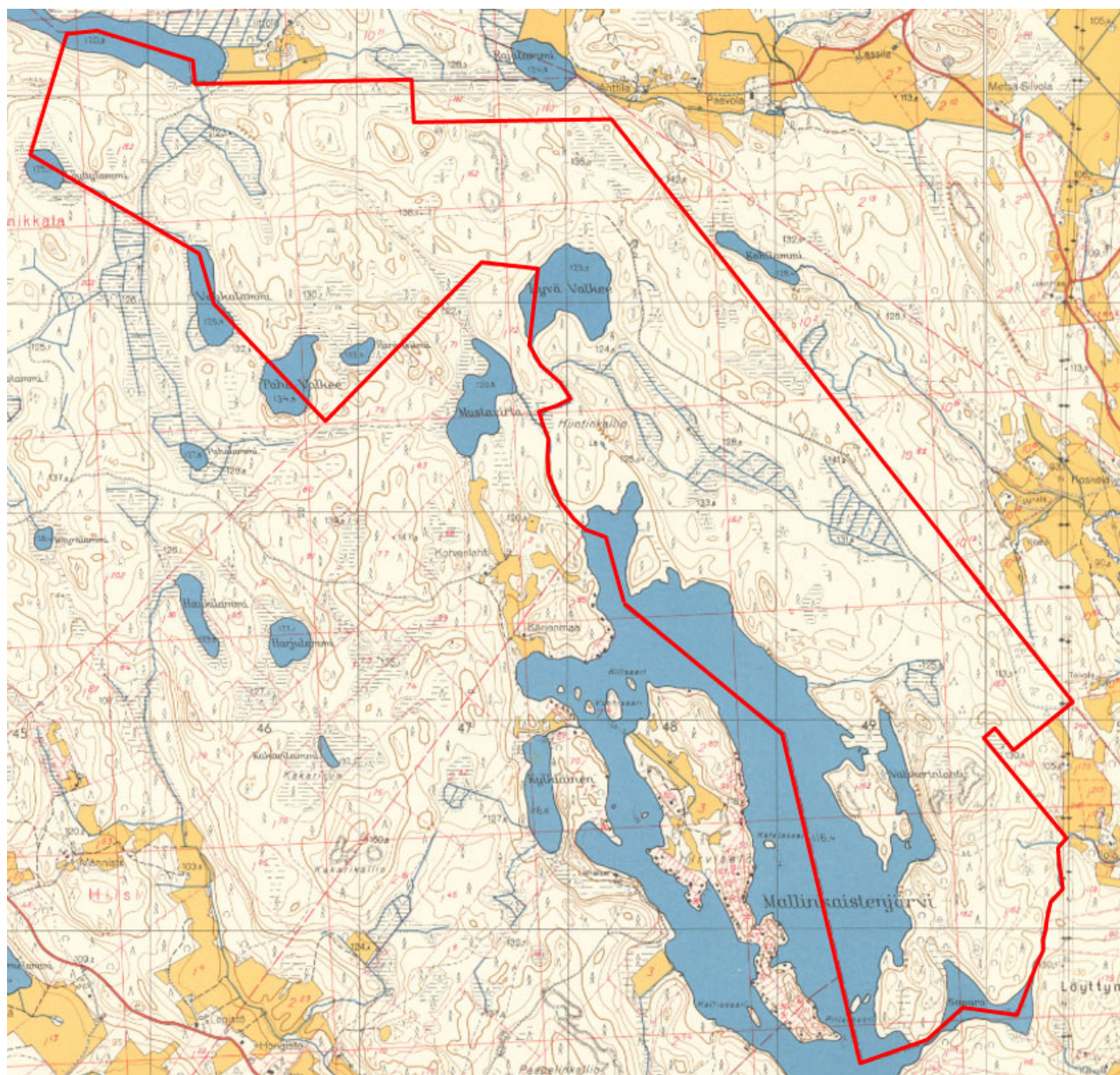
Suunnittelualueella on voimassa Janakkalan kunnan itäinen rantayleiskaava, jonka yhteydessä on tehty mitoituslaskelmat myös suunnittelualueelle. Itäisen rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteista on vuoden 2003 kaavaselostuksessa kerrottu seuraavaa: ”Valtuusto on hyväksynyt Janakkalan ranta-alueiden suunnitteluperusteet 19.6.2000. Niissä on kunnan alue jaettu rantarakennusoikeuksien laskemiseksi mitoitusvyöhykkeiksi ottaen yleisellä tasolla huomioon vesistönsien koko, sijainti sekä virkistys- ja luonnonolosuhteet. Vyöhykkeille on valittu tiheysarvot, jotka ilmoittavat rakennuspaikkamäärän rantaviivan pituuteen suhteutettuna. Vesistönsien mitoituksen sisäiseksi jakamiseksi maanomistajakohtaisesti on päätetty kertoimet, joilla muunnetaan erimuotoiset ja eri tavalla rakentamiskelpoiset rantaviivat tilakohtaisesti vertailukelpoisiksi. Näillä mitoitusperusteilla syntyvän tilakohtaisen laskennallisen lomarakenuspaikkamäärän ja rakennettujen paikkojen määrän erotus ilmoittaa tilalla jäljellä olevan rantarakentamismahdollisuuden. Laskennalliset mitoitusluvut otetaan huomioon siten, että kymmenesosissa viisi tai enemmän pyöristyy ylöspäin täyteen kokonaislukuun ja viittä vähemmän pyöristyy alaspäin täyteen kokonaislukuun.”

Janakkalan itäisen rantayleiskaavan suunnitteluperusteiden mukaan maanomistajien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi on rakennusoikeuden määrittämisessä otettu lähtökohdaksi kiinteistöjaotus rakennuslain voimaantuloajankohdassa. Vuoden 1959 kesän jälkeen erotetut ja toteutetut rakennuspaikat kirjautuvat käytyksi rakennusoikeudeksi silloisille tiloille, mutta tämä rasitus jaetaan laskennassa hyötyä saavien alueen nykyisten tilojen kesken.

Rantaviivan tilakohtainen pituus mitataan pääsääntöisesti peruskartalta mittakaavassa 1:10 000. Tämän jälkeen mitattu pituus muunnetaan ottaen huomioon rannan muoto ja rakentamiskelpoisuus.

Rantasuunnittelun emätila

Välskärinmaan tila RN:o 165-420-1-308 kuuluu rantasuunnittelun emätilan Mallinkainen RN:o 165-420-1-162x alueeseen (rekisteröity 2.11.1950). Mallinkaisen emätilan ulottuvuus on kuvattu kuvassa 34. Kunnan omistaman Mallinkaistenjärven itärannan lisäksi Mallinkaisen emätilaan kuuluu yksityisten maanomistajien omistamat Mallinkaistenjärven pohjoisosa, Hyvävalkeen, Pahavalkeen, Vehkalammin, Löytylammin, Sammaljärven ja Häränsilmän ranta-alueita. Näiden yksityisten maanomistajien omistamien alueiden osalta rantaan ulottuvat rantarakennuspaikat on ratkaistu ranta-asemakaavalla (Mallinkaisten rantakaava lh 9.11.1988). Lisäksi rantayleiskaavassa on osoitettu yksi takamaaston rakennuspaikka RM Pahavalkeen rantaan.

Kuva 45. Mallinkaisen emätilan RN:o 165-420-1-162x laajuus esitettyä vuoden 1964 peruskartalla.

Emätilan mitoituserusteen mukainen ja jäljellä oleva rakennusoikeus

Suunnittelu- ja mitoituserusteen mukainen Mallinkaisen emätilan rakennusoikeus on yhteensä 46,66 rakennuspaikkaa (=47 rp). Emätilan alueelle on osoitettu itäisessä rantaosayleiskaavassa aiempaan ranta-asemakaavaan perustuen rantarakennusoikeutta yhteensä 16 rakennusyksikköä sekä lisäksi yksi saunan rakennusala, mitoituksellisesti 0,33 yksikköä. Yleiskaavassa on lisäksi osoitettu yksi takamaaston rakennuspaikka, matkailupalvelujen alue RM, jonka rakennusoikeus on 120 k-m², ja yleiskaavan mitoitus yksi rakennusyksikkö. Emätilan käytetty rakennusoikeus on siten 17,33 rakennuspaikkaa ja jäljellä olevan rakennusoikeuden määrä on 29,33 rakennuspaikkaa (=29 rp). Koska esimerkiksi Mallinkaisten rantakaavalla on ratkaistu rakennusoikeutta enemmän kuin mitä rantayleiskaavan mitoitus olisi mahdollistanut (-5,75 rp), kuuluu emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus kunnan omistamalle Välskärinmaan tilalle RN:o 1:308 alueen nykyisten tilojen hyödyntämä rakennusoikeus ja tilojen rantaviivapituudet huomioiden.

Rantayleiskaavassa on Mallinkaistenjärven–Paha-Valkean alueella kaksi rakennusoikeudeltaan pientä matkailupalvelujen aluevarausta (RM, PY). Jo edellä mainitun matkailupalvelujen (RM) alueen rakennusoikeus on määritelty yleiskaavassa (120 k-m²), mutta virkistysalueen rakennusten rakennuspaikaksi sijoitetulle julkisten palvelujen ja hallinnon alueelle (PY) ei ole osoitettu kerrosneliömetrimääriin perustuvaa rakennusoikeutta. Nämä kummatkin aluevaraukset liittyvät sekä laajaan retkeilyverkosto- että Jokisalonsuuskunnan matkailupalveluajatuksen, joka oli silloin yleiskaavan laatimisen aikaan suunnitteilla.

Taulukko. Itäisen rantayleiskaavan mitoituslaskelma Mallinkaisen emätilan RN:o 165-420-1-162x osalta.

VESISTÖ kiinteistö	RANTAVIIVA Janakkalan itäinen rantayk.		MITOITUS Janakkalan itäinen rantayk.		OSOITETTU RAK.OIK. itäinen rantayk.	OSOITETTU ranta-asema- kaavalla	KÄYTTÄMÄTÖN RAK.OIK. itäisen rantayk.	ykstyisten maanomistajien tilojen
	Tod.rv	Muun. rv	Mit.	Rak.oik			mit. mukaan	rakennusoikeus
	(km)	(km)						
Emätila								
Mallinkainen 165-420-1-162x								
MALLINKAISTENJÄRVI	7,62	4,24		38,11	2,33	2,33	35,78	
165-420-1-308	7,17	4,01	9	36,08	(PY)	-	36,08	
165-420-1-517	0,45	0,23	9	2,03	2,33	2,33	-0,30	-0,30
PAHAVALKEE	0,69	0,21		1,04	1,00	0,00	0,04	
165-420-1-448	0,08	0,02	5	0,12	0,00	0,00	0,12	0,12
165-420-1-447	0,08	0,02	5	0,12	0,00	0,00	0,12	0,12
165-420-1-446	0,53	0,16	5	0,80	1,00	0,00	-0,20	-0,20
HYVÄVALKEE	1,26	0,88		4,38	11,00	11,00	-6,62	
165-420-1-467	1,26	0,88	5	4,38	11,00	11,00	-6,62	-6,62
VEHKALAMMI	0,54	0,17		0,82	0,00	0,00	0,82	
165-420-1-445	0,49	0,15	5	0,74	0,00	0,00	0,74	0,74
165-420-1-446	0,05	0,02	5	0,08	0,00	0,00	0,08	0,08
LÖYTTYLAMMI	0,32	0,10		0,48	0,00	0,00	0,48	
165-420-1-444	0,32	0,10	5	0,48	0,00	0,00	0,48	0,48
SAMMALJÄRVI	0,69	0,26		1,83	3,00	3,00	-1,17	
165-420-1-444	0,28	0,10	7	0,68	0,00	0,00	0,68	0,68
165-420-1-497	0,41	0,16	7	1,15	3,00	3,00	-1,85	-1,85
HÄRÄNSILMÄ	0,40	0,12		0,00	0,00	0,00	0,00	
165-420-1-446	0,40	0,12	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KAIKKI YHT.	11,52	5,98		46,66	17,33	16,33	29,33	-6,75

Rakennuspaikkojen lukumäärä ja keskimääräinen mitoitus

Mallinkaistenjärven rantayleiskaavan mitoituslaskelman mukaista todellista rantaviivaa yhteensä 19,42 km. Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen järven todellinen kokonaisrantaviiva on 22,54 km. Rantayleiskaavassa ja vanhoissa ranta-asemakaavoissa Mallinkaistenjärven ranta-alueille osoitettujen rakennuspaikkojen kokonaismäärä on 176,67 rakennuspaikkaa. Tällä ranta-asemakaavalla on osoitettu emätilalle Mallinkainen 165-420-1-162x 14 uutta rakennuspaikkaa ja poistettu rantayleiskaavassa Kahilahden ranta-alueelle osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY).

Mallinkaistenjärven nykyinen rantayleiskaavan ja vanhojen ranta-asemakaavojen mukainen rantarakentamisen keskimääräinen mitoitus on 9,10 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (rantayleiskaavan mitoituslaskelman mukainen rantaviiva) ja 7,84 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen rantaviiva).

Tämän ranta-asemakaavan mukaisten uusien loma-asuntotonttien toteutuessa Mallinkaistenjärven rantarakentamisen keskimääräiseksi mitoitukseksi tulee 9,82 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (rantayleiskaavan mitoituslaskelman mukainen rantaviiva) ja 8,46 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen rantaviiva).

Emätilan Mallinkainen 165-420-1-162x Mallinkaistenjärven ranta-alueen nykyinen rantayleiskaavan ja vanhan ranta-asemakaavan mukainen rantarakentamisen keskimääräinen mitoitus on 0,31 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (rantayleiskaavan mitoituslaskelman mukainen rantaviiva) ja 0,28 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen rantaviiva). Kahilahteen osoitettu PY-alue ei ole mukana laskelmassa.

Tämän ranta-asemakaavan mukaisten uusien loma-asuntotonttien toteutuessa emätilan Mallinkainen 165-420-1-162x Mallinkaistenjärven ranta-alueen rantarakentamisen keskimääräiseksi mitoitukseksi tulee 2,14 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (rantayleiskaavan mitoituskalkelman mukainen rantaviiva) ja 1,98 rakennuspaikkaa / todellinen rantaviivakilometri (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukainen rantaviiva).

Rakentamisalueiden ja rakentamisesta vapaiden rantojen osuus rantaviivasta

Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavalla varautuu rakentamisalueeksi rantaviivaa yhteensä 750 metriä (200 m, RA-2- kortteli 1 + 170 m, RA-2- kortteli 2 + 40 m, RA-2- kortteli 3 ja 340 m, RA-2- kortteli 4), mikä on 9,6 % Välskärinmaan tilan kokonaisrantaviivasta (7,78 km, Maanmittauslaitoksen maastotietokanta).

Ranta-asemakaavalla osoitettujen loma-asuntotonttien toteutuessa yli 90 % kaava-alueen rantaviivasta säilyy rakentamisesta vapaana, ja kaava-alueen etelä- ja keskiosassa säilyy noin 6,1 km ranta-alueita yhtenäisesti rakentamisesta vapaana. Lisäksi Karkkuniemen alueella säilyy yhtenäinen noin 0,5 km pitkä rannanosa rakentamisesta vapaana. Ranta-asemakaavalla turvataan rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen erityisesti sellaisilla rannanosilla, jotka ovat myös todellisuudessa yleisessä virkistyskäytössä. Tällaisia alueita ovat erityisesti virkistyspalveluiden kohteet kuten laavut ja uimaranta, mutta myös alueella sijaitseva lähde, joka on tärkeä mökkiläisten talousveden ottopaikkana.

5 RANTA-ASEMKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

5.1 Ranta-asemakaavan suunnittelun tarve

Valtuusto on kokouksessaan 8.12.2014 hyväksynyt taloussuunnitelman vuosille 2015-2018 ja talousarvion vuodelle 2015. Asiasta käydyn keskustelun aikana tehtiin kunnanhallituksen ehdotuksesta poikkeava muutosehdotus, jossa esitettiin Mallinkaistenjärven tonttien myyntiin laittamista (§ 72, ehdotus 3). Valtuusto ei hyväksynyt asiaa yksimielisesti, vaan asiasta äänestettiin ja ehdotus hyväksyttiin äänestyksen jälkeen.

Valtuuston päätöksestä hyväksyä esitys jätettiin kaksi valitusta Hämeen hallinto-oikeuteen. Valitusta perusteltiin virheellisessä järjestyksessä syntyneellä päätöksellä ja puutteellisella valmistelulla. Rantatonttien myymiseksi tehty esitys tehtiin kunnan talousarvion ja -suunnitelman käsittelyn yhteydessä eikä asiaa oltu valmisteltu viranhaltijoiden taholta. Toisaalta valtuustolla on oikeus esittää ja päättää talousarvioon liittyvistä muistakin toimenpiteistä, kuin mitä kunnanhallitus on sille esittänyt. Kunta antoi hallinto-oikeudelle lausuntonsa kunnallisvalitusta koskien (Tekla 24.2.2015 § 23). Hallinto-oikeus hylkäsi tehdyt valitukset syksyllä 2016, jonka johdosta Mallinkaistenjärven ranta-alueiden kehittämistä on voitu jatkaa. Alueellahan ei käytännössä ole tontteja myytäväksi, kuten valtuusto on esittänyt, ennen kuin niitä sinne ranta-asemakaavalla kaavoitetaan.

Kunnanhallitus antoi Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksien selvittämisen maankäytön tulosalueen tehtäväksi kevään 2015 aikana (Kh 15.12.2014 § 251). Tekninen lautakunta käsitteli Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksia kokouksessaan 19.5.2015 (§ 126).

Kunnan omistamat Mallinkaistenjärven rannat on esitetty tulevana ranta-asemakaavoituskohteena kunnan kaavoituskatsauksessa 2017-2018, joka käsiteltiin teknisessä lautakunnassa 22.9.2017 (§ 102) ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 2.10.2017 (§ 277).

Tekninen lautakunta teki kaavoituspäätöksen kokouksessaan 11.9.2018 § 148 sekä hyväksyi kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville laitettavaksi. Ranta-asemakaavan OAS pidettiin nähtävänä MRL 63 §:n tarkoituksessa ajalla 7.12.2018-11.1.2019. Tuon jälkeen alueen maankäytön suunnittelua ja ranta-asemakaavoitusta on jatkettu teknisen lautakunnan päätöksen mukaisesti kaavaluonnoksen valmistelulla.

Tehtyjen päätösten perusteella Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa omarantaisten lomarakennuspaikkojen (RA) sijoittaminen suunnittelualueen pohjoisosaan. Kaavoituksen tarkoituksena on myös selvittää rantayleiskaavassa yleiseen käyttöön osoitetun virkistysaluevarausmerkin (VR) laajuutta. Ranta-asemakaavoituksessa huomioidaan alueen toimivat virkistysrakenteet ja -reitit sekä säilytetään niiden toiminta- ja kehittämisedellytykset myös jatkossa. Kaavoituksen yhteydessä selvitetään alueen luonnonarvot ja mahdolliset muut erityisarvot sekä huomioidaan ja turvataan ne tarvittaessa kaavalla.

5.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Valmisteluvaihe

Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava on esitetty kaavoituskohteena kunnan vuosittain päivitettävässä kaavoituskatsauksessa vuodesta 2017 alkaen.

Ranta-asemakaavoitusta koskien järjestettiin aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 25.10.2018. Edustettuina olivat kunnan lisäksi Hämeen liitto ja Hämeen ELY-keskus. Museovirasto ilmoitti aiemmin, ettei heiltä pääse kukaan osallistumaan neuvotteluun. Museoviraston arvion mukaan alueella ei ole erityisiä rakennetun kulttuuriympäristön arvoja osallistumis- ja arviointisuunnitelman perusteella. Alueella on tuon jälkeen tehty lisäksi muinaisjäännösinventointi ajantasaisen tiedon saamiseksi, jossa ei löydetty alueelta suojelua vaativia kohteita. Viranomaisneuvottelussa käsiteltiin alueen ranta-asemakaavoituksen lähtökohdat ja tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma, ranta-asemakaavoituksen yhteydessä laadittavat selvitykset sekä alustava suunnitelma rakennuspaikkojen sijoittumisesta. Neuvottelusta on laadittu muistio.

31.1.2020 järjestettiin viranomaisten työneuvottelu Janakkalan kunnantalolla. Neuvottelu koski Janakkalan eri kaava-alueiden luontonselvityksiä ja luonnonympäristön arvojen turvaamista kaavoissa, yhtenä käsiteltävänä aiheena Mallinkaistenjärven ranta-asemakaava. Edustettuina olivat kunnan lisäksi Hämeen ELY-keskus ja Hämeen liitto/ Hämeen virkistysalueyhdistys ry. Neuvottelusta on laadittu muistio, joka koskee kaikkia neuvottelussa käsiteltyjä kaava-alueita. Neuvottelussa pohdittiin seuraavaa:

- Kaavallisesti luontoarvot ja direktiivilajit on esitetty siten, kuin muissakin vastaavissa ranta-asemakaavakohteissa ja lain velvoitteen mukaisesti.
- ELY-keskus näki liito-oravan reviirit ongelmallisina tonttialueilla. Miten arvot todellisuudessa säilyvät tulevaisuudessa ja kuka niitä valvoo. Voivatko liito-oravien pesäpuut ja reviirit sijaita tonteilla?
- Hyvänä asiana pidettiin RA-korttelien sijoitusta melko pienelle osalle kaava-alueita, jolloin keskeisimmät virkistysalueet jäävät kokonaan yleiseen käyttöön.
- Päätettiin korvata varsinkin rantojen läheisten ja virkistykseen käytetyimpien alueiden M-käyttötarkoituksella MU- tai VR-merkinnällä, ja lisätä laavut ym. virkistysrakenteet kaavaan.
- Hämeen liiton mielestä kaavassa osoitettu lomarakentamisen määrä on sen verran vähäinen, ettei se ole maakuntakaavassa osoitetun virkistysaluemerkinnän vastainen, tai rikkoisi merkittävästi alueen yleistä virkistyskäyttömahdollisuutta.

Kaavoituksen vireilletulosta ja OAS:n nähtäville laitosta kuulutettiin Janakkalan Sanomissa ja kunnantalon ilmoitustaululla 7.12.2018. Osallisille tiedotettiin vireilletulosta kirjeitse/sähköpostitse. OAS pidettiin MRL 63 §:n tarkoituksessa nähtävänä 7.12.2018–11.1.2019. Kaavaluonnosaineistot pidettiin nähtävänä MRL 62 §:n tarkoituksessa 28.5.–3.7.2020. Nähtävänä olosta tiedotettiin lehtikuulutuksella ja osallisille kirjeitse tai sähköpostitse. Kaavaluonnoksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisten oli mahdollista esittää kaavaluonnoksesta mielipiteensä. Palautteet on käsitelty selostuksen kohdassa 5.2.2 ja 5.2.3.

Ehdotusvaihe

Kaavaehdotusaineistot pidettiin ensimmäisen kerran nähtävänä 17.12.2020–29.1.2021. Kaavaehdotuksen nähtävänä olosta tiedotettiin kuulutuksin ja kirjeitse ulkopaikkakuntalaisia kaava-alueen maanomistajia (MRA 27 §, alue on Janakkalan kunnan omistuksessa). Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus jättää kaavamuutoksesta kirjallinen muistutuksensa. Lausuntoja saatiin 4 kpl ja muistutuksia 5 kpl. 31.3.2021 järjestettiin työneuvottelu kaavasta, koska ELY-keskus esitti neuvottelutarpeen kaavaehdotuksesta antamassa lausunnossaan (10.2.2021). Neuvottelussa sovittiin kaavatyön jatkosta haluttujen muutosten osalta ja mm. lausunnon teettämisestä alueen tämän hetkistä luonnonarvoista. Kaikki neuvottelumuistiot ovat kaavaselostuksen liitteenä 2.

Kaavaan tehtiin niin runsaasti muutoksia, että kaavaehdotusaineistot laitettiin uudelleen nähtäville 2.6.–9.7.2022 kunnantalon ilmoitustaululle, kunnan internetsivuille sekä lisäksi Janakkalan pääkirjastolle. Nähtävänä olosta tiedotettiin lehtikuulutuksella Janakkalan Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internetsivulla. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus jättää kaavamuutoksesta kirjallinen muistutuksensa. Toisen ehdotusvaiheen aineistojen nähtävilläolon jälkeen oli tarkoitus järjestää tarvittaessa uusi viranomaisneuvottelu kaavasta saatavien palautteiden huomioimiseksi. Ehdotusta neuvottelun järjestämiseksi ei ole esitetty, eikä neuvottelua näin ollen pidetty.

Syksyllä 2022 Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry toimitti Janakkalan kunnalle aineistoja Saporonniemen alueella 17.9.2022 pidetyltä luontokurssilta ja elokuussa tehdyistä lepakkohavainnoinneista. Selvitysten mukaan alueella tehtiin havainnot metsälain 10 §:n mukaisista erityisistä luontotyypeistä sekä suojelluista direktiivilajeista. Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry järjesti aiheesta tapaamisen kunnantalolla 8.11.2022. Tapaamiseen osallistui kunnan edustajina maankäyttöpäällikkö, vs. tekninen johtaja / ympäristösuunnittelija sekä kunnan metsäomaisuudesta vastaavana viranhaltijana rakennuttaja-valvoja. Tämän jälkeen Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry jätti sovitusti 24.11.2022 kuntalaisaloitteen koskien Mallinkaistenjärven Saporonnie-

men metsien suunniteltujen hakkuiden perumista ja metsäalueen suojelua. Saporonniemen puukaupoista oli päätetty teknisessä lautakunnassa 22.3.2022 § 62 sekä 27.4.2022 § 86. Kaksivuotinen kauppasopimus oli allekirjoitettu 30.5.2022.

Janakkalan kunnan ympäristönsuojelu pyysi lausuntoa Hämeen ELY-keskukselta kuntalaisaloitteeseen liittyen. Hämeen ELY-keskus lausui 16.12.2022 päivätyssä lausunnossaan (Liite 7) tukevansa kuntalaisaloitetta ja kehottaa Janakkalan kuntaa alueen suojelemiseen.

Kuntalaisaloite on käsitelty teknisessä lautakunnassa 17.1.2023 (§ 13). Tekninen lautakunta päätti, että Saporonniemen hakkuiden tilalle osoitetaan korvaavia harvennuskohteita.

Hämeen ELY-keskus totesi lausunnossaan 16.12.2022, että "ELY-keskus ja Janakkalan kunta ovat sopineet neljän muun alueen suojelemisesta METSO-ohjelman puitteissa, mutta neuvottelut ovat edelleen kesken, koska asiat eivät ole edenneet kunnassa. Saporonniemen alueen suojelu on ollut tarkoitus toteuttaa näiden alueiden jälkeen. ELY-keskus pyytää kuntaa jatkamaan menettelyä alueiden suojelun toteuttamiseksi." Tekninen lautakunta käsiteli asiaa kokouksessaan 14.3.2023 (§ 50) ja päätti, että kunta jättää Hämeen ELY-keskukselle METSO-metsiensuojeluhakemuksen mm. Saporonniemen osa-alueita koskien. Alue otettaisiin pysyväksi luonnonsuojelualueeksi siten, että kiinteistöt jäävät kunnan omistukseen.

Mallinkaistenjärven ranta-asetakaava-alueen METSO-kohteita on pyritty huomioimaan ranta-asetakaavaan ELY-keskuksen lausunnon 16.12.2022 mukaisesti osoittamalla arvokkaimpia yhtenäisiä alueita MY-alueiksi.

5.2.1 Osalliset

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettely on selostettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (Liite 1).

Osallisia ovat:

- Vaikutusalueen asukkaat ja maanomistajat
- Janakkalan kunta; tekninen lautakunta ja lupajaosto
- Hämeen ELY-keskus
- Hämeen liitto
- Hämeenlinnan kaupunginmuseo
- Elenia Oy
- Kanta-Hämeen pelastuslaitos
- Hämeen virkistysalueyhdistys ry
- Mallinkaistenjärven suojeluyhdistys ry
- Janakkalan luonto ja ympäristö ry
- Janakkalan Latu ry

5.2.2 Vireilletulo

Kaavoituksen vireilletulosta ja OAS:n nähtäville laitosta kuulutettiin Janakkalan Sanomissa ja kunnantalon ilmoitustaululla 7.12.2018. Osallisille tiedotettiin vireilletulosta kirjeitse/sähköpostitse. OAS pidettiin MRL 63 §:n tarkoituksessa nähtävänä 7.12.2018–11.1.2019.

OAS:sta saatiin Hämeen liiton, Hämeen ELY-keskuksen ja Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen lausunnot. Yhteenveto OAS:sta saaduista palautteista on esitetty selostuksen liitteenä 3.

Hämeen liitto huolehti lausunnossaan (21.1.2019) alueen virkistystoimintojen turvaamisesta ja seudullisesta riittävydestä sekä muista maakuntakaava 2040 alueen kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä kuvauksen mukaisten asioiden toteutumisesta. Liitto toteaa lausunnossaan, että ranta-asetakaavoitettavaksi suunniteltu alue on Maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa merkitty virkistys-, retkeily- tai ulkoilualueena. Alueen lävitse kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Alueen osa, jolle omarantaisia tontteja on kaavailtu, on kaavaehdotukseen merkitty myös selvitysalueena. Kyseisen alueen osan käyttöön liittyvät epävarmuustekijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttötarkoituksen tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa.

Liitto huomauttaa lausunnossaan, että maakuntakaavan virkistysalueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöödellytysten säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Liitto toteaa lausunnossaan myös, että kaavaa laadittaessa tulee varmistua siitä, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden periaate virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta toteutuu. Liiton mukaan kaavaa laadittaessa tulee laatia vähintään yleiskaava-

tasoinen tarkastelu seudun virkistysalueista ja niiden riittävydestä, alueiden saavutettavuudesta sekä alueen merkityksestä ekologisen verkoston osana. Liitto painottaa, että virkistysalueen osan käyttötarkoituksen muuttuminen yleisestä yksityiseen ei saa vaarantaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan periaatteiden toteutumista.

Liitto huomauttaa lausunnossaan myös, että suunniteltu ranta-asemakaava on ristiriidassa Janakkalan itäosien rantaosayleiskaavan ja voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. Tästä syystä Hämeen liitto esittää, että Janakkalan kunta päivittää rantaosayleiskaavan ennen kuin ranta-asemakaavan sisältöratkaisuja harkitaan. Liitto toteaa, että mikäli yleiskaavan päivittäminen ei ole mahdollista, tulee laatia riittävät yleiskaavatoiset tarkastelut ja vaikutusten arvioinnit, jotta pystytään osoittamaan, että rantayleiskaavassa Mallinkaistenjärven virkistysalueelle määritetyt varausperusteet otetaan ranta-asemakaavassa huomioon riittävässä määrin, vaikka osa virkistysalueesta muuttuisi käyttötarkoitukseltaan yleisestä yksityiseksi. Mikäli päivitetty rantaosayleiskaava tai laaditut selvitykset ja vaikutusten arvioinnit osoittavat, että suunnitellun ranta-asemakaavan laatiminen on perusteltua, tulee kaavaa laadittaessa varmistaa, että olemassa olevien virkistyskäyttöä tukevien rakenteiden, kuten Kahilahden ja Karkkuniemen laavujen toimintaedellytykset säilyvät. Kohteiden ympärille tulee jättää riittävät suojavyöhykkeet, jotta mahdollinen tuleva loma-asuminen ei koe häiriintyvänsä yleisten alueiden käytöstä. Lomarakennuspaikkojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon myös se, että Karkkuniemen käyttö tulee lisääntymään parantuvien kulkuyhteyksien ansiosta. Kaavaa laadittaessa tulee varmistaa, että maakunta- ja rantaosayleiskaavaan merkityt ohjeelliset ulkoilureitit on mahdollista toteuttaa ja kulkuyhteys Kahilahden ja Karkkuniemen välillä säilyy.

Hämeen ELY-keskuksen lausunnon (17.1.2019) mukaan poikkeaminen yleiskaavasta ja rantarakentamisen mitoitus tulee perustella, ja huolehtia vapaan ranta-alueen riittävydestä.

Pelastusviranomaisella ei ollut huomautettavaa OAS:iin.

OAS:sta saatiin kaksi kertaa mielipidettä Mallinkaistenjärven suojeluyhdistys ry:ltä (24.9.2018 ja 16.12.2018). Lisäksi saatiin mielipiteet Janakkalan luonto ja ympäristö ry:ltä (7.1.2019) sekä viideltä yksityiseltä henkilöltä.

Mallinkaistenjärven suojeluyhdistys tuo esiin, että tehty suunnitelma on paljon lähtökohtaa parempi huomioimalla luontoarvot ja mahdollisuuden virkistyskäyttöön. Suojeluyhdistys korostaa, että itäranta on ainoa laaja ja maisemallisesti upea alue, joka on tähän saakka säilynyt lähes luonnonvaraisena muuten tiiviisti rakennetulla järvellä. Suojeluyhdistys kantaa huolta järven veden laadusta, ja tuo lausunnossaan esiin, että Mallinkaistenjärven veden vaihtuminen on hidasta ja kestää laskelmien mukaan vuosia. Suojeluyhdistys tuo myös esiin itärannalla sijaitsevan lähteen, joka on kunnostettu ja on toiminut loma-asukkaiden vedenotto- paikkana. Suojeluyhdistys huomauttaa myös järven rantavyöhykkeen rakentamisen toteutuneen mitoituksen ylittävän jo nyt suunnitteluperiaatteen mitoitusarvon. Edellä mainittuihin vedoten suojeluyhdistys toivoo, että valmisteilla olevassa ranta-asemakaavassa vähennettäisiin edelleen jo huomattavasti alkuperäisistä suunnitelmista vähentyneiden tonttien määrää. Toivottavaa olisi yhdistyksen mukaan myös, että kaavoituksessa huomioitaisiin arvokkaan lähteen olemassaolo ja jätettäisiin se tonttialueen ulkopuolelle muodostaen ympärille riittävän laajan suoja-alueen. Suojeluyhdistys kertoo myös havainneensa järven vedenlaadussa muutoksia erityisesti pikkuselällä ja yhdistää ne kunnan itärannalla toteuttamiin hakkuisiin. Suojeluyhdistys painottaa, että lisävalumien estämiseksi ja veden hitaan vaihtuvuuden vuoksi on tärkeää, ettei uusien tonttien ranta-alueilla sallita maaston muokkausta niin, että maastosta tulevat valumat lisääntyvät. Ranta-alueiden kasvillisuus suodattaa valumavesiä ja auttaa näin osaltaan järven vettä pysymään puhtaana. Yhdistys kertoo jälkimmäisessä mielipiteessään järvelle teetetystä laajasta kuntotutkimuksesta (Mallinkaistenjärven valuma-alueen kuormitusselvitys sekä järven nykytilan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet, KV VY Tutkimus Oy, Paakkinen, M 2018). Raportin mukaan järven tulevaisuuden riskejä ovat: metsänhoitoimien aiheuttama kuorma vesistölle sekä mahdollisen tulevan maansiirtotyön aiheuttama valumariski, jos rakentaminen alkaa. Raportin suositusten mukaisesti yhdistyksen hallitus edellyttää, että puiset suojavyöhykkeet tulee säilyttää sekä metsänhoidon osalta että mahdollisesti kaavoitettavien tonttien osalta. Maiseman kannalta on suojeluyhdistyksen mielestä ensiarvoisen tärkeää, että kaavoitettavien ja suunnitteilla olevien loma-asuntotonttien ja järven väliin jätetään riittävästi puustoa suoja-alueeksi. Yhdistys toivoo lisäksi, että kaavoituksessa huomioitaisiin kaava-alueen vastarannalla saareissa olevien loma-asukkaiden kulkeminen saareen ja takaisin manteelelle kaavoittamalla venepaikkoja. Tämä vähentäisi huomattavasti moottoriveneliikennettä järvellä.

Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry kertoo maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) pääperiaatteita kaavoitushierarkiasta, jossa periaatteena toimii, että vahvistettu maakuntakaava ohjaa kuntien yleiskaavoitusta, joka ohjaa mahdollisia myöhempiä asemakaavahankkeita. Yhdistys vetoaa MRL:n henkeen ja huomauttaa kunnan laativan asemakaavaa yleisesti hyväksytyyn ja vahvistetun yleiskaavan vastaisesti. Yhdistys kertoo mielipiteessään alueen kaavatilannetta, jossa alue on osoitettu pääosin virkistyskäyttöön. Yhdistys myös kertoo, kuinka Itäisen rantaosayleiskaavan laatimisen yhteydessä kuntalaiset ottivat järjestetyissä tilaisuuksissa voimakkaasti kantaa alueen virkistyskäytön osalta ja silloin myös kunnan päättäjät tälle kannalle päätyivät. Yhdistyksen mielestä ei ole mitään kaavallista tarvetta lähteä muuttamaan alueen käyttötarkoituksesta tehty-

jä päätöksiä. Mielipiteessä huomautetaan myös järven toteutuneen rakentamisen mitoituksen käytännössä ylittävän jo nyt järven suunnitteluperiaatteen mukaisen mitoitusravon johtuen alueella olleista vanhoista ennen yleiskaavaa toteutuneista lomarakennuksista. Yhdistyksen mukaan asemakaavoitettavat n. 20 uutta omarantaista lomakiinteistöä aiheuttaisivat kohtalokkaan muutoksen jo nyt ylitiheästi rakennetulla Mallinkaistenjärvellä. Veden laatu tulisi yhdistyksen mukaan heikkenemään, järvi rehevöityisi ja järven virkistyskäyttöarvot tulisivat vähenemään huomattavasti. Yhdistys myös huomauttaa alueella tehdystä luontoselvityksistä ja toteaa liito-oravaselvityksen tehdyn väärään aikaan vuodesta. Yhdistys katsoo, että mikäli kaavahanketta viedään eteenpäin, on koko kaava-alueella tehtävä laadukkaat luontoarvoselvitykset niin kasviston, linnuston, liito-oravan sekä rantavesien hyönteislajiston osalta. Yhdistys myös huomauttaa, että yli 20 vuotta vanhat yleiskaavahankkeen aikaiset luontoselvitykset tuloksineen eivät ole enää relevanttia aineistoa uuden ranta-asemakaavan laadintaan, varsinkin kun ranta-asemakaavaa varten tarkkuus tulee olla yleiskaavahanketta suurempi myös luontoarvojen inventoinneissa. Yhdistys toivoo mielipiteensä lopuksi, että kunta luopuisi kokonaan alueen kaavoituksesta.

Muissa mielipiteissä pääosin vastustettiin loma-asuntotonttien sijoittamista alueelle. Mielipiteissä pidettiin virkistysaluetta varsin merkittävänä ja korostettiin sen olevan arvokas nykyisellään. Mielipiteissä tuotiin myös esiin toivomuksia alueen yleiskaavaratkaisun toteutumisesta sekä merkityksestä ja korostettiin kaavahierarkian ja ylempien kaavatasojen ohjausvaikutuksen merkitystä.

5.2.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnos

Kaavan valmisteluvaiheen aineistot (kaavaluonnos, -selostus ja OAS) pidettiin nähtävänä MRL 62 §:n tarkoituksessa 28.5.–3.7.2020. Nähtävänä olosta tiedotettiin lehtikuulutuksella ja osallisille kirjeitse tai sähköpostitse. Kaavaluonnoksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisten oli mahdollista esittää kaavaluonnoksesta mielipiteensä. Yhteenvedo kaavaluonnoksesta saaduista palautteista on esitetty selostuksen liitteessä 4.

Kooste palautteesta (tiivistelmät)	Kaavoittajan vastine
<p>1. Hämeen liitto (3.7.2020)</p> <p>Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavoitettavana oleva alue on Kanta-Hämeen Maakuntakaavassa 2040 merkitty virkistys-, retkeily tai ulkoilualueena V887. Alueen lävitse kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Maakuntakaavaan on merkitty selvitysalueena se virkistysalueen osa, mille loma-asuntojen korttelialueita on kaavailtu. Kyseisen alueen osan käyttöön liittyvät epävarmuuskijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttötarkaisun tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa.</p> <p>Maakuntakaavan virkistysalueilla on voimassa MRL33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäytödellytyksen säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomioita ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Selvitysalueen osalta ennen alueen käytön ratkaisemista on selvitettävä, millaisin edellytyksin alueen virkistyskäyttömahdollisuudet, ulkoilureittien toteutuminen sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan. Selvitysalueen suunnittelumääräys on voimassa enintään viisi vuotta maakuntakaavan voimaantuloa.</p> <p>OAS-vaiheen lausunnossa Hämeen liitto edellytti, että</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaavaa laadittaessa tulee varmistua siitä, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden periaate virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta toteutuu. - Mallinkaistenjärven virkistysalueen osan käyttötarkoituksen muuttuminen yleisestä yksityiseen ei saa vaarantaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan periaatteiden toteutumista. - Janakkalan itäinen rantayleiskaava tulisi päivittää ennen ranta-asemakaavan sisältöratkaisujen laatimista. Jos yleiskaavaa ei päivitetä, tulee laatia riittävät yleiskaavatasoiset tarkastelut ja vaikutusten arvioinnit, jotta pystytään osoittamaan, että rantayleiskaavassa Mallinkaistenjärven virkistysalueelle määritetyt varausperusteet otetaan ranta-asemakaavassa huomioon riittävässä määrin. 	<p>Alueen suunnittelussa on huomioitu alueen virkistyskäyttömahdollisuudet sekä mahdollistettu niiden kehittäminen. Rakentaminen sijoittuu kaava-alueen pohjoisosiin, joka on luonto- ja virkistysarvoiltaan vähäisempi. Karkkuniemen ja Kahilahden alueet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueena ja niille on rajattu riittävät suojavyöhykkeet. Myös em. alueiden puolivälissä sijaitsevan lähteen ympäristö on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueena. Alueen ulkoilureittien jatkuvuus on turvattu osoittamalla ne kaavassa. Karkkuniemen ja Kahilahden välinen kulkuyhteys on varmistettu, ohittaen lomarakentamisen alueelle rakennettavaa tieyhteyttä pitkin. Karkkuniemen alueen virkistysmahdollisuudet parantuvat, kun alueen saavutettavuus parantuu läheisen tieyhteyden ja parkkipaikan myötä. Karkkuniemen ja Kahilahden alueille on osoitettu rakennusalat retkeilyrakenteille. Kahilahden alueelle on osoitettu venevalkama- ja uimaranta-alue. Merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen ja virkistysmahdollisuuksien parantamisen. Erityisesti venevalkama-alue helpottaa mökkiläisten kulkua Hirvisalon saareen. Kahilahden alueelle on osoitettu myös mahdollisuuksia parkkipaikoille, joilla voidaan helpottaa alueen toisinaan ruuhkaista pysäköintitilannetta. Kaava-alueen luonto- ja virkistysarvoiltaan monipuolisemmat eteläosat on jätetty kokonaan rakentamisen ulkopuolelle. Eteläosien retkeilyarvoltaan hienoisimmat alueet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueina. Eteläisimpiin osiin Saporon alueelle on osoitettu laaja maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Eteläosien olemassa oleville retkeilyrakenteille on osoitettu rakennusalat. Eteläosissa kulkevat polut on osoitettu ulkoilureittinä. Virkistyskäytön kannalta olennaiset asiat on huomioitu. Alueen saavutettavuus parantuu uusien ajoyhteyksien ja parkkipaikkojen myötä. Maakuntakaavan mukaisen ulkoilureitin jatkuvuus on varmistettu. Kokonaisuutena kaava mahdollistaa alueen retkeily- ja ulkoilualueen toimintojen sekä luonteen säilyttämisen ja kehittämisen.</p> <p>Hämeen liiton OAS-lausunnossa mainitsemat seikat on huomioitu riittäväällä laajuudella lukuun ottamatta ranta-osayleiskaavan päivittämistä. Itäisen rantayleiskaavan todetaan olevan osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin</p>

<p>- varmistaa että olemassa olevien virkistyskäyttöä tukevien rakenteiden, kuten Kahilahden ja Karkkuniemen laavujen toimintaedellytykset säilyvät ja että</p> <p>- maakunta- ja rantaosayleiskaavaan merkityt ohjeelliset ulkoilureitit on mahdollista toteuttaa ja kulkuyhteys Kahilahden ja Karkkuniemen välillä säilyy.</p> <p>Hämeen liitto katsoo, että kaavaluonnoksessa on rantaosayleiskaavan päivittämistä lukuun ottamatta riittäväällä laajuudella huomioitu Hämeen liiton OAS-lausunnossa mainitut seikat. Loma-asutuskorttelit sijoittuvat kokonaisuudeksi alueen pohjoisosaan, jolloin suurin osa kaavoitettavasta alueesta ja rantaviivasta jää vapaaksi ja yleiseen käyttöön. Muutos kohdistuu noin 7% kaava-alueen kokonaispinta-alasta. Luontoarvojen, virkistyskäytön ja maiseman kannalta arvokkaimmat alueet sijaitsevat kaava-alueen eteläosassa. Kaavassa on hyvin huomioitu reittien ja Karkkuniemen kulkuyhteyden säilyminen alueen etelä- ja pohjoisosan välillä ja Kahilahden ja Karkkuniemen olemassa olevat toiminnot on vakiinnutettu kaavalla. Vaikka ranta-asemakaavaa varten on laadittu varsin kattava ja laaja-alainen selvityspaketti, Hämeen liitto edelleen kannustaa Janakkalan kuntaa päivittämään itäisen rantayleiskaavansa. Kuten selostuksessa todetaan, on rantayleiskaava osin jo vanhentunut. Tämä ei koske vain Mallinkaistenjärveä, vaan muutoksia on tapahtunut myös muilla yleiskaavan ranta-alueilla.</p>	<p>Mallinkaistenjärvellä, ja siinä on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Niin ikään rantarakentamisen paine etenkin vakinaista asumista ajatellen johtaa vääjäämättä siihen, että rantayleiskaava tulee jossakin vaiheessa päivitettäväksi tarpeellisilta osin. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaava-hanketta varten. Rantayleiskaavan päivittäminen edellyttää laajaa kaavatyötä, monipuolisten selvitysten laatimista, monipuolisen vuorovaikutuksen järjestämistä sekä pidempää aikajännettä. Edellä mainittujen seikkojen sekä kunnan työtilanteen vuoksi itäisen rantayleiskaavan päivittämistä ei katsota realistisena vaihtoehtona tämän kaavahankkeen puitteissa. Sen sijaan on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi.</p> <p>Ranta-asemakaava on rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempi kaavataso edellyttäen mm. tarkemmat selvitykset. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut sekä laajempi, jopa seudullisen tason, tarkastelu alueen merkityksestä virkistykselle ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille, joten katsotaan, että ranta-asemakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle, maakuntakaavan toteutumiselle tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteiden toteutumiselle. Päinvastoin asemakaavatasolla pystytään turvaamaan rakentamisalueiden läheisten luonnonarvojen säilyminen paremmin kuin yleiskaavan tarkastelutasolla.</p>
<p>2. Hämeen ELY-keskus (29.6.2020)</p>	
<p>Lausunnossa todetaan, että rakennuspaikkojen mitoitusperusteena käytetty luku 9 rp/ranta-km on varsin korkea, joskin perusteltavissa aiemmin kaavoitettujen Mallinkaistenjärven ranta-alueiden ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun perusteella. Vesistön nykytila ei selostuksesta selviä, on vain todettu, ettei kaavalla ole siihen merkittävää vaikutusta. Alueen luontoarvot on tunnistettu ja kaava-alueen eteläosan rannat varattu pääosin virkistyskäyttöön. Liito-oravan esiintymisalueet on merkitty asianmukaisin suojelumerkinnöin, mutta ELY-keskus pitää niiden osittaista sijoittumista loma-asuntojen korttelialueelle arveluttavana suojelun toteutumisen ja valvonnan kannalta.</p>	<p>Mitoitusperusteena käytetty luku on linjassa muun Mallinkaistenjärven ranta-alueen ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun kanssa. Kaavahankkeessa on laadittu perusteelliset mitoitustarkastelut, jotka löytyvät kaavaselostuksesta luvusta 4. Emätilan käytetty rakennusoikeus on 17,33 rp ja jäljellä olevan rakennusoikeuden määrä on 29,33 rp. Emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus kuuluu kiistatta kunnan omistamalle tilalle RN:o 1:308. Ranta-asemakaavaan on osoitettu vain 16 rakennuspaikkaa, mitä voidaan pitää varsin hyvänä kohtuullistamisena jäljellä olevan rakennusoikeuden määrään (29 rp) verrattuna.</p> <p>Vesistön nykytila on selvitetty kaavaselostuksen kohdassa 3.1.2 Luonnonympäristö, Pintavedet. Vuoden 2018 selvityksen (Mallinkaistenjärven valuma-alueen kuormitus selvitys sekä järven nykytilan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet 2018) mukaan ekologisessa luokituksessa järvi on luokiteltu erinomaiseen tilaan. Veden kokonaisfosfori ja –typpi ovat fyysis-kemiallisen luokittelun perusteella niin ikään erinomaisessa luokassa.</p> <p>Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisalueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omarantainen, vaan kyseinen liito-oravareivirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Ranta-alueen määräyksiä on vahvistettu; Luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävä alueen osan merkintää on lisätty kaikkien korttelialueiden ranta-alueille saunojen rakennusaloja lukuun ottamatta. Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna. Rantapuusto toimii liito-oravien ja lepakoiden siirtymäreitinä. Rasterointia on myös osoitettu suojaksi VR-alueen ympärille, jossa lähde sijaitsee. Liito-oravien tai lepakoiden ydinalueet eivät sijoitu kaavan rakentamisalueille. Lisäksi kaavan määräyksissä on todettu, että RA-tonttien rakentamaton osa on säilytettävä luonnonmukaisena, ja että rakennusten sekä rannan välissä on säilytettävä suojapuusto. Tontit tulee rajata tarvittaessa kasvillisuuden avulla, eikä maisemaa muuttavaa puiden kaatoa saa suorittaa tonteilla ilman lupaa (maisematyölupa). Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan Ympäristöpalvelut.</p>

3. Hämeenlinnan kaupunginmuseo (24.6.2020)	
<p>Alueella ei ole havaittu muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänköksiä tai muita suojeltavaksi arvioitavia kohteita. Museolla ei siten ole huomautettavaa kaavaluonnokseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
4. Kanta-Hämeen pelastuslaitos (18.6.2020)	
<p>Pelastusviranomaisella ei ole varsinaisesti huomautettavaa kaava-aineistoon. Lausunnossa muistutetaan, että ajoyhteyden rakentamisessa alueelle tulee huomioida pelastustoimen toimintaedellytykset alueella eli saavutettavuus myös raskaalla kalustolla.</p>	<p>Ranta-asemakaavassa osoitetut ajoyhteydet ovat 8 metriä leveitä ja mahdollistavat siten riittävän leveän tien rakentamisen sivuujoneen kaikkineen. Loma-asuntotonttien viereiset ajoyhteydet muodostavat ympäri ajettavan lenkin nykyisen tiestön kanssa.</p>
5. Ympäristöpäällikkö Heikki Tamminen (3.7.2020)	
<p>Lausunnon/mielipiteen alussa kerrattiin alueen kaavoitustilannetta. Palautteen mukaan koko alue uimaranta-/saunarantaa lukuun ottamatta on varattu virkistysalueeksi, ja alue on yhtenäinen yleisessä käytössä oleva rantaan tukeutuva virkistysalue. Alue on myös metsätalouskäytössä, metsänkäyttelyä ohjaa metsäsuunnitelma. Kaavoitustilanteen ja edellä mainitun perustein alue on mukana Hämeen virkistysalueyhdistyksen seudullisten virkistysalueiden markkinoinnissa ja esitteissä.</p> <p>Kaavaluonnos on teknisesti hyvin laadittu. Kaavamerkintöjen M, MU, VR ja SL mukaiset aluerajaukset ovat perusteltuja. Myös luontoselvitykset on hyvin laadittu, ja otettu huomioon kaavaluonnoksessa. Luonnoksessa on joissain kohdin osoitettu luonnonarvokohde ja rakennuspaikka päällekkäin oletuksella, että luontoarvo säilyy rakentamisen aikana ja sen jälkeen tontin ollessa vapaa-ajan asumisen käytössä. Kaavaluonnoksen muutokset verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan ovat muutoin tarkentavia ja ylemmän kaavataason ohjaustavoitteiden mukaisia, mutta suurin muutos yleiskaavan verrattuna, rakennuspaikkojen osoittaminen, on vastoin mainittuja suunnittelua ohjaavia tavoitteita ja kaavoja.</p> <p>Janakkalan koko kunnan järvet ja rannat kattavassa yleiskaavassa on tarkasteltu paitsi yksittäisiä järviä, tiloja ja tilakohtaisia rakennusoikeuksia, niin myös kuntaa kokonaisuutena. Tarkastelun tuloksen kunta on aikanaan päättänyt kaavassa luopumaan nyt suunnittelun kohteena olevan tilan mitoitustarkastelun mukaisesta rakennusoikeudesta.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään yleiskaavasta ja sen ohjausvaikutuksesta seuraavasti: Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Jos yleiskaava on ilmeisen vanhentunut, asemakaava voidaan perustellusta syystä laatia tai muuttaa sisällöltään 1 momentissa säädetystä poiketen. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon, mitä 39 §:ssä säädetään yleiskaavan sisältövaatimuksista.</p> <p>Voimassaolevaa rantayleiskaavaa ei voida sinällään pitää vanhentuneena. Ranta-asemakaavaluonnoksen mukainen kaava ja sen mukainen rakentaminen vaikeuttaisivat osittain yleiskaavan toteuttamista. Ainoastaan yhden järven yhtä tilaa tarkasteleva ranta-asemakaava ei kaikilta osin sisällöltään vastaa yleiskaavan sisältövaatimuksia. Edellä mainituilla perusteilla ranta-asemakaavassa luonnoksen mukaisesti</p>	<p>Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisalueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omarantainen, vaan kyseinen liito-oravaviirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Loma-asuntotonttien ranta-alueet on niin ikään osoitettu kaavaan luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävä alueen osan rasteroinnilla. Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Kaavaan on myös lisätty määräys maisematyöluvan tarpeesta puiden kaadon yhteydessä. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan Ympäristöpalvelut (rakennusvalvonta).</p> <p>Kunnan rantayleiskaavat ovat osin vanhentuneita myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä, ja siinä on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Tämä on tiedossa ja virheet kootaan kunnan maankäytön yksikössä, joka päättää kaavoituksen aikataulutuksesta. Niin ikään rantarakentamisen paine etenkin vakinaista asumista ajatellen johtaa väijäämättä siihen, että rantayleiskaava tulee jossakin vaiheessa päivitettäväksi tarpeellisilta osin. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaavahanketta varten. Rantayleiskaavan päivittäminen edellyttää pidempää aikajännettä kuin ranta-asemakaavoitus, ja kunnalla on yhtäläinen oikeus laatia omistamilleen ranta-alueille ranta-asemakaava kuten muillakin maanomistajilla. Kunnan työtilanteen vuoksi rantayleiskaavojen päivittämistä ei katsota realistisena ja välttämättömänä vaihtoehtona tämän kaavahankkeen puitteissa. Sen sijaan on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi, aivan kuten Hämeen liittokin lausunnoissaan edellyttää.</p> <p>Ranta-asemakaava on rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempi kaavataso edellyttäen mm. tarkemmat selvitykset. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut sekä laajempi, jopa seudullisen tason, tarkastelu alueen merkityksestä virkistykselle ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille, joten katsotaan, että ranta-asemakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle, maakuntakaavan toteutumiselle tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiselle. Päinvastoin asemakaavatasolla pystytään turvaamaan rakentamisalueiden läheisten luonnonarvojen säilyminen paremmin kuin yleiskaavan tarkastelutasolla. Kaavahierarkiasta voidaan myös poiketa, mikäli ylemmän kaavatason mukaiset selvitykset ja vaikutusarviointit on huomioitu ja arvot turvattu kaavallisesti.</p> <p>Yleisen rantasuunnittelukäytännön mukaan kullekin kiinteistölle lasketaan ennalta määrätyn vesistön mitoitustarvon mukainen rakennuspaikkamäärä ns. emättilaperiaatteen mukaisesti rantaviivan pituuteen suhteuttaen. Kunnan omistama Vaskärinmaan tila kuuluu rantasuunnittelun emättilan Mallinkainen RN:o 165-420-1-162x alueeseen (rekisteröity 2.11.1950). Mallinkaisen emättilan ulottuvuus on kuvattu selostuksen kuvassa 41. Kunnan omistaman Mallinkaistenjärven itärannan lisäksi Mallinkaisen emättilaan kuuluu yksityisten maanomistajien omistamat Mallinkaistenjärven pohjoisosa, Hyvävalkeen, Pahavalkeen, Vehkalammin,</p>

<p>hyväksyttynä ei kaikilta osin toteutuisi edellä mainittu yleiskaavan ohjausvaikutus. Ranta-asetmakaavaluonnoksen mukaisen huomattavan lisärakentamisen osoittaminen kunnan omistamalle yksittäiselle tilalle saattaisi muutoinkin asettaa yleiskaavan perusteet kyseenalaiseksi, ja näin jotta spekulatioon lisärakentamisesta muuallakin.</p> <p>Kuntastrategiassa keskeisessä osassa on elinvoiman kehittäminen. Yleisessä käytössä olevat rantaan tukeutuvat alueet ovat kunnalle merkittävät elinvoimatekijä. Kyseinen suunnittelualue on kunnan merkittävien rakentamaton yhtenäinen ranta-alue puhtasvetisen Mallinkaistenjärven rannalla. Alue tuottaa ekosysteemipalveluita, joille taloudellisen arvon määrittäminen on vaikeaa, mutta arvo on merkittävä ja kasvava. Vaihtoehtona lisärakentamiselle voidaan nähdä alueen kehittäminen merkittävänä seudullisena virkistys-, ulkoilu- ja retkeilyalueena, jolla voi olla myös kaupallista merkitystä luontomatkailun ja retkeilyn jatkuvasti lisääntyessä. Alue tarjoaa mahdollisuuden kehittää retkeilyn palveluvarustusta, ja myös ohjattua retkeilyyn liittyvää yritystoimintaa.</p>	<p>Löytylammin, Sammaljärven ja Häränsilmän ranta-alueita. Näiden alueiden osalta rantarakennuspaikat on ratkaistu jo aiemmin ranta-asetmakaavalla. Emättilan jäljellä oleva rakennusoikeus kuuluu kiistatta kunnan omistamalle tilalle. Ranta-asetmakaavaan on osoitettu 16 rakennuspaikkaa, mitä voidaan pitää varsin hyvänä kohtuullistamisena jäljellä olevan rakennusoikeuden määrään (29 rp) verrattuna. Vaikka tehtäisiin rantayleiskaavamuutos, ei rakennusoikeuden laskentaperiaate muutu tästä mihinkään. Emättilalaskelmat on tehty rantayleiskaavoituksen yhteydessä kaikille emättiloille, ja vaikka joillakin tiloilla on huomattu virheitä laskelmassa, ei nyt vireillä oleva ranta-asetmakaavoitus kumoa laskelmia muiden emättilojen osalta. Virheitä on paikoitellen korjattu poikkeamispäätöksin. Pääosin rakennuspaikat on kuitenkin osoitettu rantayleiskaavassa oikein. Myös UPM:n maille v. 2018 tehty laaja ranta-asetmakaavan muutos on rantayleiskaavan vastainen virkistysalueelle osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta mm. Sääjärvellä ja Kesijärvellä.</p> <p>Kaavoituksella pyritään yhteensovittamaan eri toimintoja ja intressejä parhaalla mahdollisella tavalla. Juuri näin on tehty Välskärinmaan tilankin ranta-asetmakaavoituksessa. Noin 800 metrin ranta-alueen osoittaminen kaavassa rakentamisalueeksi ei poista tai heikennä merkittävästi alueen virkistyskäyttöarvoja. Alueen virkistyskäytössä olevat kohteet ja kulkuyhteydet on turvattu kaavallisesti.</p>
<p>6. Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry (16.6.2020)</p>	
<p>Yhdistys on antanut pitkän lausunnon. Tiivistelmä lausunosta (kokonaisuudessaan liitteenä):</p> <p>- Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) yleisiin pääperiaatteisiin kuuluu, että vahvistetulla maakuntakaavalla ohjataan kuntien yleiskaavoitusta ja yleiskaava ohjaa mahdollisia myöhempiä asemakaavahankkeita. Mallinkaistenjärven ranta-asetmakaavaa laaditaan yleisesti hyväksytyin ja vahvistetun maakuntakaavan sekä voimassa olevan Janakkalan itäisen rantayleiskaavan vastaisesti. Maakuntakaavassa 2040 alue on osoitettu virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueeksi (V887). Itäisessä rantayleiskaavassa (2003) alue on osoitettu virkistysalueeksi (VR). Yleiskaavatyön yhteydessä kuntalaiset ottivat järjestetyissä tilaisuuksissa voimakkaasti kantaa alueen virkistyskäytön osalta ja silloin myös kunnan päättäjät tälle kannalle päätyivät. Ranta-asetmakaavan laatiminen alueelle on voimassa olevaa ylempää kaavoitusta vastaan sekä erittäin kovasti ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) kanssa, joiden mukaan kuntien on huolehdittava virkistyskäyttöön soveltuviin alueiden riittävydestä sekä laajemman viheralueverkoston jatkuvuudesta. Ei siis ole mitään MRL:n mukaista kaavallista tarvetta lähteä muuttamaan alueen käyttötarkoituksesta tehtyjä päätöksiä.</p> <p>- Ranta-asetmakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS 30.8.2018) mukaan asemakaavan suunnittelun lähtökohdaksi oli otettu n. 20 omantaisen lomakiinteistön rakentamista nyt kyseessä olevalle suunnittelualueelle. Mallinkaistenjärven vahvistetun rantayleiskaavan mukaan järven rakentamistehokkuus on 9,10 rakennuspaikka/rantaviivakilometri kun muun itäisen rantayleiskaavan tehokkuus on tästä puolet eli 5 rakennuspaikka/rv-km. Osayleiskaavaselostuksen (2003) mukaan mitoitus järvellä on huomattavan suuri. Ranta-asetmakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassakin lisäksi jo myönnetään, että käytännössä järvellä toteutunut mitoitus ylittää jo nyt järven suunnitteluperiaatteen mukaisen mitoitussarvon johtuen alueella olleista vanhoista ennen yleiskaavaa toteutuneista lomarakennuksista. Nyt nähtävillä olevassa kaavaluonnoksessa esitetään 16 uutta rakennuspaikkaa. Kaavaselostuksessa perustellaan uusia rakennuspaikkoja sillä, että osayleiskaavassa v. 2003 kunnan omistama maa jäi ilman rakennuspaikkoja, joita maanomistuksen pinta-ala huomioon ottaen olisi pitänyt olla 29 kpl. Maanomistajien tasapuoliseen</p>	<p>Itäinen rantayleiskaavan on osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä, ja siinä on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Niin ikään rantarakentamisen paine etenkin vakinaista asumista ajatellen johtaa vääjäämättä siihen, että rantayleiskaava tulee jossakin vaiheessa päivitettäväksi tarpeellisilta osin. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaava-hanketta varten. Rantayleiskaavan päivittäminen edellyttää laajaa kaavatyötä, monipuolisten selvitysten laatimista, monipuolisen vuorovaikutuksen järjestämistä sekä pidempää aikajännettä. Edellä mainittujen seikkojen sekä kunnan työtilanteen vuoksi Itäisen rantayleiskaavan päivittäminen ei katsota realistisena vaihtoehtona tämän kaavahankkeen puitteissa. Sen sijaan on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi, jolloin kaavahierarkiasta voidaan myös poiketa.</p> <p>Ranta-asetmakaava on rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempi kaavataso edellyttäen mm. tarkemmat selvitykset. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut sekä laajempi, jopa seudullisen tason, tarkastelu alueen merkityksestä virkistykselle ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille, joten katsotaan, että ranta-asetmakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle, maakuntakaavan toteutumiselle tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteiden toteutumiselle. Päinvastoin asemakaavatasolla pystytään turvaamaan rakentamisalueiden läheisten luonnonarvojen säilyminen paremmin kuin yleiskaavan tarkastelutasolla.</p> <p>Alueen suunnitteluun johtanutta päätöksentekoprosessia on avattu kaavaselostuksen kohdassa 5.1. MRL:n 74 § mukaan maanomistaja voi huolehtia ranta-asetmakaavaa koskevan ehdotuksen laatimisesta omistamalleen ranta-alueelle. Maanomistajan toimesta laadittavan asemakaavan alueen tulee muodostaa tarkoituksenmukainen kokonaisuus, jollainen Välskärinmaan tila on. Kunnalla on siten oikeus laatia ranta-asetmakaava maanomistajana omistamalleen alueelleen. Kyse on niin ranta-asetmakaavan laadinnan kuin rantarakentamisen mitoituksen ja määräytymisen osalta erityisesti maanomistajien tasapuolisuudesta, johon kunnalla on yhtäläinen oikeus kuin muillakin maanomistajilla. Samoin UPM:n maille v. 2018 tehty laaja ranta-asetmakaavan muutos on rantayleiskaavan vastainen virkis-</p>

kohteluun perustuvaa pinta-alaa sidottua ns. perusrakennusoikeuden laskentamallia ei sovelleta kunnan tai muun julkisyhteisön maihin, ei varsinkaan, kun on kyse rantarakentamisesta. Mallinkaistenjärven kokonaismitoituksessa jo olemassa olevien mökkien määrä on reilusti yli 200. Paljon enemmän kuin mitä rantayleiskaavan mitoituksessa aikanaan huomioitiin, koska siitä jäi pois ennen vuotta 1959 rakennetut mökit. Asemakaavoitettavat 16 uutta omarantaista lomakiinteistöä aiheuttaisivat yhdistyksen mukaan kohtalokkaan muutoksen jo nyt ylitiheästi rakennetulle Mallinkaistenjärvelle. Veden laatu tulisi heikkenemään nopeasti, järvi rehevöityisi ja järven virkistyskäyttöarvot tulisivat väheneään huomattavasti.

- Ranta-asemakaavan laatimisen luontoselvitykset koko kaava-alueelle perustuvat pitkälti 21 vuotta sitten (1999) tehtyihin kolmeen jo silloin rajalliseen luontoselvitykseen rantayleiskaavaan liittyen. Tämä ei täytä MRL:n vaatimuksia varsinkin kun kyseessä on yleiskaavaa tarkempi kaavahanke, jonka mukaan pitäisi pystyä arvioimaan kaavan vaikutuksia luontoon myös rakennettavien tonttien ja niiden rantavyöhykkeen laajuudelta. Lausunnossa todetaan teetetyn kaksi tuoreempaa luontoarvioselvitystä kaava-alueen pohjoisosassa, koskien vain 38 hehtaarin aluetta, jonne osoitetut mökkitontit on sijoitettu. Vuoden 2018 luontoselvitys keskittyi lähinnä liito-oravaan sekä eri lepakkolajeihin. Lausunnossa todetaan selvityksen tehdyn heinäkuussa 2018, joka on väärä ajankohta oikeiden tulosten saamiseksi liito-oravan osalta. Oikean ajan todetaan olevan maalishuhtikuu. Selvityksessä kuitenkin löydettiin, että rantavyöhyke on EU:n luontodirektiivin liitteeseen Iva kuuluvan ja erityistä suojelua vaativan liito-oravan levähdys- ja lisääntymispaikka sekä rantavyöhykkeeltä todettiin useita pienialaisia METSO-ohjelmaan kelpaavia kohteita sekä yksi ls-lain mukaan suojeltava luontotyyppikohta. Lausunnossa kommentoidaan kunnan alueella toteuttamia metsänhakkuita Lausunnon mukaan hakkuut tuhosivat alueen luonnonarvoja huomattavasti, hakkuut olivat myös ls-lain vastaisia tuhoten pitkälti liito-oravan elinmahdollisuuksia alueella, olivat ylimitoitettuja ja tuhosivat osin METSO-soveliaaksi todetut alueet. Toinen, vuoden 2019, luontoselvitys koski saman 38 hehtaarin alueen tarkennettuja inventointeja liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden esiintymisestä. Selvityksessä löydettiin hakkuista huolimatta kaksi liito-oravan ydinalueeksi tulkittua aluetta Karkkuniemen ja Niemelänlahden pohjoisosan väliltä. Lisäksi inventoinnissa todettiin 4-5 eri lepakkolajin esiintyminen alueella. Kaikki lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja ja niiden lisääntymis- ja levähdysalueiden hävittäminen kiellettyä. Lähes kaikki lepakkoesiintymät keskittyvät kaavoitettavan alueen ranta-metsiin eli rantarakentaminen tuhoaisi niiden esiintymät. Lausunnossa huomautetaan, että muiden luontotyyppien ja pohjavesitilanteen tutkiminen olisi tarpeellista. Lähde lähellä rantaa viittaa vahvasti siihen, että alueella on merkitystä pohjaveden tuotolle. Asia tulisi muiden selvitysten ohella tutkia ennen rakentamispäätöstä.

- Lausunnossa katsotaan, että ennen kaavahankkeen jatkamista eteenpäin, on koko kaava-alueella tehtävä laadukkaat luontoarvoselvitykset niin kasviston, linnuston, liito-oravan, lepakoiden sekä rantavesien hyönteislajiston ja pohjavesiolosuhteiden osalta. 21 vuotta vanhat yleiskaavahankkeen aikaiset vähäiset luontoselvitykset tuloksineen eivät enää ole relevanttia aineistoa uuden ranta-asemakaavan laadintaan, varsinkin kun ranta-asemakaavaa varten tarkkuus tulee olla yleiskaavahanketta suurempi myös luontoarvojen inventoinneissa MRL:n määräysten mukaan. Yhdistys esittää, että nähtävillä oleva kaavahanke keskeytetään ja aloitetaan Välskärinmaan suunnitelu voimassa olevien kaavojen pohjalta virkistyskeskeisellä ja luonnonsuojelun ehdoilla. Mietittäisiin koko Välskärinmaan alueen jatkokäyttöä ja hyödyntämistä kuntalaisten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Kevään koronavi-

tysalueelle osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta mm. Sääjärvellä ja Kesijärvellä, ja kaavoitus perustui maanomistajien tasapuoliseen kohteluun. Silloinkaan ei arvioitu, olisiko UPM:llä varaa olla osoittamatta mailleen lisää rakennuspaikkoja. Ajat muuttuvat ja kaavoitus sen mukana.

Yleisen rantasuunnittelukäytännön mukaan kullekin kiinteistölle lasketaan ennalta määrätyn vesistön mitoitusarvon mukainen rakennuspaikkamäärä ns. emättilaperiaatteen mukaisesti rantaviivan pituuteen suhteuttaen. Emättilas-kelmat on tehty rantayleiskaavoituksen yhteydessä kaikille emättiloille, ja vaikka tehtäisiin rantayleiskaavamuutos, ei rakennusoikeuden laskentaperiaate muutu tästä mihinkään. Emättilan jäljellä oleva rakennusoikeus kuuluu kiistatta kunnan omistamalle tilalle. Ranta-asemakaavaan on osoitettu 16 rakennuspaikkaa, mitä voidaan pitää varsin hyvänä kohtuullistamisena jäljellä olevan rakennusoikeuden määrään (29 rp) verrattuna. Uusi rantarakentaminen nykyaikaisine teknisine ratkaisuineen ei ole niinkään Mallinkaistenjärveä kuormittava tekijä kuin lukemattomat vanhat kiinteistöt, joiden jätevesien käsittely ei ole asianmukaista.

Kaavalla esitetty rakentaminen sijoittuu alueen pohjoisosiin, joiden luontoarvot on selvitetty tuoreeltaan ja arvot turvattu kaavamerkinnoin ja -määräyksin. Vanhempia luontoselvityksiä on käytetty vain kaava-alueen eteläosien kohdalla, joihin kaavahankkeessa ei esitetä uutta rakentamista tai merkittäviä muutoksia. Kunta on myös teettänyt v. 2020 selvityksen koko alueen METSO-soveliaista metsäkohteista. Alueen tiedossa olevat luontoarvot on turvattu kaavaehdotukseen kokonaisvaltaisemmin kuin luonnosvaiheessa. Tarkempien selvitysten teettämistä eteläosaan ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska kaava ei osoita alueelle muutoksia nykytoimintoihin nähden.

Vuoden 2018 luontoselvityksen johdannon mukaan "tavoitteena oli tuottaa alueilta maankäytönsuunnittelua varten riittävät luontotiedot ja arviot mahdollisista jatkoselvitystarpeista" Samaisen johdannon mukaan "työ käsitti olemassa olevien luontotietoa-aineistojen hankkimisen ja tulkinnan, niin sanottujen lakikohteiden ja arvokkaiden luontotyyppien selvittämisen sekä luontodirektiivin IV(a) liitteessä mainittujen alueille potentiaalisten lajien esiintymisen ja soveliaan elinympäristön arvioinnin". Vuoden 2018 selvitys oli tavoitteiltaan ja sisällöltään huomattavasti lausunnossa esitettyä kattavampi. Liito-oravien ja lepakoiden osalta ajankohta ei mahdollistanut tarkkaa havaitsemista, mutta niiden osalta arvioitiin esiintymispotentiaalia elinympäristön perusteella. Vuoden 2019 selvityksessä tehtiin jatkokartoitukset liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden esiintymisestä. Kartoitusten tavoitteena oli tuottaa alueelta maankäytönsuunnittelua varten riittävät laji- ja luontotiedot. Lajikartoitukset suoritettiin MRL:n mukaisesti noudattaen Ympäristöministeriön julkaisun "Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa" (Sierla ym. 2004), uusimman Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakat) esittely – oppaan inventointiohjeita ja –suosituksia sekä Suomen Lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeita.

Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että rakentamisalueiden kohdilla kaava-alueen pohjoisosissa toteutetut vuosien 2018 ja 2019 luontoselvitykset ovat olleet lausunnosta poiketen varsin kattavia ja tarjoavan riittävät sekä MRL:n edellyttämät tiedot alueen luontoarvoista kaavahankkeeseen. Tämän perusteella nähdään, että pohjoisosissa ei ole tarvetta jatkoselvityksiin. Kaava-alueen eteläosiin ei osoiteta rakentamista tai muita merkittäviä muutoksia, jonka vuoksi nähdään, ettei myöskään eteläosissa ole tarvetta tarkemmille luontoselvityksille.

Kunnan hakkuut alueella on toteutettu valtuuston hyväksynnän metsäsuunnitelman mukaan, eikä maankäytön yksikkö

<p>rusepidemia oli hyvä esimerkki siitä, kuinka kuntalaiset kaipaavat lähivirkistysalueita ja luontopolkuja ja -reittejä. Alue tarjoaisi esim. mainion kehittämismahdollisuuden yhdistää Lammin Evon vaellusreitit Hämeenlinnan-Lopen alueella kulkeviin jo olemassa oleviin retkireitteihin. Ja se hän maakuntakaavan vahvistama merkitys alueelle nimenomaan on. Kunnalla olisi hyvä paikka kehittää ja ideoida alueen jatkosuunnittelua. Yhdistys haluaisi olla työssä mukana.</p> <p>Lisänä puheenjohtajan oma tervehdys (3.7.2020)</p> <p>Mallinkaisten metsäalueiden tulevaisuuden suunnittelussa on nyt oltava äärimmäisen tarkka! Luonnon monimuotoisuus hupenee niin ympäri Suomea kuin maailmaakin hälyyttävällä vauhdilla. Emme pärjää maailmassa ilman muita lajeja, vaan jokaisella on luonnossa tärkeä rooli, jota emme usein edes huomaa ennen kuin laji on kadonnut. Tämä näkyy nyt jo ihmisille mm. pölyttäjäpulana, joka johtuu niin hyönteisten kuin kukkakasvienkin elinympäristöjen tuhoutumisesta. Mallinkaisten metsäalueella tehdyn luontoselvityksen mukaan alueella elää Suomen luonnonsuojelulain ja EU:n luontodirektiivin mukaan suojeltavia lajeja (liito-orava ja lepakoita). Janakkalan kunta teki rikkeen jo hakatessaan alueen metsiä (metsäsuunnitelman mukaisesti), sillä näiden lajien elinympäristöjen tuhoaminen tai heikentäminen on lain nojalla kielletty! Hakattu alue olisi luonnonarvoiltaan vanhoine haapoineen ollut todennäköisesti suoraan liitettävissä valtakunnalliseen Metso-suojeluohjelmaan! Koko aluetta ei onneksi ole kuitenkaan tuhattu ja hakattua aluetta-kin voidaan kohentaa istuttamalla sinne puita asiantuntijoiden ohjeita noudattaen. Paras ja säännöllinen tulo olisi kunnalle niin kuntalaisten, luonnon monimuotoisuuden kuin säännöllisen rahan tulon kannaltakin liittää nyt heti kaikki Metso-kelpoiset metsänsä metsiensuojeluohjelmaan! Hallitusohjelmassa on varattu rahaa erilaisiin luonnon monimuotoisuutta lisääviin hankkeisiin ja toimiin. Nyt on aika suojella, säästää ja ennallistaa - ei köyhdyttää, heikentää ja tuhota.</p>	<p>vastaa kunnan metsänhakkuista.</p> <p>Kaavoitusta varten on selvitetty erityisen tarkasti rakentamisaueiksi osoitettujen alueiden luonnon arvot ja turvattu ne kaavallisesti. Rakentamisaueille on osoitettu selvitysten mukaiset luonnon monimuotoisuuden kannalta erityiset alueet sekä luonnonmukaisina säilytettävät alueen osat, joille ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisaueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Suojeltavat puut eivät sijaitse korttelialueilla. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omarantainen, vaan kyseinen liito-oravareviirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Lisäksi kortteleiden ranta-alueiden luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävää alueen osaa ei saa pitää valaistuna, jotta lepakot eivät häiriintyisi. Kaavaan on myös lisätty määräys maisematyöluvan tarpeesta puiden kaadon yhteydessä. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan rakennusvalvonta.</p> <p>Kaava-alueella tai sen lähistöllä ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita, jonka vuoksi katsotaan, ettei tämän kaavoituksen yhteydessä ole tarvetta asian selvittämiseen.</p> <p>Kaavahanketta jatketaan normaalisti julkisen päätöksentekoprosessin asettamien tavoitteiden mukaisesti, koska esille ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden vuoksi kunnallisen päätöksenteon aloittama kaavaprosessi tulisi keskeyttää tai tavoitteita merkittävästi muuttaa. Kaavoituksella pyritään yhteensovittamaan eri toimintoja ja intressejä parhaalla mahdollisella tavalla. Juuri näin on tehty Välskärinmaan tilankin ranta-asemakaavoituksessa. Noin 800 metrin ranta-alueen osoittaminen kaavassa rakentamisaueeksi ei poista tai heikennä merkittävästi alueen virkistyskäyttöarvoja varsinkaan yleiskaavallisella tai seudullisella tasolla. Alueen virkistyskäytössä olevat kohteet ja kulkuyhteydet on turvattu kaavallisesti, eikä kaava estä muun alueen kehittämistä virkistyskäytön tai luonnon monimuotoisuuden kannalta. Aluekokonaisuudesta varautuu rakentamiseen vain noin 5 % kokonaispinta-alan ollessa 141 ha.</p>
<p>7. Mallinkaistenjärven suojeluyhdistys ry (25.6.2020)</p>	
<p>Suojeluyhdistys on antanut pitkän ja monikohtaisen lausunnon. Tiivistelmä lausunnosta (kokonaisuudessaan liitteenä):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaavaluonnoksessa on myös hyviä puolia, mutta Suojeluyhdistyksen mukaan myös paljon huonoja puolia - Kaavaluonnoksen valmistelu on perustunut väärille lähtökohdille. Lausunnossa on kerrattu kaavahankkeen alkuun liittyvää päätöksentekoa vuoden 2015 talousarviokäsittelyn yhteydessä. Kaavoituksen lähtökohta vaikuttaa olleen puhtaasti taloudellinen ainakin tonttien kaavoituksen ja myynnin osalta. Tämä on suojeluyhdistyksen mukaan väärä lähtökohta kaavaluonnokselle, eikä se huomioi Mallinkaistenjärven herkkiä luontoarvoja lakien edellyttämällä tavalla (erityisesti, kun kunnan alueella on jo nyt myynnissä useita ranta- paikkakiinteistöjä). - Hyvää ja kannatettavaa on se, että itärannalle suunnitellaan parkkialuetta ja venepaikkoja. Lisäksi hyvää on alueiden suunnittelu virkistyskäyttöön samoin kuin itärannan osittainen kaavoittaminen luonnonsuojelualueeksi. - Kaavaluonnos ensisijaisesti palautettava uuteen valmisteluun siten, että poistetaan kaavoitettavat tontit tai tontteja vähennetään merkittävästi - Kaavaluonnos toissijaisesti palautettava valmisteluun siten, että mahdolliset rakennuspaikat kaavoitetaan rannasta selvästi kauemmaksi - Kaavaluonnos kolmoissijaisesti palautettava valmisteluun siten, että kaavaluonnoksessa todetaan, että mahdollisten rakennuspaikkojen rantaan tulee jättää puustoa, pensaita tai muuta valumia estävää kasvillisuutta sekä rakentamisen ajaksi että tulevaisuudessa 	<p>Alueen suunnitteluun johtanutta päätöksentekoprosessia on avattu kaavaselostuksen kohdassa 5.1. Kunnanhallitus antoi Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksien selvittämisen kaavoitus ja maankäyttö - tulosalueen tehtäväksi kevään 2015 aikana (Kh 15.12.2014 § 251). Tekninen lautakunta käsitteli Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksia kokouksessaan 19.5.2015 (§ 126). Kunnan omistamat Mallinkaistenjärven rannat on esitetty tulevana ranta-asemakaavoituskohteena kunnan kaavoituskatsauksessa 2017–2018, joka käsiteltiin teknisessä lautakunnassa 22.9.2017 (§ 102) ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 2.10.2017 (§ 277). Tekninen lautakunta teki kaavoituspäätöksen kokouksessaan 11.9.2018 § 148 sekä hyväksyi kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville laitettavaksi. Alueen suunnittelu on käynnistynyt monimutkaisten vaiheiden jälkeen, mutta on ollut kuitenkin kaikilta osin hallinnollisesti oikein toteutettu. Kaavahankkeen tavoitteet liittyvät niin talouteen, virkistyskäyttöön kuin myös luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.</p> <p>Kaavoitusta varten on selvitetty erityisen tarkasti rakentamisaueiksi osoitettujen alueiden luonnon arvot ja turvattu ne kaavallisesti. Rakentamisaueille on osoitettu selvitysten mukaiset luonnon monimuotoisuuden kannalta erityiset alueet sekä luonnonmukaisina säilytettävät alueen osat, joille ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisaueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Suojeltavat puut eivät sijaitse korttelialueilla. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omarantainen,</p>

<p>- Lausunnossa esitetään runsaasti perusteluita em. pyynnölle ja vaatimuksille. Ensimmäinen peruste on, että kaavaluonnos on osittain vastoin ylempiä kaavoja ja alueidenkäyttötavoitteita. Perusteluissa on kerrattu kaavahierarkiaa ja ylempien kaavatasojen ohjausvaikutusta. Alue on lausunnon mukaan osoitettu maakuntakaavassa virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueeksi (V887). Itäisessä rantayleiskaavassa alue on osoitettu virkistysalueeksi (VR). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan kuntien on huolehdittava virkistyskäyttöön soveltuviin alueiden riittävydestä sekä laajemman viheralueverkoston jatkuvuudesta. Lausunnon mukaan suunniteltu kaavaluonnos on siten rantarakennuspaikkojen kaavoittamisen osalta vastoin voimassa olevia ylempiä kaavoja ja VAT:ta.</p> <p>- Toinen peruste on se, että kaavaluonnos ei osittain huomioi Mallinkaistenjärven herkkiä luontoarvoja. Kaavaluonnoksessa ei lausunnon mukaan ole huomioitu riittävällä tavalla järven puhtautta, tai että poikkeuksellisen hitaan veden vaihtumisen takia metsätalous ja loma-asutus ovat järven kohdalla olennaiset veden pilaantumista aiheuttavat kuormittajat. Perusteluissa kyseenalaistetaan vanhojen vuoden 1999 luontoselvitykset ja mainitaan, että selvitykset eivät täytä MRL:n vaatimuksia. Perusteluissa todetaan myös uudemmissa selvityksissä löydetyn todisteita siitä, että rantavyöhyke on EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV(a) kuuluvan ja erityistä suojelua vaativan liito-oravan levähdys ja lisääntymispaikka. Lisäksi huomautetaan löydetyn useita METSO-ohjelmaan kelpaavia kohteita sekä yksi luonnonsuojelulain mukaan suojeltava luontokohde. Selvityksissä löydettiin kaksi liito-oravan ydinalueeksi tulkittua aluetta Karkkuniemen ja Niemelänlahden pohjoisosan väliltä. Lisäksi todettiin 4-5 eri lepakkolajin esiintyminen alueella. Perusteluissa muistutetaan lepakkolajien olevan luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja ja niiden lisääntymis- ja levähdysalueiden hävittämisen olevan kiellettyä. Lepakoesiintymien todetaan keskittyvän kaavoitettavan alueen rantametsiin, jotka rakentaminen tulisi hävittämään. Perusteluissa myös todetaan, ettei kaavaluonnos ole perustunut riittävän ajantasaisille tai kattaville luontoselvityksille ja lisäksi katsotaan, että rajallisetkin luontoselvitykset osoittavat, ettei rannalle tulisi lisätä rakennuspaikkoja. Rakennuspaikkojen lisäämisen katsotaan vaarantavan herkin järven luontoarvoja. Mikäli kaavassa kuitenkin osoitettaisiin rakennuspaikkoja, katsotaan Virta-hankkeen raportin mukaisesti, että kuorma tulee pitää mahdollisimman pienenä tekemällä metsänhoidon kaadot vain talvisin, säilyttämällä rannan suojapuusto aina, tekemällä ajourat rannan suuntaiseksi ja määrittämällä rakennusluvut siten, ettei rantaa saa avata kokonaan puustosta ja että rakentamisen aikana kaikki valuma tulee estää.</p> <p>- Lopuksi lausunnossa arvioidaan kunnan alueella toteutettavia hakkuita ja todetaan niiden vaarantaneen alueen herkkiä luontoarvoja. Lausunnossa toivotaan, että myöhemmissä päätöksenteossa huomioidaan myös, miten laajojen hakkuiden vaikutusta alueen herkkiin luontoarvoihin voidaan minimoida ja ennallistaa. Lopuksi toivotaan, ettei kunta vaarantaisi Mallinkaistenjärven herkkiä luontoarvoja ja virkistysmahdollisuuksia.</p>	<p>vaan kyseinen liito-oravareviirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Lisäksi kortteleiden ranta-alueiden luonnonomukaisena ja puustoisena säilytettävää alueen osaa ei saa pitää valaistuna, jotta lepakot eivät häiriintyisi. Kaavaan on myös lisätty määräys maisematyöluvan tarpeesta puiden kaadon yhteydessä. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan rakennusvalvonta.</p> <p>Kuten jo Hämeen liittokin on kannanotoissaan todennut, on itäinen rantayleiskaava osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä. Rantayleiskaavassa on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Tämä on tiedossa ja virheet kootaan kunnan maankäytön yksikössä, joka päättää kaavoituksen aikatauluttamisesta. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaavahanketta varten. Rantayleiskaavan päivittäminen edellyttää pidempää aikajännettä kuin ranta-asemakaavoitus, ja kunnalla on yhtäläinen oikeus laatia omistamilleen ranta-alueille ranta-asemakaava kuten muillakin maanomistajilla. Kunnan työtilanteen vuoksi rantayleiskaavojen päivittämistä ei katsota realistisena ja välttämättömänä vaihtoehtona tämän kaavahankkeen puitteissa. Sen sijaan on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi, aivan kuten Hämeen liittokin lausunnoissaan edellyttää. Ranta-asemakaava on rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempi kaavataso edellyttäen tarkemmat selvitykset. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut rantayleiskaavan mitoitustarkasteluihin perustuen sekä laajempi, jopa seudullisen tason, tarkastelu alueen merkityksestä virkistykselle ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille. Katsotaan, että ranta-asemakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle, maakuntakaavan toteutumiselle tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiselle.</p> <p>Kaavoitusta varten on selvitetty erityisen tarkasti rakentamisalueiksi osoitettujen alueiden luonnon arvot ja turvattu ne kaavallisesti. Vuosien 2018 ja 2019 luontoselvitykset ovat olleet varsin kattavia ja tarjoavat riittävät sekä MRL:n edellyttämät tiedot alueen luontoarvoista kaavahankkeeseen. Tämän perusteella nähdään, että pohjoisosissa ei ole tarvetta jatkoselvityksiin. Kaava-alueen eteläosiin ei osoiteta rakentamista tai muita merkittäviä muutoksia, jonka vuoksi nähdään, ettei myöskään eteläosissa ole tarvetta tarkemmille luontoselvityksille. Tästä huolimatta kunta on kuitenkin teettänyt v. 2020 selvityksen koko alueen METSO-soveliaista metsäkohteista. Mahdolliset metsien suojeleminen koskevat rajaukset tuodaan päätöksentekoon kaavaprosessista riippumatta.</p> <p>Uusi rantarakentaminen nykyaikaisine teknisine ratkaisuihin ei ole niinkään Mallinkaistenjärveä kuormittava tekijä kuin mahdollisesti monet vanhat kiinteistöt, joiden jätevesien käsittely ei ole asianmukaista. Kaavassa osoitettujen loma-asuntotonttien rakennusalat sijoittuvat normaalia rantarakentamisetäisyyttä kauemmas, tonttien takamaastoon. Kaavamääräysten mukaiset tonttien luonnonomukaisena säilytettävät alueen osat sekä rakennusten ja rannan välinen suojapuusto vaikuttavat tontin vesitalouteen tarjoamalla imeytyspintaa ja vähentämällä järveen valuvan kiintoaineksen ja ravinteiden määrää. Kaavan mukaisella lisärakentamisella ei ole merkittävää haitallista vaikutusta järven tilaan.</p>
<p>8. Janakkalan Latu ry (2.7.2020)</p>	
<p>Janakkalan Latu ry. esittää mielipiteenään Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavaluonnoksesta, että ensisijaisesti koko alue tulee jättää rakentamatta ja kehittää alueesta retkeily-alue, jossa olisi hyvin merkittävät reittejä ja laavuja nykyistä enemmänkin.</p> <p>Mutta jos alueelle on saatava rakennuspaikkoja, niin esi-</p>	<p>Kaavoituksella pyritään yhteensovittamaan eri toimintoja ja intressejä parhaalla mahdollisella tavalla. Juuri näin on tehty Välskärinmaan tilankin ranta-asemakaavoituksessa. Noin 800 metrin ranta-alueen osoittaminen kaavassa rakentamisalueeksi ei poista tai heikennä merkittävästi alueen virkistyskäyttöarvoja varsinkaan yleiskaavallisella tai seudullisella tasolla. Alueen virkistyskäytössä olevat koh-</p>

<p>tämme, että Karkkuniemen laavulta etelään kulkeva polku (ulkolureitti) säilytetään rannan läheisyydessä ja laavun eteläpuolelle suunnitellut rakennuspaikat siirretään kauemaksi rannasta. Rantaan voi varata rakennuspaikkojen yhteisen venevalkaman ja uimapaikan, joka olisi kaikille avoin.</p> <p>Järven itärannan laavuja yhdistävät polut ja kaikille avoimet rannat ovat oleellinen osa alueen virkistyskäyttöä.</p> <p>Yhdistys pyytää samalla, että se lisätään ranta- asemakaavan osalliseksi.</p>	<p>teet ja kulkuyhteydet on turvattu kaavallisesti, eikä kaava estä muun alueen kehittämistä virkistyskäytön tai luonnon monimuotoisuuden kannalta. Aluekokonaisuudesta varautuu rakentamiseen vain noin 5 % kokonaispinta-alan ollessa 141 ha. Kaava-alueen eteläosiin ja Karkkuniemeen jää jatkossakin erittäin merkittävä määrä rakentamisesta vapaata rantaviivaa. Kaavahanketta jatketaan normaalisti julkisen päätöksentekoprosessin asettamien tavoitteiden mukaisesti, koska esille ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden vuoksi kunnallisen päätöksenteon aloittama kaavaprosessi tulisi keskeyttää tai tavoitteita merkittävästi muuttaa.</p> <p>Karkkuniemen laavulta etelään kulkevalle polulle on osoitettu paikka ja sen jatkuvuus on turvattu alueelle rakennettavaa ajoyhteyttä pitkin ja edelleen polkuna kohti rannan olemassa olevaa jyrkänteenaluspolkua.</p> <p>Yhdistys lisätään ranta- asemakaavan osalliseksi.</p>
<p>9. Mielipide (30.6.2020)</p>	
<p>Mallikaistenjärven rantarakentamisessa kunta on itse ollut yhtenä toimijana, maanomistajana ja tonttien myyjänä. Kunta on myös myöntänyt kaikki rakennusluvut yli 70 vuoden ajan, kun mökkejä on Mallinkaisille rakennettu. Kunta on itse vahvasti vaikuttanut järven mökkitiheyteen, joka nykyisellään on kaksinkertainen yleisiin suosituksiin ja kunnan omiin normeihin nähden.</p> <p>Janakkalan kunta hyväksyi kunnanvaltuustossa 10.4.1969 noin 140 hehtaarin suuruisen määrääalan oston Saurenin perikunnalta. Kaupan neuvottelivat ja tekivät kunnan puolesta silloinen kunnanjohtaja Lauri Aalto ja kunnansihteeri Pentti Ikävalko. Saurenin perikunnan edustajat myivät alueen Janakkalan kunnalle siksi, että kunta lupasi säilyttää alueen yleisenä virkistys- ja retkeilyalueena. Asiaa puitiin turuilla ja toreilla, osin myös julkisuudessa. Vaikka sopimus olikin suullinen, eikä siten kauppakirjaan tai pöytäkirjoihin kirjattu, historia on joka tapauksessa osoittanut kaupan turvanneen juuri sen mitä pitikin. Kuntakin havaitsi paitsi alueen ainutlaatuisuuden myös Mallinkaistenjärven tiheään mökkirakentamisen tarvitsevan rantarakentamiselta rauhoitetun yleisen retkeily- ja virkistysalueen vastapainokseen.</p> <p>Alue otettiin kaavoitukseen yleisenä virkistys- ja retkeilyalueena ensin 1983 kunnan haja-asutusalueiden yleiskaavaan, sitten 1998 vahvistettuun seutukaavaan ja lopulta oikeusvaikutteeseen rantayleiskaavaan 2001. Itäistä rantayleiskaavaa varten kaavoittajat Jorma Kirjavainen ja Raulo Kononen tekivät valtavan urakan 2000-luvun taitteessa. Kaavaselosteessa on esitetty maankäytön ratkaisuja varten yleisperustelut ja -kuvaukset. Kaavaan ja sen liitteisiin, mm. taulukoihin kannattaa tutustua huolella. Kaava on perusteellista ja huolellista työtä ja sisältää merkittäviä kannanottoja ja arvovalintoja.</p> <p>Järven mökkitiheys on kaksinkertainen kunnan omiin suosituksiin ja määräyksiin nähden. Järven itärannan laaja, yhtenäinen VR-merkitty virkistys- ja retkeilyalue on kuntalaisten virkistysmahdollisuuksien ja rantaluonnon säilymisen kannalta tarpeellinen ja erittäin hyvin perusteltu. Itärannan keskellä oleva, PY-merkitty julkisten palvelujen ja hallinnon alue varmistaa, että alue on kunnan käytettävissä, vastaisuudessakin, kuntalaisten virkistyskäyttöön. Kunnan on myös mahdollista järjestää saaren mökkiläisille pysäköinti- ja venepaikkoja järven itärannalla, samaan tapaan kuin se on tehnyt länsirannalla. Venepaikkoja sinne on jo osoitettukin ja kunta perii niistä vuosittaisen korvauksen. Kunnallisen pysäköintialueen puuttuessa ja ilman laituria, vaikeakäyttöisen, kunnostamattoman kivikorannan venepaikoille ei ole kuitenkaan ollut kovin suurta kysyntää, vaikka tarvetta olisi. Rantayleiskaavalla ratkaistiin 2000-luvun alussa samalla 73 uutta rakennuspaikkaa. Itäranta kaavoitettiin yleiseksi virkistys- ja retkeilyalueeksi. Edellä mainitut kaavoittajat hallitsivat kunnan maankäyttöä oikeudenmukaisella ja tarkalla otteella.</p>	<p>Kaavaselostuksen kuvassa 34 on rajattuna Mallinkaisen emätilan RN:o 165-420-1-162x laajuus vuoden 1964 peruskartalla. Kuvasta nähdään myös, että Hirvisalon saari on jo tuolloin ollut varsin rakentunut. Janakkalan itäisen rantayleiskaavan suunnitteluperusteiden mukaan maanomistajien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi on rakennusoikeuden määrittämisessä otettu lähtökohdaksi kiinteistöjaotus rakennuslain (370/1958) voimaantuloajankohdassa (1.7.1959). Hirvisalon kiinteistöjaotus ja rakennuskanta on suurelta osin jo 1940-luvulta sekä vuosilta 1954-55. Kiinteistöt ovat siten omia emätilojaan, joilla ei sinällään ole vaikutus mitoitustarkasteluun. Ne ovat muodostuneet niin varhain, ettei nykyistä rakennuslupakäyttöä ole vielä ollut. Tänä päivänä ei ole enää tarpeen laskeskella, mitä ennen rakennuslain voimaantuloa on tapahtunut.</p> <p>Välskärinmaan tilan kauppakirjassa tai kaupassa ei ole esitetty ehtoja tilan myöhemmästä käytöstä. Kunnanvaltuusto päätti tilan ostamisesta kokouksessaan 10.4.1969. Kokouksen pöytäkirjassa (77 §) ei myöskään ole esitetty syytä alueen ostamiselle tai alueen tulevaa käyttötarkoitusta. Pöytäkirjassa todetaan ostettavan tila kauppakirjasta ilmenevillä ehdoilla, eikä kauppakirjassa ole esitetty ehtoja alueen myöhemmälle käytölle. Kunnan nykyisillä viranhaltijoilla ei myöskään ole tiedossa asiasta tehdyn muita kirjallisia tai suullisia sopimuksia tai muita sitoumuksia.</p> <p>Kuten jo Hämeen liittokin on kannanotoissaan todennut, on itäinen rantayleiskaava osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä. Rantayleiskaavassa on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Tämä on tiedossa ja virheet kootaan kunnan maankäytön yksikössä, joka päättää kaavoituksen aikatauluttamisesta. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaavahanketta varten. Rantayleiskaavan päivittäminen edellyttää pidempää aikajännettä kuin ranta- asemakaavoitus ja kunnalla on yhtäläinen oikeus laatia omistamilleen ranta-alueille ranta- asemakaava kuten muillakin maanomistajilla. Kunnan työtilanteen vuoksi rantayleiskaavojen päivittämistä ei katsota realistisena ja välttämättömänä vaihtoehtona tämän kaavahankkeen puitteissa. Sen sijaan on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi, aivan kuten Hämeen liittokin lausunnoissaan edellyttää. Ranta- asemakaava on rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempi kaavataso edellyttäen tarkemmat selvitykset. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut rantayleiskaavan mitoitustarkastelumiin perustuen sekä laajempi, jopa seudullisen tason, tarkastelu alueen merkityksellä virkistysalueelle ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille. Katsotaan, että ranta- asemakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle, maakuntakaavan toteutumiselle tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoittei-</p>

Kunta on nyt ryhtynyt alueen ranta-asemakaavoitukseen, koska valtuustoaloitteessa ehdotetaan tonttien myymistä kunnan yleiseltä virkistys- ja retkeilyalueelta talousvajeen paikkaamiseksi. Ensin kunta laatii lainvoimaisen, oikeusvaikeutaisen rantayleiskaavan, sitten alkaa kaavoittaa aluetta täysin sen vastaisesti. Kun kunta on ensin lähes tuhonnut hakkuillaan virkistysalueen, kaavoittaja toteaa ohimennen, että kaava onkin jo osittain vanhentunut, virkistysaluemerkintä melko kyseenalainen ja alueen käyttötarkoituksin on suurelta osin jotain muuta. Mutta mitä, sitä ei ole nähty tarpeelliseksi kertoa. Erityisen moitittavaa tämä teksti on virkatyönä tehtynä. Viranhaltijoiden tehtävänä on virkavastuulla pitää joskus liikaa innostuvat poliitikot lain puutteesta. Ellei Janakkalan kunta pysty itse ratkaisemaan kaavoitustoimiensa lainmukaisuutta, pitäisi ne saattaa riippumattoman oikeuslaitoksen arvioitavaksi.

Mielipiteessä esitettiin otteita luontoselvityksien METSO-kohteista sekä lepakoista ja liito-oravista. Laissa kielletty uhanalaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on jo suorastaan ympäristörikos. Kunta yrittää kaavoittaa 16 omarantaista lomatonnttia keskele liito-orava- ja lepakkoyhdyskuntaa. Asia on vakava, sillä molemmat lajit kuuluvat Luontodirektiivin IV a) liitteen lajiluetteloon ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Mutta kunta aikoo jatkaa liito-orava ja lepakkopopulaation alueella laajamittaisena näiden lajien hävittämistä ja elinolosuhteiden heikentämistä, jonka se jo avohakkuilla aloitti. Kaavoittajan toimenpiteet ja kaavamääräykset eivät tätä tosiasiaa muuksi muuta. Luontoselvityksen tekijä yritti ojentaa toimeksiantajaansa mm. korjaamaan jo aiheuttamia vahinkoja istuttamalla puustoa alueelle. Jälleen kunnan toimien lainmukaisuus uhanalaisten lajien suojelussa on mahdollista saattaa oikeudessa arvioitavaksi.

Valtionhallinto on juuri todennut, että luonnonsuojelutyötä on vahvistettava kunnissa. *Metsien suojeluun tarkoitettun Metsä-ohjelman kautta kunnat ja seurakunnat saavat korvausta arvokkaiden metsiensä suojelusta. Kuntien ja seurakuntien omistamissa metsissä on tutkitusti paljon luontoarvoja, ja ne ovat asukkaille tärkeitä virkistysalueita. Tämän vuoden neljännessä lisätalousarviossa varattiin valtion retkeilyalueisiin ja kuntien lähivirkistysalueiden kunnostamiseen yhteensä 23 miljoonaa euroa. Tämäkin on tarpeellinen lisätuki kuntien luontotyölle.* Eikö Janakkalan kunnan kannattaisi asemakaavoituksen sijasta hakea Mallinkaisenjärven itärantaa kokonaan tai ainakin osittain METSO-ohjelmaan?

Keskimääräisen kunnille maksetun hehtaarikorvauksen mukaisesti laskettuna Janakkala olisi saanut korvauksena koko 141 hehtaarin alueesta myydessään sen valtiolle 8 1 044 654 euroa ja pelkästään nyt puheena olevasta 38 hehtaarin alueestakin 281 538 euroa. Mikäli kunta perustaisi yksittäisen suojelualueen, mutta maanomistus jäisi kunnalle, olisivat korvaukset pienemmät, mutta siltikin yli puolet edellä mainituista. Vähimmilläänkin tulo METSO-ohjelman mukaisesta suojelusta olisi kunnalle siten moninkertainen verrattuna muutaman tontin myyntihintaan, kun vielä otetaan huomioon kaavoitus- ja infrastruktuurin rakentamiskustannukset. Vastaako kunnan saama Välskärinmaan hakkuutuloon (136 705 €) mahdollisia menetyksiä METSO korvauksissa?

Kaavoitus pitäisi keskeyttää tarpeettomana ja lainvastaisena. Toiseksi pitäisi ryhtyä luontoselvityksen tekijän ehdottamiin puunistutuksiin. Kolmanneksi pitäisi jatkaa Mallinkaisenjärven itärannan virkistyskäytön ja retkeilyn kehittämistä nykyisen rantayleiskaavan pohjalta. Neljänneksi, hakea Mallinkaistenjärven itärannalla siihen vielä soveltuvat alueet METSO-suojeluohjelmaan. Viidenneksi, kunnostaa itärannalle mökkiläisten käyttöön pysäköintialue ja venevalkama samaan tapaan kuin on länsirannallakin tehty.

den toteutumiselle.

Alueen suunnitteluun johtanut päätöksentekoprosessia on avattu kaavaselostuksen kohdassa 5.1. Vaikka kaavoituksen aloittamista olisi ehdotettu missä yhteydessä, ei se tee kaavaprosessista yhtään sen huonommin hoidettua. Kaavaprosessissa on menetely vähintäänkin MRL:n vaatimusten mukaisesti. Lisäksi MRL:n 74 § mukaan maanomistaja voi huolehtia ranta-asemakaavaa koskevan ehdotuksen laatimisesta omistamalleen ranta-alueelle. Kunnalla on siten maanomistajana oikeus laatia ranta-asemakaava omistamalleen alueelleen. Kyse on niin ranta-asemakaavan laadinnan kuin rantarakentamisen mitoituksen ja määrätymisen osalta erityisesti maanomistajien tasapuolisuudesta, johon kunnalla on yhtäläinen oikeus kuin muillakin maanomistajilla. Samoin UPM:n maille v. 2018 tehty laaja ranta-asemakaavan muutos on rantayleiskaavan vastainen virkistysalueelle osoitettujen uusien rakennuspaikkojen osalta mm. Sääjärvellä ja Kesijärvellä, ja kaavoitus perustui maanomistajien tasapuoliseen kohteluun. Silloinkaan ei arvioitu, olisiko UPM:llä varaa olla osoittamatta mailleen lisää rakennuspaikkoja. Ajat muutuvat ja kaavoitus/maankäyttö sen mukana.

Kaavoitusta varten on selvitetty erityisen tarkasti rakentamisalueiksi osoitettujen alueiden luonnon arvot. Vuosien 2018 ja 2019 luontoselvitykset ovat olleet varsin kattavia ja tarjoavat riittävät sekä MRL:n edellyttämät tiedot alueen luontoarvoista. Arvot on turvattu kaavallisesti. Rakentamisalueille on osoitettu selvitysten mukaiset luonnon monimuotoisuuden kannalta erityiset alueet sekä luonnonmukaisina ja puustoisina säilytettävät alueen osat, joille ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisalueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Suojeltavat puut eivät sijaitse korttelialueilla. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omarantainen, vaan kyseinen liito-oravareviirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Lisäksi kortteleiden ranta-alueiden luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävää alueen osaa ei saa pitää valaistuna, jotta lepakat eivät häiriintyisi. Kaavaan on myös lisätty määräys maisematyöluvan tarpeesta puiden kaadon yhteydessä. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan rakennusvalvonta.

Kaava-alueen eteläosiin ei osoiteta rakentamista tai muita merkittäviä muutoksia, jonka vuoksi nähdään, ettei eteläosissa ole tarvetta yhtä tarkeille luontoselvityksille. Tästä huolimatta kunta on kuitenkin teettänyt v. 2020 selvityksen koko alueen METSO-soveliaista metsäkohteista. Selvityksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kuvissa 14 ja 15. Mahdolliset metsien suojelua koskevat rajaukset tuodaan päätöksentekoon kaavaprosessista riippumatta talven aikana. Samoin kunta on hakenut valtionhallinnon avustusta virkistysalueen kunnostustoimenpiteisiin.

Kaavahanketta jatketaan normaalisti julkisen päätöksentekoprosessin asettamien tavoitteiden mukaisesti, koska esille ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden vuoksi kunnallisen päätöksenteon aloittama kaavaprosessi tulisi keskeyttää tai tavoitteita merkittävästi muuttaa. Kaavoituksella pyritään yhteensovittamaan eri toimintoja ja intressejä parhaalla mahdollisella tavalla. Juuri näin on tehty Välskärinmaan tilankin ranta-asemakaavoituksessa. Noin 800 metrin ranta-alueen osoittaminen kaavassa rakentamisalueeksi ei poista tai heikennä merkittävästi alueen virkistyskäyttöarvoja varsinkaan yleiskaavallisella tai seudullisella tasolla. Alueen virkistyskäytössä olevat kohteet ja kulkuyhteydet on turvattu kaavallisesti, eikä kaava estä muun alueen kehittämistä virkistyskäytön tai luonnon monimuotoisuuden kannalta. Aluekokonaisuudesta varautuu kaavalla rakentamiseen vain noin 5 %.

10. Mieli-pide (12.6.2020)	
<p>Alue on osoitettu maakuntakaavassa virkistysalueena V. Suunnittelumääräys on V-alueen osalta seuraava: Kaavaluonnoksessa esitetyn lisäksi on tuotava esille, että maakuntakaavan uudistuksen V -alueen määräyksen kuvauksessa todetaan: <i>"Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituksia tai lomarakennuspaikkoja"</i>.</p> <p>Mallinkaistenjärven alueella on yleiskaavan mitoitustarkastelun mukaisesti rantaviivaa noin 19,4 km ja vapaata rantaviivaa noin 8,7 km. Tästä vapaasta rantaviivasta noin 8 km on ranta-asemakaavan suunnittelualueella. Huomioiden kaavaluonnoksessa tehdyn esityksen 16 uudesta rakennuspaikasta ja vapaan rantaviivan vähenemisestä suunnittelualueella noin 1 km verran, tulee vapaan rantaviivan määrä vähenevän sekä maakuntakaavassa V-alueena osoitetulla virkistysalueella että koko järven alueella merkittävästi. Vaikka Mallinkaistenjärven rantaviivan pituuden perustana olisi Ympäristöhallinnon Avoin tieto-palvelun mukainen 22,6 km, on 1 km vähennys merkittävä. Tämä vähennys vaikuttaa siten myös merkittävästi alueen maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeiden virkistysarvojen säilymiseen, huolimatta suunnitelmasta sijoittaa kaikki uudisrakentaminen vain suunnittelualueen pohjoisosaan. 16 uuden rakennuspaikan osoittaminen maakuntakaavassa virkistysalueena osoitetulla alueelle on merkittävä muutos ja lähtökohtaisesti ristiriidassa suhteessa maakuntakaavoituksen ohjausvaikutukseen (MRL 32 §). Pelkän selvitysalueen (se-merkintä) osoittaminen maakuntakaavassa nyt suunnitteilla olevalle ranta-asemakaava-alueelle ei tarkoita sitä, että maakuntakaavan päämaankäyttötarkoituksen mukaisia tavoitteita voisi kyseenalaistaa ranta-asemakaavaratkaisun kautta.</p> <p>Suunnittelualue on osoitettu Janakkalan maankäytön rakennemallissa 2030+ virkistysalueena. Vaikka rakennemalli ei ole MRL:n mukainen oikeusvaikutteinen kaava ja sen suunnittelun taso on strateginen, on kyseessä kunnassa tehty tahdonilmaus alueen osoittamisesta virkistyskäyttöön.</p> <p>MRL 42 §:n mukaisesti yleiskaava on ohjeena laadittaessa asemakaavaa tai ranta-asemakaavaa. Rantayleiskaavaa ei voida tässä kohtaa katsoa MRL 42 §:n 4. mom. mukaisesti vanhentuneeksi, koska alueen virkistysarvot on huomioitu myös voimassa olevassa ja laadittavana olevassa maakuntakaavassa sekä Janakkalan maankäytön rakennemallissa 2030+. Myöskin se, että kunta katsoo virkistysalueen merkityksen vähentyneen oman metsätaloustoimintansa seurauksena, on perusteena hyvin kyseenalainen ja jopa tuottamukellinen. MRL 54 §:n mukaisesti asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon, siten kun näistä kaavoista on MRL:ssä säädetty. Ranta-asemakaavan ratkaisujen tulisi siten edellisten pykälien mukaisesti noudattaa voimassa olevassa rantayleiskaavassa esitettyjä ratkaisuja. Rantayleiskaavassa on osoitettu rakennuspaikkoina ne alueet, joille rakentamista voidaan ohjata ja rakennusluvut myöntää tämän yleiskaavan perusteella. Pelkästään se, että rantarakennusoikeuden määrää on tarkasteltu rantayleiskaavan mitoituksen osana, ei ole riittävä perustelu osoittaa ranta-asemakaavoituksella rantarakennuspaikkoja yleiskaavassa VR-alueena osoitetulle alueelle. Asiaa koskevan, laajan oikeuskäytännön mukaisesti rantayleiskaavan mitoitus ei ole itsessään oikeusvaikutteinen, vaan ranta-asemakaavoituksessa tulee huomioida yleiskaavassa alueella osoitettu maankäyttötarkoituksen eli tässä kohtaa retkeily- ja ulkoilualue (VR). Ranta-asemakaavalla ei voida siten osoittaa suunnitellun mukaisesti uutta rakentamista VR-alueelle vaan ajatus on MRL:n vastainen.</p> <p>Vaikka kunta tuo lähtökohtaisesti oikein esille sen tosiasian, että myös kunnalla on muiden maanomistajien tapaan yhtäläinen oikeus mitoitustarkastelun mukaisen rakennusoikeuden osoittamiseen, on kunnalla myös velvollisuuksia ja vastuita esim. ympäristön vaalimisessa, virkistyspalveluiden</p>	<p>Kaavaselostuksessa on esitetty maakuntakaavasta löytyvät selostukset (s. 19).</p> <p>Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavoituksella huomioidaan ja toteutetaan elinvoimaisen luonto- ja kulttuuriympäristön sekä luonnonvarojen säilymistä valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta. Alueen nykyinen virkistyskäyttö ja virkistyskohteet turvataan ranta-asemakaavassa sekä mahdollistetaan myös alueen virkistyspalveluiden kehittäminen. Ranta-asemakaavan mahdollistama rakentaminen sijoitetaan keskitetysti alueen pohjoisosiin. Ranta-asemakaavan mahdollistamien muutosten jälkeen yhtenäistä rakentamatonta rantaviivaa jää yleiseen käyttöön edelleen noin 6 km ja Karkuniemeen 0,5 km.</p> <p>Ranta-asemakaavoituksessa on turvattu maakuntakaavan mukainen alueen virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettu maakuntakaavakartalle merkittävien ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitetty huomioita ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Suunnittelualueen pohjoisosa on osoitettu maakuntakaavassa se -merkinnällä selvitysalueeksi. Alueella on selvittävää, millaisin edellytyksin virkistyskäyttömahdollisuudet, ulkoilureittien toteutuminen sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan. Nämä asiakohdat on selvitetty kaavaselostuksen kohdassa 3.1.3. Ranta-asemakaavoituksen tarkoituksena on myös selvittää laajan virkistysaluevarausmerkinnän laajuutta. Suunnittelualue on suurelta osin tavanomaista metsätalouskäytössä olevaa aluetta, jonka yleinen käyttö perustuu jokamiehenoikeuteen, joten virkistysalueena käytettävän ja hoidettavan alueen rajausta on syytä täsmentää. Ranta-asemakaavoituksessa huomioidaan alueen toimivat virkistysrakteet ja -reitit sekä säilytetään niiden toimintaedellytykset myös jatkossa. Kaavoituksessa on myös huomioitu virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyys sekä kaava-alueella, kunnan alueella ja jopa seudullisesti.</p> <p>Suunnittelualue on osoitettu niin maankäytön rakennemallissa kuin rantayleiskaavassa virkistysalueeksi. Rantayleiskaava on ohjeena muutettaessa tai laadittaessa ranta-asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muuten toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Rakennemallin ja rantayleiskaavan mukainen laaja virkistysaluemerkintä voidaan nähdä melko kyseenalaisena, koska alueen käyttötarkoitus on suurelta osin jotakin muuta ja kaava voidaan nähdä osittain jo vanhentuneenakin. Alueelle on mm. perustettu luonnonsuojelualueita rantayleiskaavan voimaan tulon jälkeen ja tehty metsänhakkuita kunnan metsäsuunnitelman mukaisesti. Itäinen rantayleiskaava on osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä. Rantayleiskaavassa on havaittu olevan virheitä ja puutteita. Tämä on tiedossa ja virheet kootaan kunnan maankäytön yksikössä, joka päättää kaavoituksen aikataulutamisesta. Rantayleiskaavan päivittäminen on järkevää tehdä yhtenä kokonaisuutena, ei vain yhtä kaavahanketta varten.</p> <p>Alueen nykyinen virkistyskäyttö ja sitä palvelevat rakennukset ja rakenteet keskittyvät Mallinkaistenjärven rannan lähistölle; Karkuniemeen, Kahilahteen, Valskerinlahden molemmin puolin ja Sapon ympäristöön. Loppuosa alueesta on lähinnä tavanomaisessa metsätalouskäytössä. Ranta-asemakaavassa tutkitaan virkistys- ja retkeily-aluemerkinnän laajuutta nykyiseen alueen toteutuneeseen maankäyttöön nähden, huomioidaan alueen nykyinen virkistyskäyttö turvaamalla alueen nykyisin käytettävissä olevat virkistysaluerakteet ja reitit sekä mahdollistetaan niiden kehittäminen.</p> <p>Rantayleiskaavan muutos ei palvelisi tarkoitustaan tässä suunnittelukohteessa, koska yleiskaavatasolla ei päästä</p>

<p>järjestämisessä sekä myös jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistuksen edistämiseksi. Kuten kaavaluonnoksen selostuksessa tuodaan esille, on Mallinkaistenjärvi jo nykyisellään hyvin tehokkaasti rakennettu. Ja vaikka rakentaminen perustuisi vanhoihin rantakaavoihin, vanhan rakennuslain aikana myönnettyihin rakennuslupiin tai jopa luvattomiin mutta rantayleiskaavoituksen tai rantakaavoituksen myötä laillistettuihin rakennuksiin ja rakennuspaikkoihin, on kuitenkin huomioitava, että aiemmin vallinneen lainsäädännön perusteella rakennetut rakennuspaikat eivät voi olla tasa-puolisuuden nimissäkään peruste järven kantokykyä suuremmalla rakennusoikeuden määrälle nykyhetkessä. Myös tämä tulkinta perustuu vallitsevaan oikeuskäytäntöön. Mallinkaisten ranta-asemakaavan luonnos on lähtökohdiltaan ja tavoitteiltaan ristiriidassa usean MRL:n merkittävän pykälän kanssa ja siten MRL:n vastainen. Kunnalla on maanomistajana oikeuksia, mutta myös vastuita ja velvollisuuksia.</p>	<p>riittävään tarkkuuteen eri toimintojen sijoittamisessa alueelle. Myöskin alueen luontoarvot edellyttävät rakennuspaikkojen ja rakentamisalueiden sijoittamisen tarkkuutta kohteessa. Kaavahierarkiasta voidaan poiketa, mikäli huomioidaan ylempien kaavatasojen päämaankäyttötavoitteiden toteutuminen myös asemakaavatasolla. Ranta-asemakaavalla pystytään huomioimaan alueen virkistys- ja luonnonarvot paremmin kuin rantayleiskaavan muutoksella ja siksi kaavamuodoksi on valittu asemakaavataso. Ranta-asemakaavassa on keskitytty tuomaan esiin yleiskaavallisen tason selvitykset sekä vaikutusten arviointi, aivan kuten Hämeen liittokin lausunnoissaan edellyttää. Kaavahankkeessa on laadittu alueen mitoitustarkastelut rantayleiskaavan mitoituskäytöksiin perustuen sekä laajempi, jopa seudullisen tason tarkastelu alueen merkityksestä virkistykseksi ja maakunnallisille ekologisille yhteyksille. Katsotaan, että ranta-asemakaavan laatiminen ei aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan päivittämiselle tai maakuntakaavan taikka valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiselle.</p>
<p>11. Mieli-pide (1.6.2020)</p>	
<p>Mielipiteessä kommentoidaan kaavaselostuksen kohtaa "Suunnittelun sijainti", jonka mukaan alueelta on matkaa Turenkiin n. 16 km. Mielipiteen mukaan tosiasiallisesti Turenkin keskustasta Mallinkaisen, Löyttymäen ja Saureenintien kautta suunniteltu kulkuyhteys alueelle on n. 25 km. - Viitataan OAS:aan, jonka mukaan runsaan 140 ha:n alue on tullut kunnan omistukseen vapaaehtoisella kaupalla vuonna 1969, ilman erityisiä ehtoja kaupalle. Mielipiteen mukaan kuitenkin yleistä tietoa on, että ns. markka-kaupalla kunnan omistukseen siirtynyt maa-alue sovittiin säilytettävän rakentamattomana, kuntalaisten virkistysalueena. Myös suullinen sopimus on pitävä, joskin tässä tapauksessa vaikea todentaa.</p> <p>- Kommentoidaan ranta-asemakaavoituksen tavoitteita. Muistutetaan, että kunnan omistuksessa on ollut järven alueella maaomistuksia, etenkin Hirvisalon saarella, jossa tällä hetkellä on n. 90 loma-asuntoa. Kunta on palstoittanut ja myynyt alueet lomatonteiksi jo aiemmin, joka osaltaan on ollut luomassa järven nykyistä rakennustiheyttä, lähes 10 rakennuspaikkaa/rv-km. Voidaan katsoa, että kunta Mallinkaistenjärven alueella on jo käyttänyt rakennusoikeuttaan riittävästi verrattuna valtakunnan yleiseen ja Janakkalan kunnassa tavoitteena olevaan ja laajalti toteutuneeseen n. 5 rp/rv-km rakennustiheyteen. 10 rp/rv-km ei toteudu järven rannoilla suinkaan tasamittaisesti vaan rakentuneilla alueilla se on monin paikoin 20-30 rp/rv-km. Näin ollen on oikein, että tiheän asutuksen vastapainoksi on jätetty suuri yhtenäisen alue rakentamisen ulkopuolelle. Kaavoittamalla Mallinkaistenjärven rannoille lisäasutusta tulee kunta kohtelevaan asukkaitaan perustuslainvastaisesti, epätasa-arvoisesti, alentamalla alueella loma-asunnon jo omistavien asuinviihtyvyyttä ja omistuksen arvoa, lisäämällä lomarakennusten määrää kunnan ennestäänkin tiheimmin asutuilla ranta-alueilla.</p> <p>- Ranta-asemakaavaa varten on selvitetty alueen luontoarvoja ja huomioitu sekä liito-orava, että lepakkolajit, joiden elinolosuhteet pyritään kaavassa tosin puutteellisesti turvaamaan. Valtakunnallisia suosituksia voisi tulkita myös niin, että lepakkoesiintymien I, II, III alueiden paikalle ei tulisi ehkä rakentaa mitään, eikä niille myöskään tulisi perustaa loma-asuntojen piha-alueita. Alueella pesivät myös monet vesilinnut, pikkulinnuista puhumattakaan ja varmasti asemat niistä joutuvat jättämään vakituisesti pesimäalueensa.</p> <p>- Mökkiläisten virkistyskäyttömahdollisuudet huononevat merkittävästi ja samoin kaikkien mahdollisuus alueen käyttöön. Rakentamisen asemointi 5m normaalia kauemmaksi rantaviivasta ei tule perspektiivin mittakaavasta johtuen suojaamaan maisemaa ja tuskin se riittää turvaamaan suojelettavien lajien liikkumisreitit. Kuinka valvotaan lopputar-</p>	<p>Suunnittelun sijainnissa on tarkoitettu suoraa etäisyyttä Turenkiin, joka on n. 14 km. Kaavaselostusta täsmennetään sen osalta.</p> <p>Välskärinmaan tilan kauppakirjassa tai kaupassa ei ole esitetty ehtoja tilan myöhemmästä käytöstä. Kunnanvaltuusto päätti tilan ostamisesta kokouksessaan 10.4.1969. Kokouksen pöytäkirjassa (77 §) ei myöskään ole esitetty syytä alueen ostamiselle tai alueen tulevaa käyttötarkoitusta. Pöytäkirjassa todetaan ostettavan tila kauppakirjasta ilmenevillä ehdoilla, eikä kauppakirjassa ole esitetty ehtoja alueen myöhemmälle käytölle. Kunnan nykyisillä viranhaltijoilla ei myöskään ole tiedossa asiasta tehdyn muita kirjallisia tai suullisia sopimuksia tai muita sitoumuksia.</p> <p>Kaavan mitoituserusteena käytetty luku on linjassa muun Mallinkaistenjärven ranta-alueen ja maanomistajien tasa-puolisen kohtelun perusteella. Kaavahankkeessa on laadittu perusteelliset mitoitustarkastelut, jotka löytyvät kaavaselostuksesta luvusta 4. Mitoitus lasketaan emättilakohtaisesti, jolloin ratkaisevaa rantarakennusoikeuden määräytymisen suhteen ei ole tilan omistaja, vaan emättilan rantarakennusoikeuden määrä. Mielipiteessä viitattu Hirvisalon saari on kuulunut eri emättilaan, joten sillä ei ole vaikutusta Välskärinmaa -tilan rantarakennusoikeuteen. Myöskään sillä ei ole merkitystä, mitä kunta on aiemmin muilla omistamillaan alueilla tehnyt, koska muut alueet kuuluvat rantasuunnittelussa eri emättilaan. Rakennustiheyttä käsitellään järvi-kohtaisesti, ei rakentuneiden alueiden tiheyden mukaan, joka on yleisesti järven keskiarvoa korkeampi rakentamattomien osuuksien laskiessa tiheyttä. Suunnitellut tontit ovat melko suurikokoisia ja suurempia kuin Mallinkaistenjärvellä keskimäärin. Alueen kaavoituksen ei arvioida merkittävästi alentavan alueen olemassa olevan lomarakennuskannan asuinviihtyvyyttä tai omistuksen arvoa. Vastarantojen nykyinen loma-asutus sijaitsee lähimmillään n. 220 metrin päässä kaavassa osoitetuista rakennuspaikoista, eivätkä ne aukea silloinkaan vastakkain. Kaavalla ei heikennetä oleellisesti ihmisten oikeutta tai mahdollisuuksia alueen käyttöön ja virkistykseen.</p> <p>Kaavoitusta varten on selvitetty erityisen tarkasti rakentamisalueiksi osoitettujen alueiden luonnon arvot, jotka on turvattu kaavallisesti. Rakentamisalueille on osoitettu selvitysten mukaiset luonnon monimuotoisuuden kannalta erityiset alueet sekä luonnonmukaisina ja puustoisina säilytettävät alueen osat, joille ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Kaavaluonnosta on muutettu siten, että liito-oravan esiintymisalueet sijoittuvat enää hyvin pieneltä osin kaavan korttelialueiden reunaan. Suojelettavat puut eivät sijaitse korttelialueilla. Yksi tonteista ei ole näin ollen enää omaran-</p>

<p>kastuksen jälkeen, että tontit säilyvät luonnonmukaisina.</p> <p>- Kaavaprosessi tulisi kokonaisuudessaan hylätä ja perustaa nykyisessä kaavassa virkistysalueeksi osoitetulle, mutta todellisuudessa metsätalouskäytössä olevalle Välskärin-maa-tilalle METSO-ohjelman avulla tai kunnan omin toimin luonnonsuojelualue tai vähintäänkin virkistysalueeksi.</p> <p>- Kaavaluonnoksessa todetaan suunnittelualueen olevan soveltuva METSO-ohjelmaan, samoin kuin myös muun virkistysalueen</p> <p>- Kaavaluonnos muuttaa oleellisesti Janakkalan kunnan rantayleiskaavassa ja Maakuntakaavassa yleiseksi virkistysalueeksi kaavoitetun alueen kokoa ja käyttötarkoitusta niin, että kunnan asukkaana mahdollisuus käyttää aluetta supistuu lopullisesti ja merkittävästi.</p>	<p>tainen, vaan kyseinen liito-oravareviirin sisältävä metsän osa jää kunnan omistukseen. Lisäksi kortteleiden ranta-alueiden luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävää alueen osaa ei saa pitää valaistuna, jotta lepakot eivät häiriintyisi. Kaavaan on myös lisätty määräys maisematyö-luvan tarpeesta puiden kaadon yhteydessä. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan rakennusvalvonta. Noin 800 metrin ranta-alueen osoittaminen kaavassa rakentamisalueeksi ei poista tai heikennä merkittävästi alueen virkistyskäyttöarvoja varsinkaan yleiskaavallisella tai seudullisella tasolla. Alueen virkistyskäytössä olevat kohteet ja kulkuyhteydet on turvattu kaavallisesti, eikä kaava estä muun alueen kehittämistä virkistyskäytön tai luonnon monimuotoisuuden kannalta. Aluekokonaisuudesta varautuu kaavalla rakentamiseen vain noin 5 %. Mahdolliset metsien suojelua koskevat rajaukset tuodaan päätöksentekoon kaavaprosessista riippumatta talven aikana.</p>
<p>12. Mielipide (17.6.2020)</p>	
<p>Eriävä kannanotto Janakkalan kunnan aikeeseen kaavoittaa Mallinkaistenjärven itäinen virkistysalueena toimiva ranta mökkitonteiksi.</p> <p>Olemme huolestuneena seuranneet esitystä kaavoittaa Mallinkaistenjärven itäinen ranta mökkitonteiksi. Tällaisia rakentamattomia rantakohteita on Janakkalan kunnalla jo nykyisin liian vähän. Mielestämme pitkän aikavälin arvot on nyt unohdettu ja ehdotuksessa keskitytään lyhyellä tähtäimellä mahdollisesti Janakkalan kunnalle tulevaan kassavirtaan. Tämän kassavirran potentiaalisesta summasta emme ole nähneet järkevää, kaikki todelliset kulut huomioon ottavaa arviota. Itse arvioisin summam jäävän suhteellisen pieneksi, kun mukaan otetaan infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuvat yms. kulut. Oikeasti tulevaa kassavirta potentiaalia pitäisi lähestyä pitkällä aikajänteellä. Tällöin arvioihin pitäisi ottaa mukaan esimerkiksi, mahdollinen tulovirta Metso-ohjelmaan osallistumisesta, retkeilijöiden tuomat rahavirat paikallisille yrittäjille, sekä Janakkalan kunnan maine luontopaikkakuntana. Tällä maineella voitaisiin paremmin houkutelua luontoa arvostavia vakituksia asukkaita ja veronmaksajia esimerkiksi pääkaupunkiseudulta nykyisiin kunnan alueella oleviin asutustaajamiin ja niiden läheisyyteen.</p> <p>Mielestämme koko kaavoitusprosessi lähti jo liikkeelle hätäisesti, yksittäisestä esityksestä, ilman tarvittavaa valmistelua. Alueella on myös kunnan toimesta suoritettu hätäisiä hakkuuta aivan rannan tuntumassa, kaavan valmisteluajana ja ennen luontoselvitysten valmistumista. Eikö luontoselvitysten ja kaavan valmistumista olisi voinut odottaa? Mielestämme nämä hakkuut ovat luontonäkölmat huomioiden vähintäänkin kyseenalaisia. Kaikki tämä on tapahtunut koskien aluetta, jonka luonto- ja virkistys arvo on mm. jo aiemmin kirjattu maakuntakaavaan ja jota alueella tehdyt luontoselvitykset yksiselitteisesti tukevat. Luontoselvitysten perusteella alueelta on mm. löydetty liito-oravan pesäpuita ja siirtymäreittejä, sekä lepakoille tärkeitä elinalueita. Pääkaupunkiseudulla vastaaventyppisten löydösten perusteella on jopa miljardiluokan Raidejokeri-projektin suunnitelmia menossa uusiksi. Toistaiseksi Mallinkaistenjärven veden laatu on pysynyt erittäin hyvänä, joka on yksi merkittävä tekijä alueen virkistyskäyttöä ajatellen. Uusien mökkien ja hakkuiden lisäämä kuormitus ja sen seurauksena mahdollisesti mukana tulevat levä ym. ongelmat eivät virkistyskäyttöä edistä. Kysymmekin haluaako Janakkalan kunta ottaa muuttaman myytävän mökkitontin vuoksi luontoon välinpitämättömästi suhtautuvan kunnan maineen harteilleen? Tämä vieläpä tilanteessa, jossa korona-kriisin myötä lähi- ja luontomatkailu, luonnossa virkistäytyminen sekä retkeily nosta- vat vahvasti arvoaan kuntalaisten ja lähialueiden asukkaiden keskuudessa. Myös pitkän aikavälin trendi luontoarvojen arvostuksen suhteen on ilman muuta nouseva ja tuskin Janakkalallakaan liian paljon yleiseen virkistyskäyttöön</p>	<p>Ranta-asetmakaavoitusta varten on laadittu laajempi, seudullinen, virkistysalue tarkastelu. Tarkastelulla varmistetaan virkistysalueiden riittävyys lähialueilla sekä laajemmin seudullisesti. Ranta-asetmakaavasta huolimatta suuri osa kaava-alueen rannoista jää rakentamisen ulkopuolelle ja siten yleiseen virkistyskäyttöön. Virkistysaluetta kehittämällä on mahdollista luoda nykyistä monipuolisemmin virkistystä palveleva aluekokonaisuus.</p> <p>Ranta-asetmakaavoitusprosessin aikana hankkeen kokonaistaloudellista kannattavuutta on arvioitu, ja se on havaittu järkeväksi toteuttaa. Laskelmat ranta-asetmakaavan mukaisten loma-asuntotonttien myynnistä ja rakentamisesta saatavista tuotoista ovat suuntaa antavia, jonka vuoksi niitä ei ole julkaistu. Kaavahankkeen jatkaminen nähdään laskelmien valossa kannattavaksi. Mahdolliset metsien suojelua koskevat rajaukset ja METSO-kohteiden mahdolliset tuotokset kunnalle tuodaan päätöksentekoon kaavaprosessista riippumatta talven aikana. Samoin kunta on hakenut valtionhallinnon avustusta virkistysalueen kunnostustoimenpiteisiin. Toimenpiteet eivät ole ristiriidassa keskenään vaan yhteensovitettavissa laajalla alueella.</p> <p>Alueen suunnitteluun johtanut päätöksentekoprosessia on avattu kaavaselvityksen kohdassa 5.1. Kunnanhallitus antoi Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksien selvittämisen kaavoitus ja maankäyttö - tulosalueen tehtäväksi kevään 2015 aikana (Kh 15.12.2014 § 251). Tekninen lautakunta käsittelee Mallinkaistenjärven alueen kehitysmahdollisuuksia kokouksessaan 19.5.2015 (§ 126). Kunnan omistamat Mallinkaistenjärven rannat on esitetty tulevana ranta-asetmakaavoituskohteena kunnan kaavoituskatsauksessa 2017–2018, joka käsiteltiin teknisessä lautakunnassa 22.9.2017 (§ 102) ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 2.10.2017 (§ 277). Tekninen lautakunta teki kaavoituspäätöksen kokouksessaan 11.9.2018 § 148 sekä hyväksyi kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville laitetavaksi. Alueen suunnittelu on käynnistynyt monimuotoisten vaiheiden jälkeen, mutta on ollut kuitenkin kaikilta osin hallinnollisesti ja MRL:n mukaisena kaavaprosessina oikein toteutettu.</p> <p>Kunnan alueella suorittamat metsien hakkuut perustuvat hyväksytyyn metsäsuunnitelmaan.</p> <p>Uusi rantarakentaminen nykyaikaisine teknisine ratkaisui- neen ei ole niinkään Mallinkaistenjärveä kuormittava tekijä kuin mahdollisesti monet vanhat kiinteistöt, joiden jätevesien käsittely ei ole asianmukaista. Kaavassa osoitettujen loma-asuntotonttien rakennusalat sijoittuvat normaalia rantarakentamisetäisyyttä kauemmas, tonttien takamaas- toon. Kaavamääräysten mukaiset tonttien luonnonmukai- sena säilytettävät alueen osat sekä rakennusten ja rannan välinen suojapuusto vaikuttavat tontin vesitalouteen tarjoa-</p>

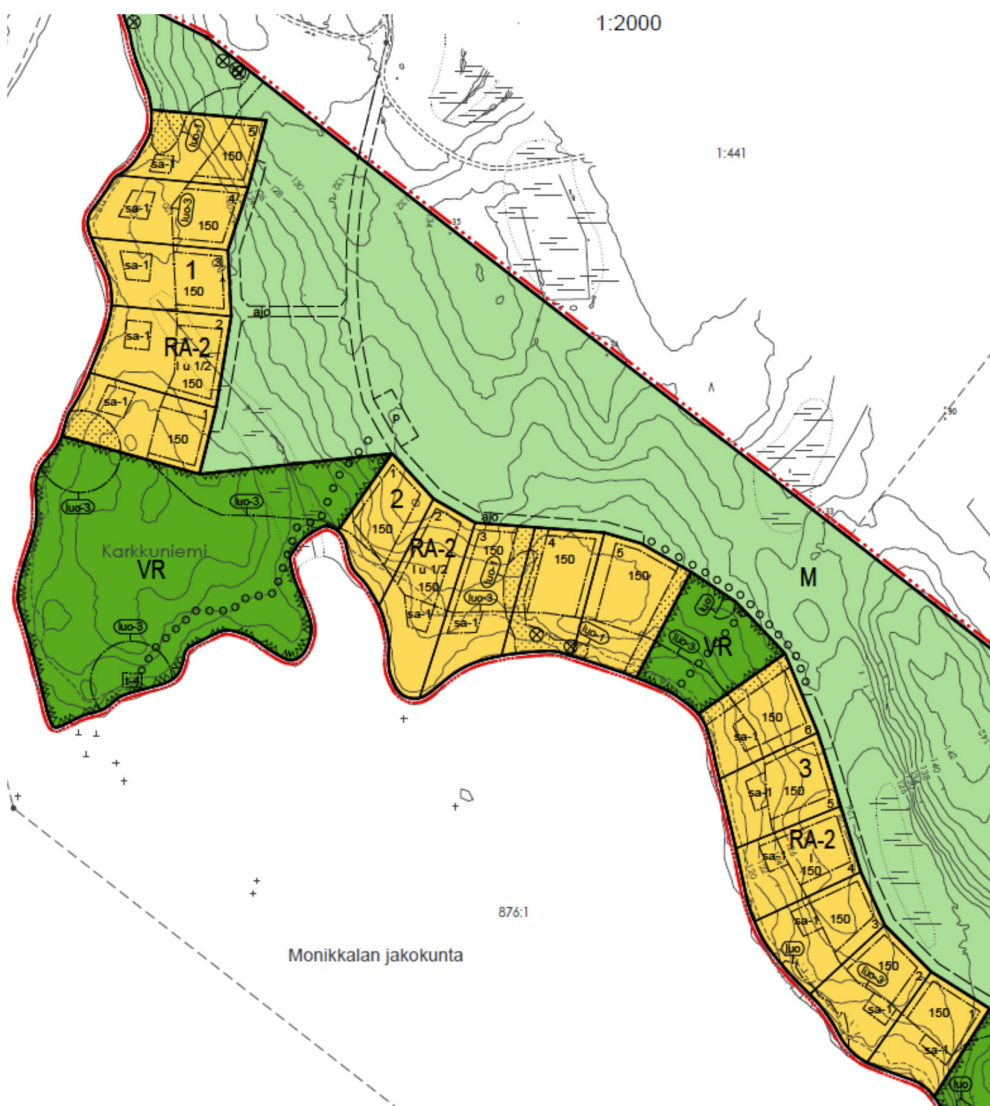
soveltuvia arvokkaita luontokohteita. Kun tontit on myyty, ei ole päätös ole enää peruttavissa ja yleiset luonto-, sekä virkistysarvot on monelta osin menetetty. Suurempi rakentamaton luontoalue ja kokonaisuus on se mitä ihmiset hakevat, tätä tarkoitusta ei muutama laavu mökkitonttien välissä palvele. Nykypäivänä kunnan huono imago leviää mm. sosiaalisen median kautta kulovalkean tavoin.

Vastustamme Mallinkaistenjärven itärannan kaavoitusta mökkitonteiksi ja tuemme valtuustossa esitettyä aloitetta alueen suojelemiseksi ja sitä kautta virkistys- ja luontoarvojen säilyttämistä. Pitkällä aikajänteellä kunta saa taloudellista hyötyä luontoa arvostavan kunnan maineesta. Tämä on vielä kovaa valuuttaa Suomen väestöllisessä keskipisteessä sijaitsevalle maalaiskunnalle, houkuttellen ruuhka-Suomen retkeilijöitä käyttämään kunnan palveluja, sekä luontoa arvostavia uusia veroja maksavia asukkaita muuttamaan kuntaan. Uskomme, että vuosien saatossa näiden esille nostettujen seikkojen taloudellinen arvo on paljon suurempi kuin esitetystä mökkitonttimyynnistä koituva hetkellinen kassavirta. Luontoarvot tulevat olemaan merkittävässä roolissa eteläsuomalaisen keskivertokunnan tulevaisuuden menestyksessä.

malla imeytyspintaa ja vähentämällä järveen valuvan kiintoaineksen ja ravinteiden määrää. Kaavan mukaisella lisärakentamisella ei ole merkittävää haitallista vaikutusta järven tilaan.

Ranta-asemakaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia tavoitteita liittyen loma-asutukseen, virkistyskäyttöön, luonnonarvoihin ja esimerkiksi metsätalouteen. Keskitämällä rakentaminen alueen pohjoisosiin huomioimalla alueella olevat valmiit retkeilyä palvelevat rakenteet, jää eteläosiin mahdollisimman paljon yhtenäistä, rakentamisesta vapaata rantaviivaa yleiseen virkistyskäyttöön. Kaavaluonnoksessa myös luonnonarvot rakentamisalueilta ja niiden lähistöltä on selvitetty sekä turvattu kaavamerkinnoin ja –määräyksin. Eteläosissa on turvattu alueen tiedossa olevat luontoarvot. Ranta-asemakaavoitus ei estä alueen virkistyskäyttöä, pilaa järveä tai heikennä kunnan mainetta. Alueelle jää edelleen hieno virkistysalue ranta-asemakaavan jälkeinkin, eikä kaavahankkeen arvioida vaikuttavan kunnan maineeseen. Janakkalassa on kaavahankkeen jälkeinkin edelleen runsaasti luontokohteita, ja kunta tunnettaneen luonnonläheisenä kuntana myös jatkossa.

Aluekokonaisuudesta varautuu kaavalla rakentamiseen vain n. 5 %. Mahdolliset metsien suojelua koskevat rajaukset tuodaan päätöksentekoon kaavaprosessista riippumatta talven aikana. Samoin kunta on hakenut valtionhallinnon avustusta virkistysalueen kunnostustoimenpiteisiin.

Kuva 46. Ote nähtävänä olleesta kaavaluonnoksesta rakentamisalueiden osalta.

Kaavakarttaluonnokseen (Kuva 46) tehtiin seuraavia muutoksia kaavasta saadun palautteen johdosta:

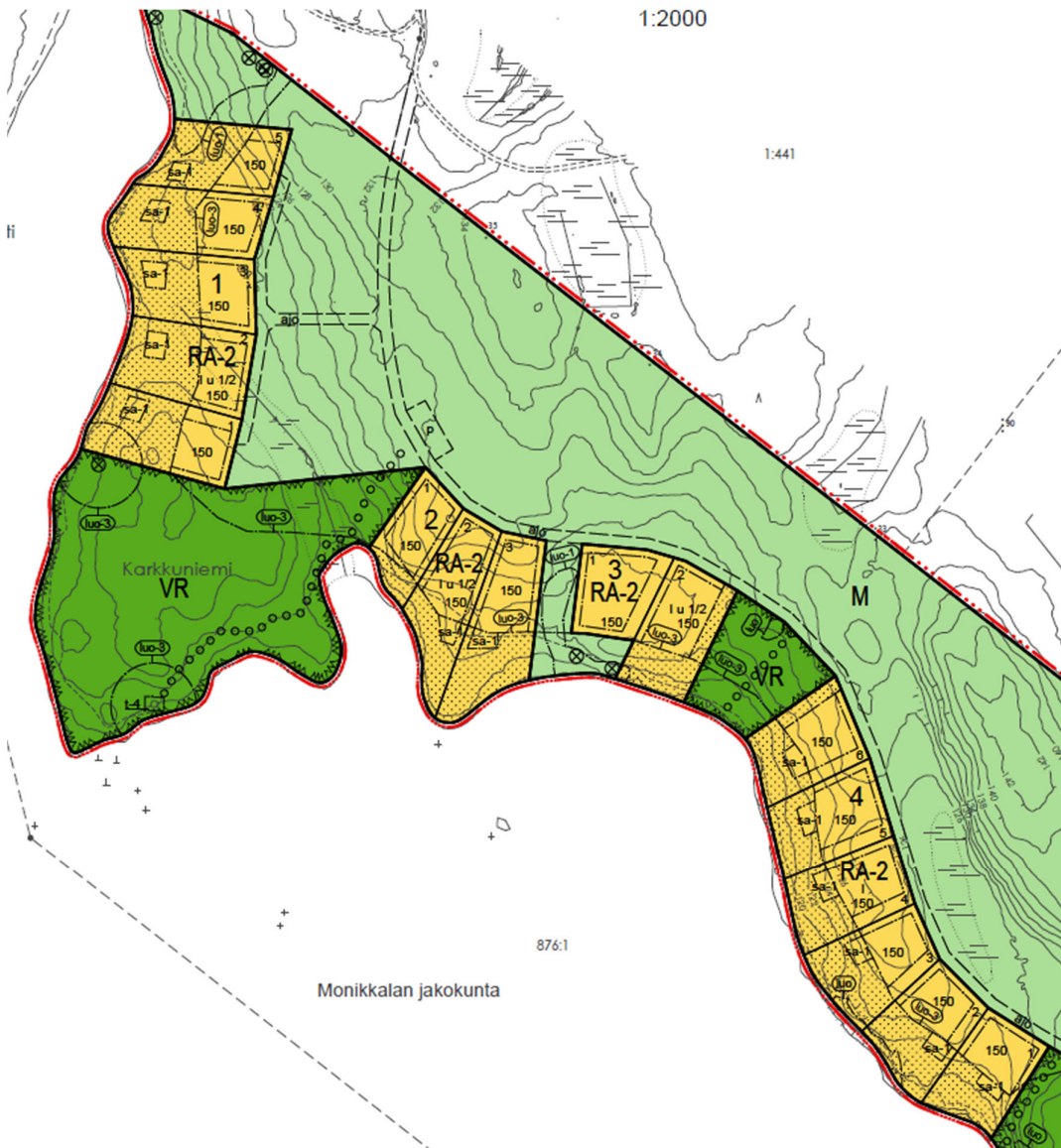
- Kortteli 2 jaettiin kahtia keskellä sijaitsevan liito-oravien reviirin vuoksi. Yksi tonteista ei ole tämän johdosta enää omarantainen.
- Kortteli 1 rajattiin kapeammaksi pohjoisosastaan liito-oravien reviirin vuoksi.
- Korttelialueiden ranta-alueet osoitettiin saunojen rakennusaloja lukuun ottamatta luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettävän alueen osan merkinnällä. Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna. Rantapuusto toimii liito-oravien ja lepakoiden siirtymäreitinä.
- Kaavamääräyksiin lisättiin seuraavaa: Tontit tulee rajata tarvittaessa kasvillisuuden avulla. Maisemaa muuttavaa puiden kaatoa ei saa suorittaa tonteilla ilman lupaa (maisematyöluupa).

5.2.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

Kaavaehdotusaineistot pidettiin nähtävänä MRL 65 § / MRA 27 §:ien tarkoituksessa 17.12.2020–29.1.2021 kunnantalon ilmoitustaululla ja kunnan internetsivuilla. Nähtävänä olosta tiedotettiin lehtikuulutuksella Janakalan Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internetsivuilla. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus jättää kaavamuutoksesta kirjallinen muistutuksensa.

Lausuntonsa antoivat Hämeen liitto, Hämeen ELY-keskus, Hämeenlinnan kaupunginmuseo ja Kanta-Hämeen pelastuslaitos. Ehdotuksesta saatiin 5 kirjallista muistutusta.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella ja Hämeenlinnan kaupunginmuseolla ei ollut huomautettavaa kaavaehdotukseen. Kaikki lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat kaavaselostuksen liitteenä 5.

Kuva 47. Ote nähtävänä olleesta ensimmäisestä kaavaehdotuksesta rakentamisalueiden osalta.

Kaavaselistusta täydennettiin saadun palautteen johdosta. Kaavaan tehtiin saatujen lausuntojen ja muistutusten sekä viranomaisneuvotteluiden perusteella seuraavat muutokset:

- Korttelista 1 poistettiin 1 RA-tontti siten, että liito-oravan (sl-1) ja lepakon (sl-3) elinympäristöt jätetään kokonaan rakentamisalueiden ulkopuolelle.
- Korttelista 3 poistettiin 1 RA-tontti ja jätettiin toinen omarantainen, jotta pystytään turvaamaan liito-oravan elinympäristö paremmin.
- Liito-oravan elinympäristöjen ydinalueet osoitettiin MY-alueina (Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) ja sl-1 -viivamerkinnoin (Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö). Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49 §) nojalla suojeltuja. Ja kaavalla määrätään, että sl-1- alueiden puusto tulee säilyttää eikä sl-1- alueilla saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Lisäksi kaavalla turvataan kaavan luontoselvityksessä esitettyjen liito-oravalle soveltuvien kulkuyhteyksien säilyminen määrämällä VR-1- alueilla säilytettäväksi liito-oravan liikkumisen kannalta riittävä puusto sekä osoittamalla loma-asuntotonttien rantaan vyöhyke, jonka puusto tulee säilyttää.
- I-luokan lepakkoalueet osoitettiin kaavan retkeily- ja ulkoilualueille (VR-1) sl-3- viivamerkinnoin. Kaavalla määrätään, että EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. sl-3- alueen puusto tulee säilyttää. Lisäksi kaavalla määrätään kaavan luontoselvityksen suosituksiin perustuen, että retkeily- ja ulkoilualueilla (VR-1) sijaitsevien lepakoiden esiintymisalueiden (sl-3) ja siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Lisäksi VR-1- alueiden polku- ja tieurat määrätään säilytettäväksi varjoisina ja alueet tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).
- Kaava-alueen itä-kaakkoisosaan osoitettiin Saparosta lähtevän laskuojan varteen MY-alue.

5.2.5 Toinen ehdotusvaiheen nähtävillä olo ja kuuleminen

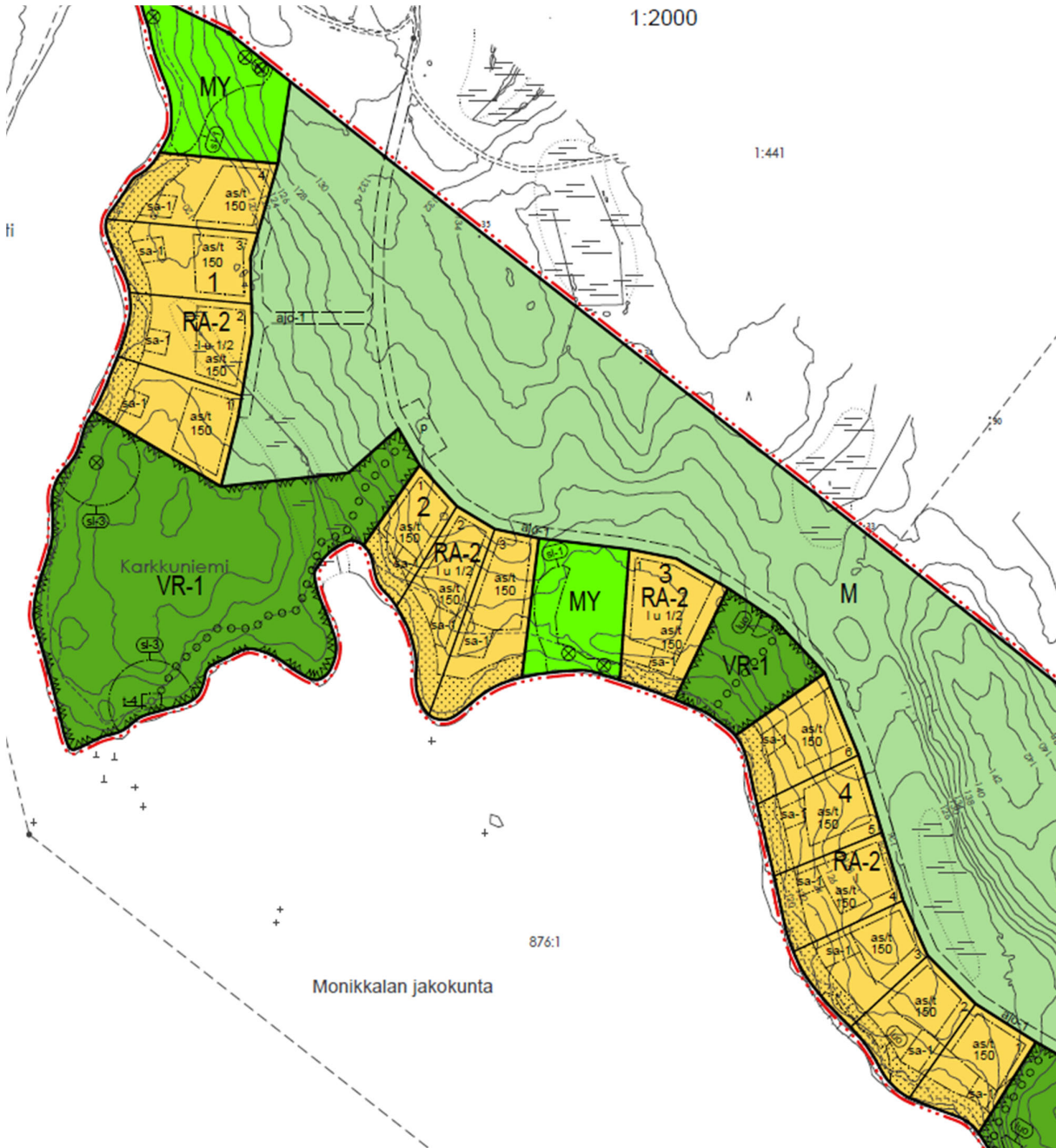
Kaavaan tehtiin niin runsaasti muutoksia, että kaavaehdotusaineistot laitettiin uudelleen nähtäville 2.6.-9.7.2022 kunnantalon ilmoitustaululle, kunnan internetsivuille sekä lisäksi Janakkalan pääkirjastolle. Nähtävänä olosta tiedotettiin lehtikuulutuksella Janakkalan Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internetsivulla. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus jättää kaavamutoksesta kirjallinen muistutuksensa.

Lausuntonsa antoivat Hämeen liitto, Hämeen ELY-keskus, Hämeenlinnan kaupunginmuseo, Kanta-Hämeen pelastuslaitos ja Janakkalan kunnan Lupajaosto.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella ja Hämeenlinnan kaupunginmuseolla ei ollut huomautettavaa kaavaehdotukseen. Lupajaoston lausunnon 28.6.2022 (§ 23) mukaan ”Janakkalan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että luontoselvitykset on pyritty ottamaan huomioon kaavaehdotuksen muokatuissa kaavamerkinnoissa. Selvityksissä määritettyjen kulkuyhteyksien ja saalistusalueiden puusto tulee kaavassa merkitä säilytettäväksi. Liito-oravien ydinalueiden välille tulee jättää puustoa siten, että viher- ja kulkuyhteys säilyy. Tontteilla oleva puusto pitää säästää myös tulevaisuudessa eikä alueelle tule myöntää puunkaatolupia kuin vaaralliseksi todetuille puille. Rakennettavilla alueilla puiden kaatoa tai maansiirtoja ei tule tehdä lintujen pesimäaikana.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että uusi rantarakentaminen ei merkittävästi lisää jätevesistä aiheutuvaa kuormitusta, kun jätevesien käsittely järjestetään ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Tonttien rakennusalat sijoittuvat tonttien takamaastoon. Jätevesistä vesistölle aiheutuvaa kuormitusta on pyritty minimoimaan myös kaavamääräyksissä määritetyillä tonttien luonnonmukaisena säilytettävillä osilla sekä rakennusten ja rannan välisellä suojapuustolla.”

Toisesta ehdotuksesta saatiin 6 kirjallista muistutusta; Mallinkaistenjärven suojeluyhdistykseltä, Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry:ltä ja Janakkalan Latu ry:ltä sekä kolmelta yksityiseltä henkilöltä. Kaikki lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat kaavaselistuksen liitteenä 6.

Kuva 48. Ote nähtävänä olleesta toisesta kaavaehdotuksesta rakentamisalueiden osalta.

Kaavaselostusta täydennettiin tehtyjen selvitysten ja saadun palautteen johdosta. Kaavaan tehtiin saadun palautteen ja selvitysten perusteella seuraavat muutokset:

- Lahokaviosammalkohteet on osoitettu kaavaan luo-5 –aluerajausmerkinnällä: ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”
- RA-2 -kaavamääräystä täsmennettiin lauseella: ”Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymisreitti säilyvät.”
- RA-tonttien rajauksia ja rakennusaloja sekä tonttien ohjeellisen ajoyhteyden sijaintia on muutettu hieman lahokaviosammaleen kasvupaikkojen turvaamiseksi.
- RA-tonttien taitse kulkevan ajoyhteyden (ajo) päälle on osoitettu ulkoilureitin merkintä sen yhtenäisyyden ja jatkuvuuden turvaamiseksi.
- Ohjeellisen pysäköintialueen (p) sijainti vaihdettiin ajoyhteyden toisella puolella.
- Kaava-alueen pohjoispään MY-alueet muutettiin muotoon MY-1: ”Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava)

elinympäristö sekä luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alue soveltuu liito-oravan kulkuyhteydeksi ja on osa EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittä. Alueen metsänkäsittelyssä tulee huomioida EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittien sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) kulkuyhteyksien säilyminen. Lepakoiden siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Alueella tulee säilyttää liito-oravan liikkumisen kannalta riittävästi puustoa.”

- Kaava-alueen eteläosan laajempia yhtenäisiä METSO-kohteiksi soveltuvia alueita osoitettiin merkinnällä MY.

5.3 Ranta-asemakaavan tavoitteet

Ranta-asemakaava kohdistuu kunnan omistamalle Välskärinmaan tilalle, käsittäen koko tilan RN:o 165-420-1-308. Ranta-asemakaavoituksen tavoitteena on osoittaa kunnan omistamalle tilalle omarantaisia lomarakennuspaikkoja (RA). Lisäksi on tavoitteena tarkastella rantayleiskaavan virkistys- ja retkeilyaluemerkinnän (VR) laajuutta, turvata alueen nykyiset virkistyskäyttömahdollisuudet ja niiden kehittäminen sekä selvittää ja tarvittaessa turvata alueen luontoarvot.

Kaava-alueelle on tarkoitus turvata alueen nykyiset retkeilyä palvelevat rakenteet sekä osoittaa 14 uutta lomarakennuspaikkaa ja pysäköintialueita alueen virkistyskäyttöä varten. Lisäksi mahdollistetaan mökkiläisten kulku Hirvisalon saareen osoittamalla Kahilahteen venevalkama-alue ja nykyistä laajempi pysäköintialue.

5.3.1 Ranta-asemakaavan suhde ylempiin kaavatasoihin

Maakuntakaava ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Alueella on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040, jossa kaava-alue on osoitettu virkistys-, retkeily- tai ulkoilualueeksi (V887). Alueen pohjoisosaan on maakuntakaavassa osoitettu selvitysalue (se). Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan ”Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöön tai niiden vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät eivät ole mahdollistaneet alueidenkäyttöratkaisun tekemistä maakuntakaavaa laadittaessa”. Kaava-alueen pohjoisosa, jossa ranta-asemakaava sovittaa yhteen loma-asumisen, virkistys- ja ulkoilun sekä luonnonsuojelun tavoitteita, on siten maakuntakaavassa osoitettu selvittäväksi alueeksi, jonka tarkempi maankäytöllinen ratkaisu määritetään maakuntakaavaa tarkemmilla suunnittelun tasoilla. Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu suunnittelumääräys, jonka mukaan ennen käytön ratkaisemista on selvittävä, millaisin edellytyksin alueen virkistyskäyttömahdollisuudet, ulkoilureittien toteutuminen sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan.

Ranta-asemakaava on laadittu huomioiden kokonaisuutena maakuntakaavassa esitetyt alueeseen kohdistuvat virkistys-, retkeily- tai ulkoilutavoitteet sekä erityisesti huomioitu maakuntakaavassa osoitetun selvitysalueen suunnittelumääräys. Ranta-asemakaavaa laadittaessa on selvitetty ja huomioitu, miten koko kaava-alueen ja erityisesti maakuntakaavan selvitysalueen virkistyskäyttömahdollisuuksien ja ulkoilureittien toteutuksen edellytykset sekä seudullinen virkistysalueiden riittävyys turvataan. Ranta-asemakaavaa laadittaessa on selvitetty viheralueiden seudullista riittävyyttä. Lähiympäristön ja seudulliset virkistysalueet on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 3.1.3. Kanta-Hämeen maakunnan alueella on lukuisia paikallisia, maakunnallisia ja myös valtakunnallisia virkistysalueita. Mallinkaistenjärven virkistysalue on Janakkalan kunnan alueella tärkeä virkistyskohde, jonka virkistyskäyttömahdollisuuksien turvaaminen ja kehittäminen on perusteltua. Mallinkaistenjärven virkistysalueen toteuttaminen alueellisesti maakuntakaavassa osoitetun virkistys-, retkeily- tai ulkoilualueen laajuudessa ei kuitenkaan ole tarpeellista seudullisten viheralueiden riittävyyden lähtökohdista.

Ranta-asemakaavalla on sovittu yhteen alueeseen kohdistuvat eri maankäyttötavoitteet. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti alueen tärkeät ja kehitettävät virkistyskäyttökohteet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueina (VR, VR-1) ja alueelle on osoitettu ulkoilureitistö siten, että alueen tärkeimpien virkistyskäytössä olevien kohteiden väliset kulkuyhteydet pääosin säilyvät ja pohjoisosan uusien tonttialueiden kohdalle on osoitettu uusi korvaava ulkoilureittiyhteys. Maakuntakaavan selvitysalueella sijaitsevat Karkkuniemen ja lähteen alueen virkistyskäytössä olevat alueet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueina (VR-1). Lisäksi nykyiset virkistyskäytössä olevat Kahilahden-Valskerinlahden alue ja Saron alue osoitetaan retkeily- ja ulkoilualueina (VR, VR-1). Ranta-asemakaavan maankäytön toteutuessa alueen pohjoisosan virkistysalueen osan saavutettavuus paranee alueelle rakentuvan uuden tien ja pysäköintialueen myötä, mikä osaltaan mahdollistaa alueen kehittämisen virkistyskohteena. Alueen parantuva tiestö palvelee myös alueen virkistyskäyttöä osana alueen ulkoilureitistöä. Ranta-asemakaavassa on huomioitu myös maakuntakaavassa osoitettujen ulkoilureittien jatkuvuus ranta-asemakaava-alueella. Kaavassa osoitetut ulkoilureitit mahdollistavat alueen liittämisen maakuntakaavan tavoitteen mukaisesti osaksi laajempaa maakunnallista ulkoilureitistöä. Nykyisin pääosin metsätalouskäytössä olevat laajat metsäalueet, joilla on merkitystä yleisen virkistyskäytön kannalta lähinnä alueilla kulkevien ulkoilureittien ja jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön kannalta on osoitettu ranta-asemakaavassa maa- ja metsätalousalueina, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ja MU-alueiden ulkoilua on ohjattu kaavassa osoitetuin ulkoilureittimerkinnöin. Jo perustetut alueen eteläosan suo-

jelualueet on osoitettu luonnonsuojelualueina (SL). METSO-suojeluohjelmaan soveliaat laaja-alaiset alueen eteläosan metsäalueet on osoitettu MY-aluevarauksina ja erityisen arvokkaat pienialaiset luontokohteet MY-1-alueina. Tavanomaiset metsätalouskäytössä olevat alueen osat, joihin ei kohdistu huomioitavaa yleistä virkistyskäyttöä eikä ulkoilun ohjaamistarvetta on osoitettu maa- ja metsätalousalueina (M). Ranta-asemakaavan alueelle jää edelleen merkittävä yli 6,1 km pitkä rannanosa yhtenäisesti rakentamisesta vapaaksi.

Ranta-asemakaavalla turvataan alueen säilyminen edelleen tärkeänä virkistys- ja ulkoilun alueena ja kaavalla edistetään alueen kehittämismahdollisuuksia maakuntakaavan tavoitteen mukaisesti virkistys- ja ulkoilukäyttöön. Maakuntakaava 2040 on siten toiminut ohjeena alueen ranta-asemakaavaa laadittaessa. Ranta-asemakaava on laadittu huomioiden Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 ohjausvaikutus sekä huomioiden myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), jotka edellyttävät virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä laajemman viheralueverkoston jatkuvuudesta huolehtimista.

Rantayleiskaava

Suunnittelualue on osoitettu rantayleiskaavassa virkistys- ja retkeilyalueeksi (VR). Rantayleiskaava on ohjeena muutettaessa tai laadittaessa ranta-asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muuten toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Ranta-asemakaavan laatimisessa on siten kiinnitetty erityistä huomiota rantayleiskaavan ohjausvaikutukseen alueen yleisiä virkistyskäyttötarpeita koskien. Ranta-asemakaavaa varten on laadittu mitoitustarkastelut rantayleiskaavan mitoituskäytöksiin perustuen sekä kaavoituksen yhteydessä on tarkasteltu alueen merkitystä virkistyskäytölle ja ekologisille yhteyksille laajemmin kunnan tasolla ja myös seudullisella tasolla (Kuvat 20 ja 37). Kaavoituksessa on myös huomioitu virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyys sekä tämän kaavan alueella että rantayleiskaavan alueella.

Ranta-asemakaava-alue on osittain Janakkalan kunnan metsäsuunnitelman mukaisessa metsätalouskäytössä olevaa aluetta, jolla ei ole rantayleiskaavan mukaista virkistys- ja retkeilykäyttöä. Alueella on myös perustettuja suojelualueita. Lisäksi ranta-asemakaavan selvitysten perusteella alueella on mm. METSO-suojeluun soveliaita alueita. Ranta-asemakaavan virkistys- ja retkeilyalueen kaavamerkintä on siten ainakin osittain vanhentunut. Itäinen rantayleiskaava on osin vanhentunut myös muilla alueilla kuin Mallinkaistenjärvellä. Esimerkkinä tästä UPM:n maille vuonna 2018 laadittu Harvialan ranta-asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen, jossa rantayleiskaavan laajoja VR-alueita muutettiin M-alueiksi ja lisäksi rantayleiskaavan mukaisille VR-alueille osoitettiin rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitustarpeiden mukaisesti RA-tontteja mm. Kesijärven ympärille 13 kpl. Rantayleiskaavassa on havaittu olevan myös muita virheitä ja puutteita. Lisäksi kunnassa on tehty rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitustarpeisiin muutos kunnanvaltuuston päätöksellä 11.4.2022 (§ 33) siten, että omakotitalotontti vastaa mitoitukseltaan loma-asuntotonttia (AO = RA). Päätöksellä mahdollistettiin RA-tonttien muuttaminen poikkeamisluvalla AO-tonteiksi nykytrendin mukaisesti, erikseen hyväksytyjen ns. edullisuusvyöhykkeiden alueilla. Rantayleiskaavan virheet ja puutteet sekä kaavan voimaantumisen jälkeen tehdyistä päätöksistä aiheutuneet rantayleiskaavan muutostarpeet ovat kunnan tiedossa, ja ne kootaan kunnan maankäytön yksikössä rantayleiskaavan muutoksen lähtötiedoiksi. Myös Hämeen liitto toteaa kaavasta antamassa lausunnossaan (21.6.2022), että rantayleiskaava kaipaa kokonaisuudessaan päivittämistä, ei vain Mallinkaistenjärven osalta.

Rantayleiskaavan päivittäminen on laaja sekä aikaa ja resursseja vievä pitkäjänteinen työ, jonka ajoitusta ja resurssointia kunnassa suunnitellaan. Työ on järkevää ja tasapuolisuudenkin vuoksi fiksua tehdä yhtenä kokonaisuutena, eikä vain yhtä kaavan muutostarvetta varten. Rantayleiskaavan muutos ei palvelisi tarkoitustaan tässä suunnittelukohteessa, koska yleiskaavatasolla ei päästä riittävään tarkkuuteen eri toimintojen yhteensovittamisessa alueelle. Myös alueen luontoarvojen huomioiminen ja turvaaminen edellyttää suunnittelulta rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempaa suunnittelutarkkuutta. Ranta-asemakaavalla pystytään huomioimaan alueen virkistys- ja luonnonarvot paremmin kuin rantayleiskaavan muutoksella ja siksi kaavamuodoksi on valittu asemakaavataso.

Ranta-asemakaavalla on täsmennetty rantayleiskaavan yleispiirteisen virkistysaluevarausmerkinnän laajuutta. Retkeily- ja ulkoilunalueina (VR, VR-1) on osoitettu alueen tärkeät ja kehitettävät virkistyskäyttökohteet, ja ranta-asemakaavalla on osoitettu ulkoilureitistö siten, että alueen tärkeimpien virkistyskäytössä olevien kohteiden väliset kulkuyhteydet pääosin säilyvät ja pohjoisosan tonttialueiden kohdalle on osoitettu uusi korvaava ulkoilureitti. Nykyiset virkistyskäytössä olevat Karkkuniemen alue, lähteen alue sekä Kahilahden-Valskerinlahden alue ja Saponon laavun lähialue on osoitettu retkeily- ja ulkoilunalueina (VR, VR-1). Nykyisin pääosin metsätalouskäytössä olevat laajat metsäalueet, joilla on merkitystä yleisen virkistyskäytön kannalta lähinnä alueilla kulkevien ulkoilureittien ja jokamiehen oikeudella tapahtuvan virkistyskäytön kannalta on osoitettu ranta-asemakaavassa maa- ja metsätalousalueina, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ja MU-alueiden ulkoilua on ohjattu kaavassa osoitetuin ulkoilureittimerkinnöin. Tavanomaiset metsätalouskäytössä olevat alueen osat, joihin ei kohdistu huomioitavaa yleistä virkistyskäyttöä eikä ulkoilun ohjaamistarvetta on osoitettu M-alueina. Jo perustetut alueen eteläosan suojelualueet on osoitettu luonnonsuojelualueina (SL). Kaavaprosessin yhteydessä selvitetty METSO-suojeluohjelmaan soveliaat ja toteutuskelpoiset laaja-alaiset alueen eteläosan metsäalueet on osoitettu ranta-asemakaavassa maa- ja metsätalousalueina, joilla

on erityisiä luontoarvoja (MY). Erityisen arvokkaat pienialaiset luontokohteet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina, joilla on erityisiä luontoarvoja, MY-1 -alueina.

Ranta-asetmakaavalla osoitettujen loma-asuntotonttien (RA) rakennusoikeus perustuu rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteisiin sekä rakennusoikeuslaskelmiin. Mallinkaistenjärven muiden ranta-alueiden rantarakentaminen on jo ratkaistu Janakkalan itäisellä rantayleiskaavalla tai vanhoissa ranta-asetmakaavoissa eikä vesistön ranta-alueilla ole tämän ranta-asetmakaava-alueen lisäksi muita kiinteistöjä, joiden rakennusoikeus olisi jätetty rantayleiskaavassa osoittamatta.

Rantayleiskaavan VR-alueen ohjausvaikutus on huomioitu ranta-asetmakaavalla osoitettujen uusien RA-tonttien sijoittelussa. Uudet loma-asuntotontit on osoitettu siten, että loma-asutuksen toteutuminen ei merkittävästi vaikuta virkistyskäytössä olevien ja kaavassa retkeily- ja ulkoilualueina osoitettujen alueiden käyttöön. Uusien RA-tonttien alle jäävät nykyiset ulkoilupolut on korvattu kaavassa osoitetulla tonttialueella kiertävällä uudella ulkoilureitillä.

Ranta-asetmakaava on laadittu muuttuvan maankäytön osalta rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempiin selvityksiin perustuen. Ranta-asetmakaavalla on voitu huomioida ja turvata ranta-alueiden erityisarvoja yleiskaavaa paremmin. Ranta-asetmakaavan maankäyttöratkaisu huomioi rantayleiskaavan ohjausvaikutuksen eikä ranta-asetmakaavan laatiminen aiheuta haittaa mahdolliselle rantayleiskaavan myöhemmälle päivittämiselle. Mallinkaistenjärven ranta-alueiden maankäyttö tämän ranta-asetmakaavan toteutuessa on esitetty liitteenä 8 olevassa yleiskaavallisessa tarkastelussa.

5.3.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Ranta-asetmakaavan alueella esiintyy merkittäviä luontoarvoja, sillä alueella sijaitsee mm. kolme luonnonsuojelualuetta. Luonnonsuojelualueiden lisäksi alueella esiintyy monia muitakin huomionarvoisia luontokohteita, kuten metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Ranta-asetmakaavan mahdollistama rakentaminen osoitetaan kaava-alueen pohjoisosiin. Pohjoisosien huomionarvoiset ja säilytettävät luontokohteet on selvitetty monipuolisin ja kattavin luontoselvityksin. Uusien rakentamisalueiden läheisyyteen sijoittuvien merkittäviä luontoarvoja käsittävien kohteiden säilyminen turvataan kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä. Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt on osoitettu kaavassa luo -merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi.

Alueen pohjoisosiin on laadittu kaavaa varten luontoselvitykset vuosina 2018 ja 2019. Luontoselvityksiä on täydennetty luontoselvittäjän lausunnolla vuonna 2021. Vuoden 2022 luontoselvitys koski hämeenkylmänkukan, kirjoverkkoperhosen ja lahokaviosammalen esiintymistä. Selvitysalueella ei tehty havaintoja hämeenkylmänkukasta, eikä alueella ole lajille soveliaita kuivia tai kuivahkoja harjuja tai hiekka- ja sorapohjaisia kuivia kankaita. Selvityksessä ei myöskään havaittu alueella kirjoverkkoperhosen aikuisyksilöitä. Sen sijaan alueelta inventoitiin lahokaviosammalen esiintymiä. Lisäksi on laadittu vuonna 2020 selvitys Mallinkaistenjärven METSO-soveliaista kohteista sekä Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry:n harrastelijoiden toimesta vuonna 2021 Saporonniemeä koskevat luontohavainnot.

Liito-oravien huomioiminen kaavassa

Ympäristöministeriö on antanut 6.2.2017 kaavoituksesta vastaaville henkilöille kirjeen (Dnro YM1/501/2017) liito-oravan huomioon ottamiseksi kaavoituksessa. Kirjeessä käsitellään liito-oravan elinympäristön ominaisuuksien huomioon ottamista kaavoituksessa ja esitetään esimerkkejä kaavamääräyksistä, joilla voidaan edistää liito-oravan säilymistä.

”Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, jäljempänä MRL) ei ole säännöksiä, jotka koskisivat yksinomaan liito-oravaa ja sen huomioon ottamista kaavoituksessa. Liito-orava on yksi niistä luonnonarvoista, joiden huomioon ottamisesta laissa sen sijaan on säännöksiä eri kaavatasoilla. Asemakaavoituksessa luonnonympäristöä tulee vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL 54 §). Rantayleiskaavaa ja ranta-asetmakaava laadittaessa on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta tai asemakaavasta on säädetty, katsottava, että mm. luonnonsuojelu otetaan huomioon (MRL 73 §). Selvitysten ja vaikutusten arviointien tarkkuustasoa koskevat vaatimukset ovat erilaisia eri kaavatasoilla ja erilaisissa tilanteissa. Yleispiirteisiltä kaavoilta ei pääsääntöisesti edellytetä yhtä yksityiskohtaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja kuin suoremmin ja tarkemmin toteuttamista ohjaavilta kaavoilta. Liito-oravaa koskevien selvitysten osalta on otettava huomioon lajin liikkuvuus ja se, että selvityksiä voidaan luotettavasti tehdä vain sopivina vuodenaikoina.” (Kirje YM1/501/2017.)

”Asemakaavan luontovaikutusarviointi edellyttää kohde, luontotyyppi- ja eliölajitason tietoa. Asemakaavatasolla tarvittavien selvitysten ja vaikutusten arviointien sisältö riippuu siitä, minkälaisia muutoksia nykytilaan kaavassa esitetään. Lajin esiintyminen ei tarkoita sitä, että kaavoissa olisivat käytettävissä vain suojelua tarkoittavat käyttötarkoitukset tai muut sellaiset aluevaraukset, jotka jättävät alueet kokonaan rakentamisen ulkopuolelle. Myös muut käyttötarkoitukset mahdollisesti erityisillä kaavojen suojelumääräyksillä täydennettynä tulevat kyseeseen. Suojelumääräyksillä voidaan antaa suoraan noudatettavia kieltoja luontoa

muuttavien toimenpiteiden tekemisestä. Liito-oravan suojelun kannalta kuitenkin käytön tehokkuus on merkittävä tekijä: mitä tehokkaampi on kaavan käyttötarkoitus ja mitä enemmän tämä tehokkuus merkitsee alueen puuston poistamista, sitä huonommin tämä käyttötarkoitus on sovitettavissa yhteen liito-oravan suojeluväestimusten kanssa.” (Kirje YM1/501/2017.)

”Yleisesti voidaan todeta, että vaikka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilyminen tuleekin varmistaa, ei pienialaisten yksittäisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen osoittaminen ole perusteltua maakuntakaavoissa eikä pääsääntöisesti yleiskaavoissakaan, koska niiden sijainti muuttuu ajan myötä. Yleispiirteisissä kaavoissa ja erityisesti yleiskaavatasolla on oleellista toimiva viherverkosto, joka turvaa liito-oraville keskeiset alueet, niihin sisältyvät lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä kulkuyhteydet.” (Kirje YM1/501/2017.)

”Asemakaavassa rakentamisalueet osoitetaan yleensä tarkasti sekä alueeltaan että rakentamistavaltaan ja määrältään. Ainakin rakennettavat ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet on osoitettu asemakaavoissa selkeästi. Liito-oravan kannalta kaikki hyvin tehokkaasti rakentamiseen käytettävät alueet, jolloin alueen puusto joudutaan poistamaan lähes kokonaan, eivät turvaa sen suojelua. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen jättäminen rakentamisalueiden ulkopuolelle turvaa parhaiten niiden säilymisen. Rakentamiseen osoitettuja alueita voidaan kuitenkin myös käyttää hyväksi esimerkiksi tilanteissa, joissa liito-oravan kulkuyhteyden osoittaminen rakennetun alueen kautta on tarpeen. Tällaisilla rakentamisalueilla rakennusalojen osoittaminen tulee tapahtua sitovin kaavamääräyksiin ja muun tontinosan käsittelystä määrääminen on myös tarpeen.” (Kirje YM1/501/2017.)

EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin liito-oravan ydinalueet on osoitettu Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavassa sl-1 –merkinnällä. Liito-oravien pesäpuut on osoitettu suojeltavan puun merkinnällä. Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat on osoitettu kaavassa sl-3 –merkinnällä. Kaavaehdotusta on täsmennetty ELY-keskuksen lausunnon, viranomaisten työneuvottelun 31.3.2021 ja muun osallispalautteen perusteella liito-oravaa koskevilta osin siten, että kaavan luontoselvityksessä rajatut liito-oravan elinympäristöt jätettiin kokonaan rakentamisalueiden ulkopuolelle. Liito-oravan elinympäristöjen ydinalueet osoitettiin kaavaan MY-alueina (Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) sekä sl-1- viivamerkinnoin (Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49 §) nojalla suojeltuja, ja kaavalla määrätään, että sl-1 -alueiden puusto tulee säilyttää eikä sl-1 -alueilla saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Lisäksi kaavalla turvataan luontoselvityksessä esitettyjen liito-oravalle soveltuvien kulkuyhteyksien säilyminen määrämällä VR-1 ja MY-1 -alueilla säilytettäväksi liito-oravan liikkumisen kannalta riittävä puusto. Loma-asuntotonttien rantaan on myös osoitettu luonnonmukaisena säilytettävä alueen osa, jonka puusto tulee säilyttää. Lisäksi RA-korttelissa on määrätty, että ”tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänsäilytys tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymisreitti säilyvät.”

Lepakoiden huomioiminen kaavassa

Kaavaehdotusta on täsmennetty kaavaehdotuksesta annettujen lausuntojen, viranomaisten työneuvottelun 31.3.2021 ja muun osallispalautteen perusteella myös lepakkoita koskevilta osin siten, että kaavan luontoselvityksessä esitetyt lepakoille tärkeät I-luokan alueet jätetään kokonaan rakentamisalueiden ulkopuolelle. I-luokan lepakkoalueet osoitetaan kaavan retkeily- ja ulkoilualueille (VR-1) sl-3 -aluerajausmerkinnöin. Kaavalla määrätään, että EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. sl-3 -alueen puusto tulee säilyttää. Lisäksi kaavalla määrätään luontoselvityksen suosituksiin perustuen, että VR-1 ja MY-1 -alueilla sijaitsevien lepakoiden esiintymisalueiden (sl-3) ja siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Lisäksi VR-1 -alueiden polku- ja tieurat määrätään säilytettäväksi varjoisina ja alueet tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa). Loma-asuntotonttien rantaan on myös osoitettu luonnonmukaisena säilytettävä alueen osa, jonka puusto tulee säilyttää.

Kaavaehdotuksessa osoitetut loma-asuntotontit sijoittuvat osittain kaavan lepakkoselvityksessä osoitetuille II- ja III-luokan lepakkoalueille. Kaavan rakentamisen ohjausta on täsmennetty siten, että tonttien asuin- ja talusrakennusten rakentaminen on ohjattu yksiselitteisesti kokonaan lepakkoalueiden ulkopuolelle (as/t-rakennusalat). Muilta osin tonttien rakentamista ja käyttöä ohjataan lepakkoselvityksen suositusten mukaisesti. Tonttien rantavyöhykkeellä kulkeva lepakoiden siirtymäreitti osoitetaan luonnonmukaisena säilytettäväksi alueen osaksi, jonka puusto tulee säilyttää. Tälle alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ja alue tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa). Kullekin tontille osoitetaan erillinen tarkasti rajattu saunan rakennusala (sa-1) lepakoiden siirtymäreittien ulkopuolelle. Lisäksi RA-korttelissa on määrätty, että ”tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänsäilytys tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huoleh-

tia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymisreitti säilyvät. Rakennusalojen ulkopuolinen tontinosa tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).”

Sen varmistamiseksi, että liito-oravien kulkuyhteydet sekä lepakoiden siirtymäreitit säilyvät kaavan tarkoittamalla tavalla, on kaavassa annettu MRL 128 §:n perusteella toimenpiderajoitus. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa RA-2, MY, MY-1 ja VR-1 -alueilla. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonta.

Lahokaviosammalen huomioiminen kaavassa

Vuoden 2022 luontoselvityksessä todetaan, että lahokaviosammalen erityisesti suojellun lajin status poistui kesällä 2021 luonnonsuojeluasetuksen muutoksessa, mutta laji on edelleen uhanalainen ja luontodirektiivin II-liitteen laji. Luontodirektiivin tavoite on lajien ja luontotyyppien suotuisa suojelun taso, niiden määrällisen ja alueellisen vähenemisen pysäyttäminen. Selvityksessä esitetään, että nykyiset esiintymät on suositeltavaa pyrkiä säästämään. Selvityksen mukaan Janakkalan alueella lajin suotuisan suojelun tasoa ei voida vielä luotettavasti arvioida puutteellisen tiedon vuoksi, ja on todennäköisintä, että lajia löydettäisiin useilta sopivilta metsäalueilta, mikäli sitä etsittäisiin. Mallinkaistenjärven lahokaviosammaleesiintymistä on saatu lisätietoa lokakuussa 2022, kun Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry lähestyi kuntaa Mallinkaistenjärven Saporonniemellä 17.9.2022 järjestetyn luontokurssin tuloksilla. Tulosten mukaan Saporonniemen tutkimusalueella esiintyy vähintään 20 kohteessa lahokaviosammalta (itujuväsymärunkoja, kuva 16). Luontokurssin tulokset ovat kokonaisuudessaan kunnan nettisivuilla Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavan lähtötietoaineistoissa.

Lahokaviosammalen VR-1-, MY- ja M-alueille sijoittuvat esiintymät huomioidaan ranta-asemakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina, joiden ominaispiirteet tulee säilyttää (luo-5). Esiintymät huomioidaan myös uusien tielinjauksien ja pysäköintialueen suunnittelussa. Loma-asuntoalueille (RA-2) sijoittuvat lahokaviosammalen esiintymät on huomioitu rakennusalojen rajauksissa ja luo-5 -merkinnöin. RA-tonteilla yksittäisten lahokaviosammaleesiintymien ympärille on rajattu luo-5 -alue viiden metrin säteellä sekä lisäksi osoitettu rakentamisalueet vähintään viiden metrin etäisyydelle luo-5 -rajauksista. VR-1-, MY- ja M-alueille sijoittuvat esiintymät on rajattu kaavan 20 metrin säteellä ja yhdistäen vierekkäisiä alueita lahokaviosammalle soveltuvien kasvupaikkojen turvaamiseksi. Luo-5 -alueille on määrätty kaavassa, että ”alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

METSO-kohteiden huomioiminen kaavassa

Janakkalan kunnan metsäalueista on inventoitu kesäkaudella 2020 mahdolliset METSO-kohteet Leppäkosken Rahitussa, Kirkonkylän Räikälän-Laurinmäen alueella, Tervakosken Luulionvuoren ja Pukalinkallion alueilla sekä Mallinkaistenjärven itäpuolisella Välskärinmaan alueella. Kaikilta alueilta löytyi potentiaalisia METSO-kohteita luokissa 1, 2 ja 3. Kunta on selvittänyt yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa tehtyjen METSO-inventointien perusteella METSO-suojelumahdollisuuksia selvityksessä esille tulleilla METSO-suojeluun sopivilla kohteilla. Kaikkia METSO-potentiaalia omaavia kunnan metsäalueita ei ole käytännössä mahdollista toteuttaa METSO-suojelualueina. Myös kaava-alueen pohjoisosan Karkkuniemen ja Kahilahden ranta-alueen METSO-suojelumahdollisuuksia on selvitetty osana laajempaa kunnan metsien METSO-ohjelman suojelumahdollisuuksien selvitystyötä. Karkkuniemen ja Kahilahden alueita ei tulla suojelemaan METSO-ohjelman perusteella. Kyseiset alueet sijaitsevat erillään Välskärinmaan eteläosan laajoista METSO-potentiaalia omaavista metsäalueista ja ovat muihin kohteisiin nähden pienialaisia. Lisäksi kyseiset alueet ovat nykyisin osittain yleisessä virkistyskäytössä. Ranta-asemakaavassa tullaan huomiomaan Mallinkaistenjärven itäpuolisten metsäalueiden METSO-suojelutavoitteet ja ranta-asemakaavalla osoitetaan ELY-keskuksen esityksen mukaiset Välskärinmaan eteläosan METSO-potentiaalia omaavat laaja-alaisten yhtenäiset metsäalueet maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry jätti sovitusti 24.11.2022 kuntalaisaloitteen koskien Mallinkaistenjärven Saporonniemen metsien suunniteltujen hakkuiden perumista ja metsäalueen suojelua. Janakkalan kunnan ympäristönsuojelu pyysi lausuntoa Hämeen ELY-keskukselta alueen luontoarvoihin liittyen. Hämeen ELY-keskus lausui 16.12.2022 päivättyssä lausunnossaan (Liite 7) tukevansa kuntalaisaloitetta ja kehottaa Janakkalan kuntaa alueen suojelemiseen. Kuntalaisaloite on käsitelty teknisessä lautakunnassa 17.1.2023 (§ 13). Tekninen lautakunta päätti, että Saporonniemen hakkuiden tilalle osoitetaan korvaavia harvennuskohteita. Hämeen ELY-keskus totesi lausunnossaan 16.12.2022, että ”ELY-keskus ja Janakkalan kunta ovat sopineet neljän muun alueen suojelemisesta METSO-ohjelman puitteissa, mutta neuvottelut ovat edelleen kesken, koska asiat eivät ole edenneet kunnassa. Saporonniemen alueen suojelu on ollut tarkoitus toteuttaa näiden alueiden jälkeen. ELY-keskus pyytää kuntaa jatkamaan menettelyjä alueiden suojelun toteuttamiseksi.” Tekninen lautakunta käsiteli asiaa kokouksessaan 14.3.2023 (§ 50) ja päätti, että kunta jättää Hämeen ELY-keskukselle METSO-metsiensuojeluhakemuksen mm. Saporonniemen osa-alueita koskien. Alue otettaisiin pysyväksi luonnonsuojelualueeksi siten, että kiinteistöt jäivät kunnan omistukseen.

Muiden ympäristöasioiden huomioiminen kaavassa

Ranta-asemakaavalla varautuu rakentamisalueeksi yhteensä n. 750 metriä Mallinkaistenjärven rantaviivaa, mikä on n. 9,6 % Välskärinmaan tilan kokonaisrantaviivasta (7,78 km). Rakentamisalueiden väliin jää virkistyskäyttöön varatut alueen osat: lähteen paikka suoja-alueineen sekä Karkkuniemi laavuineen. Karkkuniemen rakentamisesta vapaan alueen rantaviivan pituus on yli 500 metriä. RA-korttelit ovat syvyydeltään 85-100 metriä. Maankäytölliset muutokset kohdistuvat pinta-alaltaan n. 6,4 hehtaarin alueelle, kun koko kaava-alueen pinta-ala on noin 141,1 ha. Ranta-asemakaavassa ei osoiteta muutoksia kaava-alueen eteläosien maankäyttöön, vaan sinne jää n. 6,1 km rakentamisesta vapaata rantaa jokamiehen oikeudella tapahtuvaan virkistyskäyttöön ja luonnon monimuotoisuuden turvaksi.

Haja-asutusalueen rakennuspaikkojen talousjätevesien käsittelyvaatimukset määritellään kaavan laatimisaikana Valtioneuvoston asetuksessa 157/2017. Jätevesien käsittelyn on vähennettävä ympäristöön joutuvaa kuormitusta (orgaaninen aines, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi) asetuksen vaatima määrä eli nykyisin ympäristön kannalta kestäväälle talousjätevesien puhdistustasolle on olemassa raja-arvot. Kun kaavalla osoitettujen rakennuspaikkojen jätevesien käsittely hoidetaan asetuksen säädösten mukaisesti, niin kaavan rakennuspaikkojen toteutuminen ei vaikuta merkittävästi Mallinkaistenjärven vesistön tilaan. Sen sijaan kannattaisi panostaa järven ranta-alueilla sijaitsevien olemassa olevien kiinteistöjen jätevesien käsittelyn parantamiseen. Ranta-asemakaavassa osoitetut rakentamisalueet sijaitsevat normaalia (25 m) kauempana järven rannasta ja saunojen rakennusalat sa-1 niin ikään monin paikoin kauempana kuin normaalisti (15 m). Korttelien ranta-alueille ei saa myöskään sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia muutoin kuin saunojen rakennusaloille ja alue on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena, joten myöskään paljon tilaa vievät jätevesienkäsittelyratkaisut eivät ole mahdollisia ranta-alueella. Rantaan jää riittävästi suojavyöhykettä, jotta rakennusten jätevesistä ei pääse syntymään valumia tai kuormitusta Mallinkaistenjärveen. Rakentamista on myös ohjattu kauemmaksi VR-1 –alueella sijaitsevasta lähteestä.

Ranta-asemakaavalla ohjataan alueen rakentamista ympäristön ominaispiirteet huomioiden. Kaavassa on tutkittu alueen luonnonympäristön arvot sekä huomioitu ja turvattu arvot kaavallisesti.

6 RANTA-ASEMAKAAVAN KUVAUS

6.1 Kaavan rakenne

Ranta-asemakaava koskee tilaa RN:o 165-420-1-308.

Ranta-asemakaavalla muodostuu loma-asuntojen korttelialueet 1-3 (yhteensä 14 rakennuspaikkaa), retkeily- ja ulkoilualueita, venevalkama- ja uimaranta-alue, luonnonsuojelualueita sekä maa- ja metsätalousalueita.

6.1.1 Mitoitus

Ranta-asemakaavan mitoitusperusteita, jäljellä olevan rakennusoikeuden määrää ja kaavalla osoitettavien rakennuspaikkojen mitoitusta on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 4.

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on 141,1 ha. Ranta-asemakaavalla varautuu rakentamisalueeksi yhteensä n. 750 metriä Mallinkaistenjärven rantaviivaa, mikä on n. 9,6 % Välskärinmaan tilan kokonaisrantaviivasta (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan 7,78 km). Maankäytölliset muutokset kohdistuvat pinta-alaltaan n. 6,4 hehtaarin laajuiselle alueelle, kun koko kaava-alueen pinta-ala on 141,1 ha. Muuttuvan maankäytön osuus on tällöin n. 4,5 % kaavan kokonaispinta-alasta. Ranta-asemakaavalla ei osoiteta erityisiä maankäytön muutoksia kaava-alueen eteläosiin, vaan sinne jää n. 6,1 km rakentamisesta vapaata rantaa jokamiehen oikeudella tapahtuvaan virkistyskäyttöön ja luonnon monimuotoisuuden turvaksi. Ranta-asemakaavassa on osoitettu virkistysalueiksi (VR, VR-1) 18,5 ha (13,1 %) kaavan kokonaispinta-alasta sekä maa- ja metsätalousalueiksi (M, MU, MY, MY-1) 111 ha (78,7 %).

Kaavan mitoitustiedot esitetään tarkemmin kaavoituksen seurantalomakkeessa (selostuksen liitteenä 9).

6.2 Aluevaraukset

6.2.1 Korttelialueet

Ranta-asemakaavalla muodostuu kaava-alueen pohjoisosaan loma-asuntojen korttelialueet (RA-2) 1-4, joille on osoitettu 14 omarantaista loma-asunnon rakennuspaikkaa. RA-2 -korttelialueiden pinta-ala on yhteensä n. 6,4 ha.

Kortteli 1

RA-kortteli 1 (n. 2,1 ha) sijaitsee kaava-alueen pohjoisosassa, Niemelänlahden itärannalla. Kortteliin on osoitettu neljä omarantaista loma-asunnon tonttia. Tonttikohmainen rakennusoikeuden määrä on 150 k-m² ja kerrosluku l u 1/2, jossa murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi. Tonttien päärakennusalat sijaitsevat pää-

osin yli 50 metrin etäisyydellä rannasta. Kullekin tontille on osoitettu saunan rakennusala sa-1 -merkinnällä lyhimmillään 18 metrin päähän rannasta. Ranta-alue on osoitettu 15 m leveydeltä luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettäväksi alueen osaksi. Ko. alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna touko-syyskuussa, koska rantapuusto toimii EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien siirtymäreittinä ja kulkuyhteytenä. Tonteilla sijaitsee lahokaviosammalta, jotka on osoitettu kunkin esiintymän ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi luo-5 ja säteeltään 5 metrin ympyröin. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Kortteli 2

RA-kortteli 2 (n. 1,2 ha) sijaitsee Karkkuniemen virkistysalueen itäpuolella. Niemellä sijaitsevalta laavulta on lyhimmillään matkaa korttelin rakentamisalueille n. 200 metriä, eikä sieltä ole suoraa näköyhteyttä korttelin 2 suuntaan. Kortteliin on osoitettu kolme omarantaista loma-asunnon tonttia. Tonttikohtainen rakennusoikeuden määrä on 150 k-m² ja kerrosluku I u 1/2. Tonteille on osoitettu erilliset saunan rakennusalat sa-1. Muutoin rakentaminen sijoittuu kaavassa osoitetuille rakennusaloille. Ranta-alue on osoitettu luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettäväksi alueen osaksi. Ko. alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna touko-syyskuussa, koska rantapuusto toimii EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien siirtymäreittinä ja kulkuyhteytenä. Tontilla 2 sijaitsee lahokaviosammalta, joka on osoitettu esiintymän ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi luo-5 ja säteeltään 5 metrin ympyrällä. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Kortteli 3

RA-korttelin 3 loma-asuntotontti (5410 m²) sijaitsee MY-1 ja VR-1 -alueiden välissä. Tontin rakennusoikeuden määrä on 150 k-m² ja kerrosluku I u 1/2. Ranta-alue on osoitettu 15 m leveydeltä luonnonmukaisena ja puustoisena säilytettäväksi alueen osaksi, ja sen taakse on osoitettu saunan rakennusala sa-1. Ranta-alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna touko-syyskuussa, koska rantapuusto toimii EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien siirtymäreittinä ja kulkuyhteytenä. Tontilla sijaitsee lahokaviosammalta, joka on osoitettu löydöksen ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi luo-5 ja säteeltään 5 metrin ympyrällä. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Kortteli 4

RA-kortteli 4 (n. 2,6 ha) sijaitsee korttelin 3 ja viereisen VR-1 -alueen eteläpuolella, Isoselän itärannalla. Kortteliin 4 on osoitettu kuusi omarantaista loma-asunnon tonttia. Tonttikohtainen rakennusoikeuden määrä on 150 k-m² ja kerrosluku I (yksi). Tonteille on osoitettu erilliset saunan rakennusalat sa-1 lyhimmillään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Muutoin rakentaminen sijoittuu kaavassa osoitetuille päärakennusaloille (as/t). Tonttien 2 ja 3 rannassa sijaitsee luontoselvityksen mukainen metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö (avokallio), joka on osoitettu kaavassa luo -merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Rannan 15 m leveälle alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia, eikä aluetta saa pitää valaistuna touko-syyskuussa, koska rantapuusto toimii EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien siirtymäreittinä ja kulkuyhteytenä.

Kullekin RA-tontille saa sijoittaa yhden yksiasuntoisen lomarakennuksen, vierasmajan sekä saunarakennuksen ja muita talusrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla korkeintaan 150 k-m². Loma-asunto, vierasmaja ja sauna saavat olla kooltaan yhteensä enintään 80 % kokonaisrakennusoikeudesta. Muut talusrakennukset saavat olla kooltaan yhteensä enintään 20 % kokonaisrakennusoikeudesta. Erillisen vierasmajan kerrosala saa olla enintään 15 k-m².

Loma-asuinrakennus, vierasmaja ja talusrakennukset tulee sijoittaa as/t -rakennusalalle. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan sijoittaa myös kaavassa osoitetulle saunan rakennusalalle sa-1.

Tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänkäsitteily tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymisreitti säilyvät. Rakennusalojen ulkopuolinen tontinosa tulee pitää valaismattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).

Ranta-asemakaavaa koskevat määräykset:

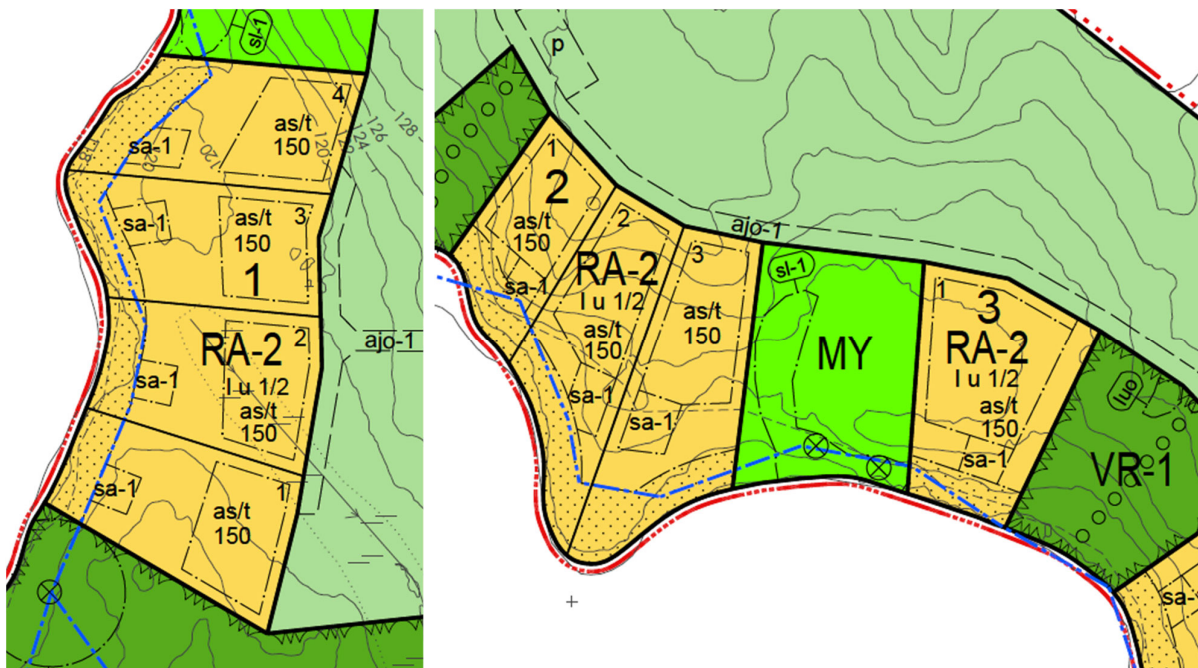
Kaavassa esitettyjen rakennuspaikkojen lukumäärää ei saa ylittää.

Alueelle rakennettavien rakennusten, rakenteiden ja laitureiden tulee olla muodoiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään luontoon ja ympäristöön soveltuvia. Tontit tulee rajata tarvittaessa kasvillisuuden avulla.

Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus) RA-2, MY, MY-1 ja VR-1 -alueilla (MRL 128§).

Rakennusten alimman lattiatason tulee olla vähintään 1,5 m keskivedenkorkeuden yläpuolella.

Rakentamisalueiden vesihuolto on järjestettävä kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön ja Janakkalan kunnan määräysten mukaisesti.

Kuvat 49 ja 50. Havainnollistavat kuvan korttelialueista ja rakentamisen sijoittumisesta suhteessa luontoselvityksessä esitettyihin lepakoiden siirtymäreitteihin. Siirtymäreitit on esitetty ehdotusvaiheen kaavaotteissa sinisin viivoihin.

6.2.2 Muut alueet

Retkeily- ja ulkoilualueet (VR)

Kaavaan on osoitettu yksi laajahko VR-alue suunnittelualueen keskivaiheille, Koreanniemen ja Valskerinlahden rannoille. Toinen VR-alue on osoitettu Saparon laavun lähiympäristöön. Laavut on osoitettu kaavaan t-4 -rakennusalamerkinnöin, joille saa sijoittaa retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan rakennelman tai rakennuksen. Alueella on jo toimivat polustot, jotka on osoitettu kaavaan ulkoilureittimerkinnöin.

Retkeily- ja ulkoilualueet (VR-1)

Kaavaan on osoitettu VR-1 -alueita Karkkuniemen laavun ympäristöön (n. 3,6 ha), korttelien 3 ja 4 välisen lähteen ympäristöön (n. 0,7 ha) sekä laajemmin korttelista 4 etelään päin. Laajin VR-1 -alue kattaa mm. Kahilahden uimaranta-alueen. VR-1 -alueelta toiselle kulku tapahtuu RA-korttelien taitse kulkevaa ajoyhteyttä pitkin. Ulkoilureittien jatkuvuus on myös turvattu ulkoilureittimerkinnöin, jotka jatkuvat myös lähteelle ja laavuille. VR-1 -alueiden lähetyville on osoitettu kaavaan ohjeellisia pysäköimispaikkoja (p) alueen saavutettavuuden parantamiseksi. Karkkuniemen alueelle sijoittuu suojeltavan puun merkintä sekä sen ja laavun ympärille alueen osan rajaus, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) elinympäristö (sl-3). Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Alueen puusto tulee säilyttää.

Kahdella pohjoisemmalla VR-1 -alueella sijaitsee lisäksi lahojaviosammalta, jotka on osoitettu kunkin esiintymän ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi luo-5. VR-1 -alueille sijoittuvat esiintymät on rajattu kaavaan 20 metrin säteellä ja yhdistäen vierekkäisiä alueita lahojaviosammalle soveltuvien kasvupaikkojen säilyttämiseksi. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahopuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahopuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Lähdettä ympäröivälle VR-1 -alueelle sekä korttelin 4 eteläpuolelle sijoittuu luontoselvityksen mukaiset metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt (pienialainen lehtolaikku ja avokallio), jotka on osoitettu kaavassa luomerkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi.

VR-1 -alueiden metsänkäsittelyssä tulee huomioida EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) esiintymisalueiden ja siirtymäreittien sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) kulkuyhteyksien säilyminen. Lepakoiden esiintymisalueiden (sl-3) ja siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Alueella tulee säilyttää liito-oravan liikkumisen kannalta riittävästi puustoa. Alueen polku- ja tieurat tulee säilyttää varjoisina ja alue tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).

Venevalkama- ja uimaranta-alue (LV/VV)

LV/VV -alue (2617 m²) sijoittuu nykyisen Kahilahden uimarannan ja veneiden pitopaikan ympärille. Alueelle tarvitaan pysäköintialueen laajennusta, jotta mökkiläiset voivat kulkea veneillään lyhyempää reittiä Hirvisalon saareen. Alueelle sijoittuu talousrakennuksen (t-4) ympärille alueen osan rajausta, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) elinympäristö (sl-3). Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Alueen puusto tulee säilyttää.

Luonnonsuojelualueet (SL)

Kaava-alueen eteläisimmässä osassa sijaitsee kolme SL-aluetta; saarni- ja lehmuslehtoja, jotka on osoitettu kaavaan ympäristöhallinnon rajausten mukaisesti. SL-alueiden yhteispinta-ala on 4,9318 ha. Kahden isoimman SL-alueen poikki kulkee polut, jotka on osoitettu kaavaan ulkoilureittimerkinnöin.

Maa- ja metsätalousalue (M)

Kaava-alueelle on osoitettu kaksi M-aluetta (yht. 32,6 ha) takamaaston metsätalouskäytössä oleville alueille. Kaava-alueen pohjoisosan RA-korttelien taitse on osoitettu kaavaan kulkemaan ohjeellinen ajoyhteys, joka muodostaa lenkin Saureenintielle yhdessä olemassa olevien tieyhteyksien kanssa. Karkkuniemen VR-1 -alueen lähetyville on osoitettu kaavan M-alueelle ohjeellinen pysäköimispaikka (p) alueen saavutettavuuden parantamiseksi. Myös ulkoilureitistön jatkuvuus on turvattu ulkoilureittimerkinnöin, jotka jatkuvat myös läheteelle ja laavuille.

Pohjoisemmalla M-alueella sijaitsee lahokaviosammalta, jotka on osoitettu kunkin esiintymän ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi luo-5. M-alueille sijoittuvat esiintymät on rajattu kaavaan 20 metrin säteellä ja yhdistäen vierekkäisiä alueita lahokaviosammalle soveltuvien kasvupaikkojen säilyttämiseksi. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Eteläisemmälle M-alueelle on osoitettu ajoyhteysmerkintä (ajo) olemassa olevan metsäautotien kohdalle.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)

Kaavaan on osoitettu kaksi MU-aluetta (yht. 39,3 ha). Ensimmäinen sijaitsee Saureenintieltä kaava-alueelle tultaessa. Ko. alueella on olemassa olevat ajoyhteydet (ajo), pysäköintipaikkoja (p) sekä ulkoilureittiyhteyksiä. Toinen laajempi MU-alue sijaitsee kaava-alueen eteläosassa, jonne M-alueen metsäautotie päättyy. Tien päästä lähtee ulkoilureitit Saporon laavulle. Alueella kulkee jonkin verran muitakin olemassa olevia polustoja, mutta alueella on myös vielä kehitettävää. Esimerkiksi Mallinkaistenjärven rannan ja Saporon välinen yhteys kaipaa uusien polkujen suunnittelua ja merkitsemistä maastoon.

Maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY)

MY-alueita on neljä ja ne sijoittuvat kaavan eteläosiin; Koreanniemeen, Valskerinlahden itäpuolelle, Saporonniemeen ja järven laskuojan varteen. MY-alueiden yhteispinta-ala on n. 37,7 ha.

Janakkalan kunnan metsäalueista on inventoitu kesäkaudella 2020 mahdolliset METSO-kohteet Leppäkosken Rahitussa, Tarinmaan Laurinmäen alueella, Tervakosken Luulionvuoren ja Pukalinkallion alueilla sekä Mallinkaistenjärven itäpuolisella Välskärinmaan alueella. Kaikilta alueilta löytyi potentiaalisia METSO-kohteita luokissa 1, 2 ja 3. Kunta on selvittänyt yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa tehtyjen METSO-inventointien perusteella METSO-suojelumahdollisuuksia selvityksessä esille tulleilla METSO-suojeluun sopivilla kohteilla. Kaikkia METSO-potentiaalia omaavia kunnan metsäalueita ei ole käytännössä mahdollista toteuttaa METSO-suojelun alueina. Suojelussa keskitytään laajoihin yhtenäisiin alueisiin, joissa ei ole runsaasti yleistä virkistyskäyttöä. Ranta-asemakaavassa on osoitettu ELY-keskuksen suojeluesityksen mukainen Saporonniemen alue MY-käyttötarkoituksimerkinnällä sekä lisäksi myös muut eteläosan METSO-potentiaalia omaavat (I- ja niihin rajautuvat II-luokan) laaja-alaiset yhtenäiset metsäalueet maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Kaava-alueen eteläpuolisesta Saparosta lähtevän laskuojan varteen on niin ikään osoitettu kaavan itä-kaakkoisosaan MY-alue (n. 2,8 ha) Janakkalan rantayleiskaavoitusta varten tehdyn luontoselvityksen mukaisesti. Alue on myös METSO-selvityksen mukainen II-luokan kohde. Saparo on Mallinkaistenjärven alapuolella sijaitseva läpivirtausallas, joka on luonnontilaisuutensa ja vanhojen rantametsien ansiosta pienmaisema-kohteena edustava ja luonnonsuojelullisesti paikallisesti arvokas. Lammen laskupuron arvot ovat rantayleiskaavan luontoselvityksen mukaan maakunnallista tasoa.

Maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1)

Kaksi pienehköä MY-1 -aluetta (n. 0,8 ha ja 0,7 ha) sijoittuvat kaavan pohjoisosien liito-oravien elinympäristöjen ydinalueille. Alueilla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö sekä luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alue soveltuu liito-oravan kulkuyhteydeksi ja on osa EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittiä. Alueen metsänkäsittelyssä tulee huomioida EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittien sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) kulkuyhteyksien säilyminen. Lepakoiden siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Alueella tulee säilyttää liito-oravan liikkumisen kannalta riittävästi puustoa.

MY-1 -alueille on rajattu sl-1 –viivamerkinnyt; Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Alueen puusto tulee säilyttää. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Liito-oravien pesäpuut on osoitettu kaavaan suojeltavien puiden merkinnällä.

Lisäksi eteläisemmällä MY-1 -alueella sijaitsee lahojaviosammalta, jotka on osoitettu kunkin esiintymän ympärille luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi luo-5. VR-1 -alueille sijoittuvat esiintymät on rajattu kaavaan 20 metrin säteellä ja yhdistäen vierekkäisiä alueita lahojaviosammalle soveltuviin kasvupaikkojen säilyttämiseksi. ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopököllillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Ajoyhteydet ja tekninen huolto

Kaava-alueelle kuljetaan Löytymäentieltä (13857) lähtevää Saureenintietä ja siitä erkanevaa metsäautotietä pitkin. Alueen sisäiset kulkuyhteydet on osoitettu kaavassa ajoyhteysmerkinnöillä (ajo, ajo-1). Ohjeellinen uusi ajoyhteys (ajo-1) tulee pitää valaisemattomana. Hirvisalon saareen kulkeminen tapahtuu osittain kaava-alueen venevalkaman kautta.

Kaavan korttelialueet mahdollisesti sähköistetään ajoyhteyden rakentamisen yhteydessä. Kaavalla osoitettujen tonttien vesihuolto tulee järjestää kiinteistökohtaisesti kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön ja Janakkalan kunnan määräysten mukaisesti.

6.3 Ranta-asemakaavamerkinnyt ja -määräykset

RA-2

Loma-asuntojen korttelialue.
Kullekin tontille saa sijoittaa yhden yksiasuntoisen lomarakennuksen, vierasmajan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla korkeintaan 150 k-m². Loma-asunto, vierasmaja ja sauna saavat olla kooltaan yhteensä enintään 80 % kokonaisrakennusoikeudesta. Muut talousrakennukset saavat olla kooltaan yhteensä enintään 20 % kokonaisrakennusoikeudesta. Erillisen vierasmajan kerrosala saa olla enintään 15 k-m².

Loma-asuinrakennus, vierasmaja ja talousrakennukset tulee sijoittaa as/t -rakennusalueelle. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan sijoittaa myös kaavassa osoitetulle saunan rakennusalueelle sa-1.

Tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänkäsittely tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymäreitti säilyvät. Rakennusalojen ulkopuolinen tontinosa tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).

Retkeily- ja ulkoilualue.

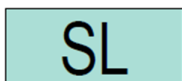
Retkeily- ja ulkoilualue.

Alueen metsänkäsittelyssä tulee huomioida EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) esiintymisalueiden ja siirtymäreittien sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) kulkuyhteyksien säilyminen. Lepakoiden esiintymisalueiden (sl-3) ja siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Alueella tulee säilyttää liito-oravan liikkumisen kannalta riittävästi puustoa.

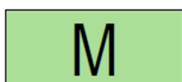
Alueen polku- ja tieurat tulee säilyttää varjoisina ja alue tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).

Venevalkama- ja uimaranta-alue.

Luonnonsuojelualue.

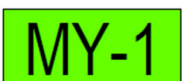
Maa- ja metsätalousalue.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö sekä luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alue soveltuu liito-oravan kulkuyhteydeksi ja on osa EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittä.

Alueen metsänkäsittelyssä tulee huomioida EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) siirtymäreittien sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) kulkuyhteyksien säilyminen. Lepakoiden siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Alueella tulee säilyttää liito-oravan liikkumisen kannalta riittävästi puustoa.

3m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Ohjeellinen tontin/rakennuspaikan raja.

3

Korttelin numero.

3

Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan numero.

150

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

1

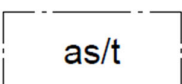
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

1 u 1/2

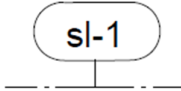
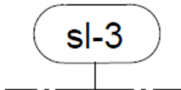

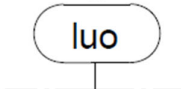
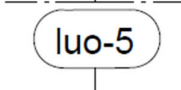
Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.

Rakennusala.

Rakennusala, jolle saa sijoittaa yhden lomarakennuksen, vierasmajan ja muita talusrakennuksia.

sa-1	Rakennusala, jolle saa sijoittaa yhden kerrosalaltaan enintään 25 k-m ² saunarakennuksen.
t-4	Rakennusala, jolle saa sijoittaa retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan rakennelman tai rakennuksen.
t	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksia.
	Luonnonmukaisena säilytettävä alueen osa, jonka puusto tulee säilyttää. Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia. Alue tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).
○○○○○○○○	Ulkoilureitti.
ajo	Ajoyhteys.
ajo-1	Ohjeellinen ajoyhteys, joka tulee pitää valaisemattomana.
p	Ohjeellinen pysäköimispaikka.
	Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Alueen puusto tulee säilyttää. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.
	Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) elinympäristö. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Alueen puusto tulee säilyttää.
	Suojeltava puu.
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää.
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen II lajin (lahokaviosammal) esiintymä. Alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.

RANTA-ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET:

Kaavassa esitettyjen tonttien lukumäärää ei saa ylittää.

Alueelle rakennettavien rakennusten, rakenteiden ja laitureiden tulee olla muodoiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään luontoon ja ympäristöön soveltuvia. Tontit tulee rajata tarvittaessa kasvillisuuden avulla.

Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus) RA-2, MY, MY-1 ja VR-1 -alueilla (MRL 128§).

Rakennusten alimman lattiatason tulee olla vähintään 1,5 m keskivedenkorkeuden yläpuolella.

Rakentamisalueiden vesihuolto on järjestettävä kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön ja Janakkalan kunnan määräysten mukaisesti.

7 RANTA-ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET

7.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaava-alueella tai sen lähistöllä ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja rakennettuja kulttuuriympäristöjä, eikä myöskään Janakkalan rakennusinventoinnissa luokiteltuja kohteita. Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailta rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueella tehtiin muinaisjäännösinventointi vuonna 2018, jossa ei havaittu muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi arvioitavia arkeologisia jäännöksiä alueelta.

Alue on nykyisin pääasiassa rakentumatonta virkistys- ja metsätalouskäytössä olevaa aluetta. Alueen ainoat rakennukset ja rakenteet nykyisellään ovat metsätieverkosto ja virkistyskäyttöön rakennetut rakenteet, kuten laavut ja uimaranta. Ranta-asemakaava muuttaa siten osittain alueen luonnetta; nykyisellään lähes täysin rakentumattoman alueen pohjoisosaan osoitetaan yksityistä loma-asuntorakentamista. Rantarakentaminen muuttaa väistämättä maisemaa, mutta kaavassa on annettu määräyksiä, joilla rantarakentamista sopeutetaan maisemaan: ”Alueelle rakennettävien rakennusten, rakenteiden ja laitureiden tulee olla muodoiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään luontoon ja ympäristöön soveltuvia. Tontit tulee rajata tarvittaessa kasvillisuuden avulla. Ranta-asemakaavassa osoitetut rakentamisalueet sijaitsevat normaalia (25 m) kauempana järven rannasta ja saunojen rakennusalat sa-1 niin ikään monin paikoin kauempana kuin normaalisti (15 m). Kortteleiden ranta-alueille ei saa myöskään sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia muutoin kuin saunojen rakennusaloille ja alue on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena sekä yhtenäisesti puustoisena. ”Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänkäsittely tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteys ja lepakoiden siirtymisreitti säilyvät. Rakennusalojen ulkopuolinen tontinosa tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).”

Vastarantojen nykyinen loma-asutus sijaitsee etäällä kaavassa osoitetuista lomarakennuspaikoista, eivätkä tontit aukea silloinkaan vastakkain. Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavan mukaiset loma-asuntotontit eivät ole luonteeltaan avonaisia nurmikkoalueita, vaan hyvinkin luonnonmukaisena säilytettäviä rakentamisesta huolimatta. Maisemavaikutukset pyritään pitämään mahdollisimman vähäisinä ja pehmeinä huomioimalla asia kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä. Lisäksi ”maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus) RA-2, MY, MY-1 ja VR-1 -alueilla (MRL 128§).” Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonta.

Ranta-asemakaavan mahdollistama rakentaminen osoitetaan keskitetysti alueen pohjoisosiin, jotta suunnitellualueella nykyisin esiintyvistä rakentamattomasta rantaviivasta mahdollisimman suuri osa säilyy yleisessä virkistyskäytössä myös tulevaisuudessa. Alueen nykyisestä 7,78 km pituisesta vapaasta rantaviivasta rakentamista osoitetaan kokonaisuudessaan noin 750 metrin pituiselle rantakaistaleelle. Yhtenäistä rakentamatonta rantaviivaa säilyy edelleen tällöin n. 6,1 km, jota voidaan pitää varsin merkittävänä määränä, sekä lisäksi Karkkuniemen virkistysalueen ympärillä säilyy n. 500 metriä yhtenäisesti vapaata rantaviivaa. Olemassa olevien virkistyskäyttörakenteiden säilyminen turvataan osoittamalla niiden läheiset alueet VR ja VR-1 -alueiksi. Alueella kulkevalle retkeilyreitille osoitetaan tarvittavilta osin uusi reitti rakentamisalueiden kohdalla, RA-tonttien ajoyhteyttä pitkin.

RA-korttelin 1 loma-asuintontit sijoittuvat Niemelänlahden itärannalle. Niemelänlahden vastarannan ranta-kaavan mukaiset rakennuspaikat sijaitsevat metsäisen niemekkeen takana siten, ettei korttelista 1 ole pääosin suoraa näköyhteyttä vanhoille rakennuspaikoille. Vastarannan rakennuspaikoille on lyhimmillään etäisyyttä n. 120 metriä, jolloin niemeke estää kuitenkin suoran näköyhteyden. Korttelin 1 tontilta 1 näköyhteys on suurempi, mutta etäisyyttä on silloin n. 220 metriä. Muutoin ranta-asemakaavan mukainen rakentaminen kortteleissa 2-4 sijoittuu yli 330 metrin etäisyydelle vastarannan Hirvisalon saaren olemassa olevista rakennuspaikoista.

Arvioidaan, että ranta-asemakaavan mukaisten rakentamisalueiden vaikutus lähiympäristöön on merkitykseltään melko vähäinen, eikä sillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia kaava-alueen tai lähiympäristön rakennettuun ympäristöön.

7.2 Vaikutukset luonnonympäristöön

Ranta-asemakaavan alueella esiintyy merkittäviä luontoarvoja, sillä alueella sijaitsee mm. kolme luonnonsojelualueutta. Luonnonsojelualueiden lisäksi alueella esiintyy monia muitakin huomionarvoisia luontokohteita, kuten metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Ranta-asemakaavan mahdollistama rakentaminen osoitetaan kaava-alueen pohjoisosiin, jossa luontoarvoja esiintyy tietyvästi eteläosaa vähemmän. Pohjoisosien huomionarvoiset ja säilytettävät luontokohteet on selvitetty monipuolisista ja kattavista luon-

toselvityksin. Uusien rakentamisalueiden läheisyyteen sijoittuvien merkittäviä luontoarvoja käsittävien kohteiden säilyminen turvataan kaavamerkinnoilla ja -määräyksillä.

Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt on osoitettu kaavassa luo-merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina (3 kpl). Kaavan luontoselvityksessä rajatut liito-oravan elinympäristöt on jätetty kokonaan rakentamisalueiden ulkopuolelle, ja liito-oravien pesäpuut on osoitettu suojeltavan puun merkinnällä. Liito-oravan elinympäristöjen ydinalueet on osoitettu kaavaan MY-alueina (Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) sekä sl-1 -viivamerkinnoin (Alueen osa, jolla sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) elinympäristö). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49 §) nojalla suojeltuja, ja kaavalla määrätään, että sl-1 -alueiden puusto tulee säilyttää eikä sl-1 -alueilla saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä. Lisäksi kaavalla turvataan luontoselvityksessä esitettyjen liito-oravalle soveltuvien kulkuyhteyksien säilyminen määräämällä VR-1 ja MY-1 -alueilla säilytettäväksi liito-oravan liikumisen kannalta riittävä puusto. Loma-asuntotonttien rantaan on myös osoitettu luonnonmukaisena säilytettävä alueen osa, jonka puusto tulee säilyttää. Lisäksi RA-korttelissa on määrätty, että ”tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänkäsittely tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että liito-oravien kulkuyhteydet säilyvät.”

Lepakoille tärkeät I-luokan alueet on jätetty kokonaan rakentamisalueiden ulkopuolelle. I-luokan lepakkoalueet on osoitettu kaavan retkeily- ja ulkoilualueille (VR-1) sl-3 -aluerajausmerkinnöin. Kaavalla määrätään, että EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (lepakot) lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. sl-3 -alueen puusto tulee säilyttää. Lisäksi kaavalla määrätään luontoselvityksen suosituksiin perustuen, että VR-1 ja MY-1 -alueilla sijaitsevien lepakoiden esiintymisalueiden (sl-3) ja siirtymäreittien puusto tulee säilyttää. Lisäksi VR-1 -alueiden polku- ja tieurat määrätään säilytettäväksi varjoisina ja alueet tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa). Loma-asuntotonttien rantaan on myös osoitettu luonnonmukaisena säilytettävä alueen osa, jonka puusto tulee säilyttää.

Kaavaehdotuksessa osoitetut loma-asuntotontit sijoittuvat osittain kaavan lepakkoselvityksessä osoitetuille II- ja III- luokan lepakkoalueille. Tonttien asuin- ja talousrakennusten rakentaminen on ohjattu kaavassa kokonaan lepakkoalueiden ulkopuolelle (as/t -rakennusalat). Muilta osin tonttien rakentamista ja käyttöä ohjataan lepakkoselvityksen suositusten mukaisesti. Tonttien rantavyöhykkeellä kulkeva lepakoiden siirtymäreitti osoitetaan luonnonmukaisena säilytettäväksi alueen osaksi, jonka puusto tulee säilyttää. Tälle alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ja alue tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa). Kullekin tontille osoitetaan erillinen tarkasti rajattu saunan rakennusala (sa-1) lepakoiden siirtymäreittien ulkopuolelle. Lisäksi RA-korttelissa on määrätty, että ”tonttien rakentamaton osa tulee säilyttää luonnontilaisena ja yhtenäisesti puustoisena. Rakennusalojen ulkopuolisten alueiden metsänkäsittely tulee tehdä erityistä varovaisuutta noudattaen, korkeintaan yksittäisiä puita harvakseltaan kaataen. Tarvittaessa puuston uudistamisesta tulee huolehtia siten, että lepakoiden siirtymisreitit säilyvät. Rakennusalojen ulkopuolinen tontinosa tulee pitää valaisemattomana talvikauden ulkopuolella (touko-syyskuussa).”

Sen varmistamiseksi, että liito-oravien kulkuyhteydet sekä lepakoiden siirtymäreitit säilyvät kaavan tarkoittamalla tavalla, on kaavassa annettu MRL 128 §:n perusteella toimenpiderajoitus. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa RA-2, MY, MY-1 ja VR-1 -alueilla. Alueiden rakentamista ja käyttöä valvoo kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonta.

Lahokaviosammalen VR-1-, MY- ja M-alueille sijoittuvat esiintymät on huomioitu ranta-asemakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina, joiden ominaispiirteet tulee säilyttää (luo-5). Esiintymät huomioidaan myös uusien tielinjauksien ja pysäköintialueen suunnittelussa. Loma-asuntoalueille (RA-2) sijoittuvat lahokaviosammalen esiintymät on huomioitu rakennusalojen rajauksissa ja luo-5 -merkinnöin. RA-tonteilla yksittäisten lahokaviosammaleesiintymien ympärille on rajattu luo-5 -alue viiden metrin säteellä sekä lisäksi osoitettu rakentamisalueet vähintään viiden metrin etäisyydelle luo-5 -rajauksista. VR-1-, MY- ja M-alueille sijoittuvat esiintymät on rajattu kaavaan 20 metrin säteellä ja yhdistäen vierekkäisiä alueita lahokaviosammalle soveltuvien kasvupaikkojen turvaamiseksi. Luo-5 -alueille on määrätty kaavassa, että ”alueen puusto ja lahoppuusto tulee säilyttää. Tonttialueilla lahoppuuston säilyminen voidaan turvata tekopötkelöillä. Alueella ei saa suorittaa kaivamis-, louhimis- tai täyttämistoimenpiteitä eikä alueen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä.”

Janakkalan kunta on selvittänyt yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa tehtyjen METSO-inventointien perusteella METSO-suojelumahdollisuuksia selvityksessä esille tulleilla METSO-suojeluun sopivilla kohteilla. Ranta-asemakaavassa on huomioitu Mallinkaistenjärven itäpuolisten metsäalueiden METSO-suojelu-tavoitteet ja ranta-asemakaavalla osoitettu ELY-keskuksen esityksen mukaiset Välskärinmaan eteläosan METSO-potentiaalia omaavat laaja-alaiset yhtenäiset metsäalueet maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Ranta-asemakaavalla varautuu rakentamisalueeksi yhteensä n. 750 metriä Mallinkaistenjärven rantaviivaa, mikä on n. 9,6 % Välskärinmaan tilan kokonaisrantaviivasta (7,78 km). Rakentamisalueiden väliin jää virkistyskäyttöön varatut alueen osat: lähteen paikka suoja-alueineen sekä Karkkuniemi laavuineen. Karkkuniemen rakentamisesta vapaan alueen rantaviivan pituus on yli 500 metriä. RA-korttelit ovat syvyydeltään 85-100 metriä. Maankäytölliset muutokset kohdistuvat pinta-alaltaan n. 6,4 hehtaarin laajuiselle alueelle, kun koko kaava-alueen pinta-ala on 141,1 ha. Muuttuvan maankäytön osuus on tällöin n. 4,5 % kaavan kokonaispinta-alasta. Ranta-asemakaavassa ei osoiteta muutoksia kaava-alueen eteläosien maankäyttöön, vaan sinne jää n. 6,1 km rakentamisesta vapaata rantaa jokamiehen oikeudella tapahtuvaan virkistyskäyttöön ja luonnon monimuotoisuuden turvaksi.

Haja-asutusalueen rakennuspaikkojen talousjätevesien käsittelyvaatimukset määritellään kaavan laatimisajankohtana Valtioneuvoston asetuksessa 157/2017. Jätevesien käsittelyn on vähennettävä ympäristöön joutuvaa kuormitusta (orgaaninen aines, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi) asetuksen vaatima määrä eli nykyisin ympäristön kannalta kestäväälle talousjätevesien puhdistustasolle on olemassa raja-arvot. Kun kaavalla osoitettujen rakennuspaikkojen jätevesien käsittely hoidetaan asetuksen säädösten mukaisesti, niin kaavan rakennuspaikkojen toteutuminen ei vaikuta merkittävästi Mallinkaistenjärven vesistön tilaan. Kaavan rakentamisalueet sijaitsevat myös normaalia (25 m) kauempana järven rannasta ja saunojen rakennusalat sa-1 niin ikään pääosin kauempana kuin normaalisti (15 m).

Ranta-asemakaavassa on tutkittu alueen luonnonympäristön arvot sekä huomioitu ja turvattu arvot kaavallisesti. Luonnonympäristön arvojen säilyminen on pitkälti kiinni alueelle myönnettävistä rakennus- ja maisematyöluvista sekä niiden toteutumisen valvonnasta. Arvioidaan, että ranta-asemakaavalla osoitetulla rakentamisella ei ole merkittävää haitallista vaikutusta alueen luonnonympäristöön.

7.3 Vaikutukset yleiseen virkistyskäyttöön

Ranta-asemakaava on laadittu huomioiden alueen arvo yleisen virkistyskäytön kannalta. Ranta-asemakaavaa laadittaessa on selvitetty Mallinkaistenjärven virkistysalueen yleisen virkistyskäytön kannalta tärkeät alueet ja ulkoilureitit sekä niiden kehittämismahdollisuudet. Ranta-asemakaavoituksessa on tarkasteltu myös alueen merkitystä seudullisena virkistyskohteena ja selvitetty viheralueiden seudullista riittävyttä.

Ranta-asemakaavalla on tunnistettu ja osoitettu tärkeät ja kehitettävät yleisessä virkistyskäytössä olevat alueet retkeily- ja ulkoilualueina (VR, VR-1). Alueen pohjoisosassa sijaitsevan Karkkuniemen ja lähteen alueen virkistyskäytössä olevat alueet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueina (VR-1). Lisäksi nykyiset virkistyskäytössä olevat Kahilahden-Valskerinlahden alue ja Sapon alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueina (VR, VR-1). VR- ja VR-1 -alueet sijaitsevat nykyisten ulkoilureittien varrella ja alueille on rakentunut nuotiopaikkoja/kotia/laavuja palvelemaan virkistyskäyttöä. Kodat/laavut on osoitettu kaavassa rakennusaloina, joille saa sijoittaa retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan rakennelman tai rakennuksen. Kahilahden VR-1 -alueen yhteyteen on lisäksi osoitettu venevalkama- ja uimaranta-alue sekä pysäköintialue. Alueen koko huomioiden alueella on kattavasti kota-/laavupaikkoja. Nykyiset nuotiopaikat/kota-/laavupaikat sijaitsevat noin 1-3 km etäisyydellä toistaan eikä alueelle ole ollut tarpeen osoittaa uusia virkistyskäyttöä palvelevan rakentamisen alueita. VR- ja VR-1 -alueiden lisäksi kaavalla osoitetut maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) ovat tärkeä osa virkistysaluekokonaisuutta. MU-alueet ovat pääosin tavanomaisia metsätalouskäytössä olevia alueita, mutta niiden kautta kulkevat ulkoilureitit ovat tärkeitä alueen yleisen virkistyskäytön kannalta. MU-alueilla kulkevat ulkoilureitit on huomioitu kaavassa ulkoilureittimerkinnöin.

Ranta-asemakaavalla on osoitettu alueen nykyiset ulkoilureitit siten, että tärkeimpien virkistyskäytössä olevien kohteiden väliset kulkuyhteydet pääosin säilyvät nykyisellään. Kahilahden ja Karkkuniemen virkistysalueiden väliselle ranta-alueelle ranta-asemakaavalla osoitetut uudet loma-asuntojen tonttialueet sijoittuvat nykyisen ulkoilupolun paikalle ja pohjoisosan tonttialueiden kohdalle on osoitettu uusi korvaava tonttialueiden takaa kulkeva ulkoilureittiyhteys. Uusi ulkoilureitti on tarkoitus toteuttaa tonttialueita ja alueen yleistä virkistyskäyttöä palvelevana tienä ja ranta-asemakaavalla on osoitettu Karkkuniemen virkistysalueen läheisyyteen myös pysäköintipaikka. Uusi tie parantaa alueen pohjoisosan virkistysalueen osan saavutettavuutta ja osaltaan mahdollistaa alueen kehittämisen virkistyskohteena. Ranta-asemakaavassa on huomioitu myös maakuntakaavassa osoitettujen ulkoilureittien jatkuvuus ranta-asemakaava-alueella. Kaavassa osoitetut ulkoilureitit mahdollistavat alueen liittämisen maakuntakaavan tavoitteen mukaisesti osaksi laajempaa maakunnallista ulkoilureitistöä, jos sellainen joskus toteutetaan.

Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavalla alueen pohjoisosaan osoitetut uudet loma-asuntotontit varaavat noin 750 m Mallinkaistenjärven ranta-aluetta rakentamiseen. Loma-asuntotonttien toteutuminen supistaa yleiseen virkistyskäyttöön sopivaa ranta-aluetta. Kokonaisuutena alue kuitenkin säilyy edelleen pääosin virkistys- ja metsätalouskäytössä ja uudet loma-asuntotontit on sijoitettu siten, että niiden vaikutus alueen yleisen virkistyskäytön kannalta on mahdollisimman vähäinen. Kaavalla osoitetuilla tonttialueilla ei ole vaikutusta Kahilahden-Valskerinlahden ja Sapon retkeily- ja ulkoilualueiden käyttöön. Tontit on sijoitettu siten, että niiden toteutuminen ei myöskään vaikuta merkittävästi kaavan pohjoisosan Karkkuniemen retkeily- ja ulkoilu-

lualueen nuotio-/laavupaikan käyttöön ja lähteen alue säilyy edelleen yleisessä virkistyskäytössä. Kaavassa on myös huomioitu yhtenäisten rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen. Alueen etelä- ja keskiosaan jää edelleen merkittävä yli 6,1 km pitkä rannanosa yhtenäisesti rakentamisesta vapaaksi. Lisäksi Karkkuniemen alueella retkeily- ja ulkoilualueeksi osoitettu noin 0,5 km pitkä rannanosa turvaa myös alueen pohjoisosassa esim. rantautumiseen käyttökelpoisen yhtenäisen rakentamista vapaan ranta-alueen säilymisen. Ranta-asemakaavan toteutuessa valtaosa alueen rantaviivasta (noin 90 %) ja alueen pinta-alasta (noin 95 %) säilyy edelleen nykyisen maankäytön mukaisesti yleiseen virkistyskäyttöön sekä jokamiehenoikeudella ranta- ja vesialueella tapahtuvaan liikkumiseen sopivina virkistys- ja metsätalousalueina.

Ranta-asemakaavalla turvataan alueen säilyminen yleisessä virkistyskäytössä ja mahdollistetaan myös yleisen virkistyskäytön kehittäminen, parannetaan alueen saavutettavuutta sekä mahdollistetaan alueen ulkoilureittien jatkuvuus osaksi mahdollista laajempaa maakunnallista ulkoilureitistöä. Uuden loma-asutuksen toteutuminen ei merkittävästi vaikuta virkistyskäytössä olevien ja kaavassa retkeily- ja ulkoilualueina osoitettujen alueiden käyttöön. Uusien loma-asuntotonttien alle jäävät nykyiset ulkoilupolut on korvattu kaavassa osoitetulla tonttialueet kiertävällä uudella ulkoilureitillä. Arvioidaan, että ranta-asemakaavalla turvataan riittävien yhtenäisten rakentamisesta vapaiden ranta-alueiden säilyminen.

7.4 Sosiaaliset vaikutukset

Kaava-alueen lähiympäristössä on hyvät virkistysmahdollisuudet. Alue sijaitsee keskellä virkistäytymiseen ja luonnossa kulkemiseen soveltuvia virkistys-, metsä- ja järviolueita. Luonnossa liikkumisesta pitävälle maasto on monipuolista korkeuseroineen ja vesistöineen, ja alueella on myös ulkoiluun tarkoitettuja reittejä ja virkistyskäyttöön soveltuvia rakenteita, kuten laavut ja uimaranta. Ranta-asemakaavassa turvataan alueen nykyinen virkistyskäyttö ja mahdollistetaan sen kehittäminen tulevaisuudessa. Alueella kulkevat polut säilytetään nykyisessä ulkoilukäytössä lukuun ottamatta rakentamisalueita, joiden kohdalla kulku tapahtuu rakennuspaikkojen taitse tehtävää ajoyhteyttä pitkin. Samoin Mallinkaistenjärven ympäri kulkeminen tai vaellus on edelleen mahdollista. Alueen laavujen ja muiden virkistyskäyttörakenteiden toimintaedellytykset säilytetään nykyisellään osoittamalla alueet virkistys- ja retkeilyalueiksi (VR, VR-1). Karkkuniemen laavun saavutettavuus virkistyskohteena parantuu oleellisesti nykyisestä tieyhteyden rakentuessa lähemmäs aluetta. Kahilahteen osoitettava venevalkama-alue mahdollistaa veneilyn Mallinkaistenjärvellä ja erityisesti lyhyemmän venematkan Hirvisalon saareen. Virkistyskäytön kasvuun varaudutaan osoittamalla alueelle monin paikoin pysäköintipaikkojen rakentamismahdollisuus. Ranta-asemakaava turvaa alueen nykyisen virkistyskäytön ja mahdollistaa myös sen kehittämisen.

Alue sijaitsee melko kaukana lähimmistä vakinaisista asunnoista ja lähimpiin vapaa-ajan asuntoihin on alueelta matkaa lyhimmillään n. 200 metriä. Tämän vuoksi kaavahankkeesta ei arvioida aiheutuvan naapurustoon tai lähiympäristöön merkittävää, tavanomaisesta loma-asumisesta poikkeavaa häiriötä. Rakentamisaikaisista häiriöistä ei voida kokonaan pois sulkea. Myös alueen virkistysrakenteiden ympärille jätetään riittävä etäisyys lähimpiin loma-asuntoihin, jotta kummankaan toiminnon käyttäjät eivät kokisi merkittävää häiriötä toisistaan.

Suurta osaa kaava-alueen metsistä ja ranta-alueesta pystytään jatkossakin käyttämään jokamiehenoikeuteen perustuvaan virkistyskäyttöön. Kaavalla muuttuvan maankäytön osuus on n. 4,5 % kaavan kokonaispinta-alasta. Alueen virkistyskäyttömahdollisuudet säilyvät ranta-asemakaavoituksen jälkeen lähes ennallaan tai jopa parantuvat alueen paremman saavutettavuuden ansiosta. Voidaan arvioida, että ranta-asemakaavan mukaisen maankäytön toteutumisesta ei aiheudu merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia.

7.5 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Kaava-alueen lähiympäristössä ei sijaitse vakituista asutusta. Alue sijaitsee melko kaukana myös taajamista ja joukkoliikenneyhteyksistä, mutta lähellä olemassa olevaa maantieverkkoa (Löytymäentie, 13857). Mallinkaistenjärven rantarakentaminen on pääasiassa loma-asutusta. Aluetta voidaan siten pitää yhdyskuntarakenteellisesti sopivana loma-asutukseen. Alueen rantarakentaminen ei edellytä merkittävää liikenneväylien lisärakentamista. Ranta-asemakaavan toteutuminen edellyttää lähinnä alueen sisäisten tieyhteyksien rakentamista, jotka voidaan toteuttaa melko kevyin järjestelyin alueen hyvästä rakennettavuudesta johtuen, metsätietyyppisesti. Alueen toteutuminen ei siten edellytä merkittävää liikenneverkkojen lisärakentamista tai siirtämistä. Kaavan korttelialueet mahdollisesti sähköistetään ajoyhteyden rakentamisen yhteydessä.

Ranta-asemakaavassa osoitetaan venevalkama-alue läheisen Hirvisalon saaren vapaa-ajan asukkaiden kulkuyhteyksien parantamiseksi. Nykyisin jopa 2,5 km:n pituista venematkaa loma-asunnolle on mahdollista lyhentää merkittävästi Kahilahteen osoitettavan venevalkaman ja riittävän laajan pysäköintialueen avulla. Kaavahankkeella on siten myös positiivisia vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen helpottaen Hirvisaloon suuntautuvaa vapaa-ajan liikennettä.

Kokonaisuutena rakennuspaikkojen sijoittamisella on pyritty turvaamaan mahdollisimman laajojen rannan- osien säilyminen yhtenäisesti rakentamisesta vapaina, ja vapaiden rantojen säilyminen erityisesti sellaisilla rannanosilla, jotka ovat myös todellisuudessa käytettävissä jokamiehenoikeuksin esim. rantautumiseen. Kohtuullisesta uudisrakentamisesta huolimatta alue säilyy edelleen pääosin yleisessä virkistyskäytössä. Kaava-alueen pohjoisosaan mahdollistuva loma-asuntorakentaminen n. 750 metrin matkalle, ei estä merkittävästi aluekokonaisuuden käyttöä yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Yli 90 % Välskärinmaan tilan kokonaisrantaviivasta (7,78 km) jää edelleen vapaasti käytettäväksi. Alueella säilyy yhtenäistä rakentamatonta rantaviivaa ranta- asemakaavan mahdollistaman rakentamisen jälkeen edelleen noin 6,1 km sekä lisäksi Karkkuniemeen jää rakentamisesta vapaata aluetta n. 3 ha ja rantaviivaa yli 500 metriä. RA-korttelien maankäytölliset muutokset kohdistuvat pinta-alaltaan n. 6,4 hehtaarin laajuiselle alueelle, kun koko kaava-alueen pinta-ala on 141,1 ha. Muuttuvan maankäytön osuus on tällöin n. 4,5 % kaavan kokonaispinta-alasta.

7.6 Taloudelliset vaikutukset

Ranta-alueiden rakennusoikeuden määrittäminen kaavalla jäsentää ja turvaa rantoihin liittyvät taloudelliset arvot. Ranta- asemakaavan muutoksen voidaan arvioida nostavan kaava-alueeseen kuuluvan tilan arvoa. Kunnan tavoite maanomistajana on muodostaa alueelle myytäväksi tarkoitettuja omarantaisia loma-asunnon rakennuspaikkoja. Ranta- asemakaavan toteutuminen aiheuttaa kunnalle sekä tuloja että kustannuksia. Kustannukset koostuvat mm. alueen tieverkon rakentamisesta ja mahdollisesta tonttien sähköistyksestä. Myös virkistysaluekäyttöön tarkoitettujen parkkipaikkojen rakentamisesta ja alueen ylläpidosta aiheutuu kustannuksia.

Kunnalle muodostuu kertaluonteisia tuloja rantatonttien myynnistä ja jokavuotisia tuloja ostettujen tonttien maapohjasta sekä niiden rakennuskannasta kiinteistöverojen muodossa. Tämän lisäksi osa metsästä säilyy edelleen metsätalouskäytössä, josta tulee metsäsuunnitelman mukaisten hakkuiden tuottoja puun myynnistä. Mahdollisesti alueelle toteutuvasta METSO-suojelukohteesta tai –kohteista saadaan METSO-ohjelmasta korvauksia. Toimenpiteet ja alueen eri käyttötarkoitukset eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan yhteensovitettavissa laajalla alueella. Kaava-alue säilyy toimenpiteistä ja kaavoituksesta huolimatta valtaosaltaan yleisessä virkistyskäytössä.

METSO-ohjelmassa maksettavan korvauksen periaatteet määräytyvät toteutustavan mukaan. Kiinteistökaupalla toteutettaessa kunta myy alueen valtiolle maapohjineen ja tällöin maksetaan puuston arvon mukainen täysi korvaus. Tällä tavoin toteutettaessa on hyvä huomioda, että alueella ei olisi merkittävässä määrin ylläpidettäviä virkistyskäytön rakenteita. Jos kunta haluaa säilyttää alueen hallinnassaan, suojelun voi toteuttaa perustamalla yksityisen luonnonsuojelualueen. Metsätalousmaalla sijaitsevasta yksityisestä luonnonsuojelu-alueesta maksetaan kunnalle korvaus, joka on enintään 50 % kohteen metsätaloudellisesta arvosta. Jos suojeluun aiottu alue on kaavoitettu virkistysalueeksi, korvauksen määrä laskee. Suojeltavan alueen käyttötavat ja luonnonhoidon tarpeet sovitaan yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Mikäli suunnitellut alueet suojellaan METSO-ohjelmassa, ovat Saporonniemen hakkuutulomenetykset metsätaloussuunnitelma huomioiden vuosien 2023-2025 aikana arviolta 35000 euroa. (Tekninen lautakunta 14.3.2023 § 50.)

Virkistysalueen reitistöjen toteutus ja ylläpito aiheuttavat kunnalle kustannuksia. Ulkoilu kuitenkin tukee kansanterveyttä ja ylläpitää fyysistä ja henkistä hyvinvointia, minkä vuoksi virkistysalueiden tarjonnalla on myönteinen välillinen vaikutus kuntien yritysten, kotitalouksien ja valtion talouteen. Virkistysalueet ja reitistöt muodostavat kokonaisuuden, jolla voi olla positiivista vaikutusta myös matkailuelinkeinolle ja maaseudun kehittämiseen. Virkistyskäytön keskittäminen siihen varatuille alueille ja reiteille säästää luontoa ja vähentää virkistyskäyttöpaineita muualla. Alue tukeutuu osittain Turengin keskustan palvelutarjontaan, joten kaavahankkeella voidaan myös arvioida olevan vähäinen positiivinen vaikutus keskusta-alueen palvelukysyntään, etenkin loma-aikoina.

Ranta- asemakaavalla ei arvioida aiheutuvan muille maanomistajille tai oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa. Kaava-alueella tai lähiympäristössä ei sijaitse vakituista asutusta ja lähimpiin vapaa-ajan asuntoihin on matkaa pääosin yli 200 metriä.

7.7 Maanomistajien tasapuolinen kohtelu

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu tulee huomioiduksi tässä ranta- asemakaavassa siten, että Mallinkaisenjärven ranta- asemakaavan rakennuspaikkojen määräytyminen sekä sijoittelu on tehty noudattaen Janakkalan rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteita. Kaavalla turvataan maanomistajien tasapuolinen kohtelu myös Janakkalan kunnan omistaman tilan osalta, eikä kaava vaaranna mitään osin emätilojen ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun periaatteita.

Mallinkaisen emätilan käytetty rakennusoikeus on 17,33 rakennuspaikkaa ja jäljellä olevan rakennusoikeuden määrä on 29,33 rakennuspaikkaa (=29 rp). Koska aiemmalla Mallinkaisten rantakaavalla on käytet-

ty/ratkaistu rakennusoikeutta enemmän kuin mitä rantayleiskaavan mitoitus olisi mahdollistanut (-5,75 rp), kuuluu emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus kunnan omistamalle Välskärinmaan tilalle alueen nykyisten tilojen hyödyntämä rakennusoikeus ja tilojen rantaviivapituudet huomioiden. 29:stä jäljellä olevasta rakennuspaikasta on osoitettu Mallinkaistenjärven ranta-asemakaavassa 14 kpl.

Arvioidaan, että tällä ranta-asemakaavalla ei ole vaikutusta Mallinkaistenjärven ranta-alueiden muiden maanomistajien tai samaan emätilaan kuuluvien muiden vesistöjen ranta-alueiden maanomistajien mahdollisuuksiin hyödyntää ranta-alueitaan. Mallinkaistenjärven muiden ranta-alueiden rantarakentaminen on jo ratkaistu Janakkalan itäisellä rantayleiskaavalla tai vanhoissa ranta-asemakaavoissa.

8 RANTA-ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavan mahdollistama rakentaminen voidaan toteuttaa kaavan voimaan tulon jälkeen. Kaavan rakentamisalueiden toteuttaminen riippuu maanomistajan tarpeista, aikatauluista ja loma-asuntotonttien myynnistä. Rakentamisalueiden toteutumista valvoo kunnan rakennusvalvontaviranomainen lupamenettelyjen yhteydessä.

Ranta-asemakaava-alueella ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus) maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä (MRL 128 §). Maisematyöluvan ratkaisee kunnan rakennusvalvonta- tai ympäristönsuojeluviranomainen.

Janakkalassa 28.4.2020, 20.11.2020, 4.5.2022, 28.3.2023

Piia Tuokko
maankäyttöpäällikkö
Janakkalan kunta